

AKSARAY ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

TÜRKÇE VE SOSYAL BİLİMLER EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI

SOSYAL BİLGİLER EĞİTİMİ

**SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMEN ADAYLARININ
ÖĞRETİM TEKNOLOJİSİNE YÖNELİK TUTUMLARININ
İNCELENMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

SELEN ÖZDEN

DANIŞMAN

DOÇ. DR. HATİCE GEDİK

AKSARAY-2024

AKSARAY ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

TÜRKÇE VE SOSYAL BİLİMLER EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI

SOSYAL BİLGİLER EĞİTİMİ

**SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMEN ADAYLARININ
ÖĞRETİM TEKNOLOJİSİNE YÖNELİK TUTUMLARININ
İNCELENMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

SELEN ÖZDEN

DANIŞMAN

DANIŞMAN: Doç. Dr. HATİCE GEDİK

JÜRİ ÜYESİ: Doç. Dr. TAHSİN YILDIRIM

JÜRİ ÜYESİ: Doç. Dr. SERPİL DEMİREZEN

AKSARAY-2024

TELİF HAKLARI VE TEZ FOTOKOPİ İZİN FORMU

Bu tezin tüm hakları saklıdır. Kaynak göstermek koşuluyla tezin teslim tarihinden itibaren (....) ay sonra tezden fotokopi çekilebilir.

YAZARIN

Adı : Selen

Soyadı : ÖZDEN

Bölümü : Sosyal Bilgiler Eğitimi Bilim Dalı

İmza :

Teslim Tarihi :

TEZİN

Türkçe Adı : Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Öğretim Teknolojisine Yönelik Tutumlarının İncelenmesi

İngilizce Adı : An Investigation into Social Studies Teacher Candidates' Attitudes Toward Instructional Technologies

ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI

Tez yazma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyduğumu, yararlandığım tüm kaynakları kaynak gösterme ilkelerine uygun olarak kaynakçada belirttiğimi ve bu bölümler dışındaki tüm ifadelerin şahsıma ait olduğunu beyan ederim.

Yazar Adı Soyadı: Selen ÖZDEN

İmza:

T.C.
AKSARAY ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
JÜRİ ONAY SAYFASI

Selen ÖZDEN tarafından hazırlanan “Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Öğretim Teknolojisine Yönelik Tutumlarının İncelenmesi” başlıklı tez çalışması aşağıdaki jüri tarafından oy birliği / oy çokluğu ile Aksaray Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Ana Bilim Dalı’nda Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Danışman : (Doç. Dr. Hatice GEDİK)
(Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Anabilim Dalı,
Aksaray Üniversitesi)

İmza

Üye : (Doç. Dr. Tahsin YILDIRIM)
(Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Anabilim Dalı,
Aksaray Üniversitesi)

Üye : (Doç. Dr. Serpil DEMİREZEN)
(Sosyal Bilgiler Eğitimi, Akdeniz Üniversitesi)

Tez Savunma Tarihi: 23/09/2024

Sosyal Bilimler Enstitüsü Yönetim Kurulu’nun tarih ve sayılı kararı ile onaylanmıştır.

Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü

Prof. Dr. Aybala ÇAYIR

İmza

TEŞEKKÜR SAYFASI

Tez çalışmamın başlangıcından sonuna kadar her aşamasında büyük bir itina ile yardımcı olan danışman hocam Doç. Dr. Hatice GEDİK, bu süreçte bilgileri ile çalışmama destek olan Doç. Dr. Serpil DEMİREZEN, Doç. Dr. Funda VARNACI UZUN ve Doç. Dr. Tahsin YILDIRIM hocalarıma teşekkürlerimi sunarım. Çalışma sürecinde tüm destekleri ile yanımda olan Annem Keziban ÖZDEN, Babam Ahmet ÖZDEN'e, kardeşlerim, sevgili dayım ve başta Buse Kaya olmak üzere tüm arkadaşlarıma yardım ve destekleri için minnettar olarak şükranlarımı sunarım.

Selen ÖZDEN

ÖZET

Araştırmanın amacı, “Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının öğretim teknolojilerine yönelik tutumlarının incelenmesidir”. Bu araştırma kapsamında 2022-2023 eğitim-öğretim yılında sosyal bilgiler öğretmen adaylarının öğretim teknolojilerine yönelik tutumları incelenmiştir. Araştırmanın çalışma grubu 2022-2023 eğitim-öğretim yılında Akdeniz Üniversitesi, Aksaray Üniversitesi, Gazi Üniversitesi ve Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi'nde 1., 2., 3. ve 4. sınıf Sosyal Bilgiler Eğitim Programında öğrenim gören 555 öğretmen adayından oluşmaktadır. Verileri toplamak için araştırmanın amacına uygun bir şekilde ilgili literatür incelenmiştir. Araştırmada veri toplama aracı olarak Metin, Kaleli Yılmaz, Coşkun ve Birişçi (2012) tarafından geliştirilen “Öğretim Teknolojilerine Yönelik Tutum Ölçeği” kullanılmıştır. Öğretim Teknolojilerine Yönelik Tutum Ölçeğinden elde edilen verilerin analizi için IBM SPSS 27 Program’ından faydalanılmıştır. Araştırmadan elde edilen sonuçlara göre çalışmanın güvenirlik analizi Cronbach Alfa katsayısı ölçüldüğünde 0.789 ile iç tutarlılık açısından yüksek düzeyde güvenilir olduğu sonucuna varılmıştır. Sosyal bilgiler öğretmen adaylarına uygulanan ölçek kapsamında elde edilen veriler sonucunda, öğretmen adaylarının öğretim teknolojilerine yönelik tutumlarının oldukça iyi düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Öğretmen adaylarının demografik özelliklerine dair elde edilen bulgulara göre, cinsiyet, internet kullanım sıklığı ve internet kullanım amacı değişkenlerine göre anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Sınıf düzeyi ve internet erişim olanağı değişkenlerinin bazı alt boyutlarında ise anlamlı farklılık bulunmuştur. Sonuçlar, benzer çalışmalarla tartışılarak önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler : Sosyal Bilgiler, Öğretim Teknolojileri, Teknoloji

Bilim Kodu : 11009

Sayfa Adedi : 94

Yazar : Selen ÖZDEN

Danışman : Doç. Dr. Hatice GEDİK

ABSTRACT

The aim of the research is "to examine the attitudes of Social Studies teacher candidates towards instructional technology." Within the scope of this research, the attitudes of Social Studies teacher candidates towards instructional technology during the 2022-2023 academic year were examined. The study group of the research consisted of 555 teacher candidates studying in the 1st, 2nd, 3rd, and 4th years of the Social Studies Teaching Department at Akdeniz, Aksaray, Gazi, and Nevşehir Hacı Bektaş Veli Universities during the 2022-2023 academic year. To collect data, the relevant literature was reviewed in accordance with the purpose of the research. As the data collection tool, the "Attitude Scale Towards Instructional Technologies" developed by Metin, Kaleli Yılmaz, Coşkun, and Birişçi (2012) was used. For the analysis of the data obtained from the Attitude Scale Towards Instructional Technologies, IBM SPSS 27 software was used. According to the results obtained from the research, when the reliability analysis of the study was measured using Cronbach's Alpha coefficient, it was found that the study had a high level of internal consistency with a score of 0.789. Based on the data obtained from the scale applied to Social Studies teacher candidates, it was determined that the candidates had quite positive attitudes towards instructional technologies. According to the findings regarding the demographic characteristics of the teacher candidates, no significant difference was found in terms of gender, frequency of internet use, or purpose of internet use. However, significant differences were found in some sub-dimensions related to grade level and internet access availability. The results were discussed in relation to similar studies, and recommendations were made.

Keywords : Social studies, Instructional technologies, Technology

Science Code : 11009

Number of Pages : 94

Author : Selen ÖZDEN

Supervisor : Doç. Dr. Hatice GEDİK

İÇİNDEKİLER

TELİF HAKLARI VE TEZ FOTOKOPİ İZİN FORMU.....	ii
ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI.....	iii
JÜRİ ONAY SAYFASI	iv
TEŞEKKÜR SAYFASI	v
ÖZET	vi
ABSTRACT	vii
İÇİNDEKİLER	viii
TABLolar LİSTESİ.....	xi
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	xii
KISALTMALAR	xiv
GİRİŞ	1
1.1. Problem Durumu	1
1.2. Problem Cümlesi	2
1.3. Alt Problemler	2
1.4. Araştırmanın Amacı	3
1.5. Araştırmanın Önemi	3
1.6. Sayıtlar	6
1.7. Sınırlılıklar	6
1.8. Tanımlar	7
İKİNCİ BÖLÜM.....	9
KURAMSAL ÇERÇEVE.....	9
2.1. Tutum	9
2.2. Teknoloji	9
2.3. Eğitim Teknolojisi.....	10
2.4. Öğretim Teknolojisi	10
2.5. Öğretim Teknolojisi Araçları	11
2.5.1. Oyun Tabanlı Öğrenme.....	11
2.5.2. Etkileşimli Görsel	11
2.5.3. Dijital Öykü	12
2.5.4. Mobil Öğrenme	12
2.5.5. Sanal Müze.....	12

2.5.6.	Sanal Dünyalar ile Öğrenme	12
2.5.7.	Arttırılmış Gerçeklik	13
2.5.8.	Simülasyon.....	13
2.5.9.	Sanal Gerçeklik.....	13
2.5.10.	Kodlama	13
2.5.11.	Sosyal Medya.....	14
2.5.12.	Ağ Güncesi (Blog)	14
2.5.13.	Podcastler	14
2.5.14.	E-Portfolyo.....	14
2.5.15.	CBS (Coğrafya Bilgi Sistemleri)	15
2.5.16.	Webquest.....	15
2.5.17.	Web 2.0	15
2.5.18.	Web 3.0	15
2.5.19.	Oyunlaştırma Araçları.....	16
2.5.20.	Kahoot.....	16
2.5.21.	Socrative	16
2.5.22.	PawToon	16
2.5.23.	Prezi	16
2.6.	Sosyal Bilgiler	17
2.7.	Sosyal Bilgiler Öğretim Programının Teknoloji Bakımından İncelenmesi	18
2.8.	İlgili Araştırmalar	24
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM		29
YÖNTEM.....		29
3.1.	Araştırma Modeli	29
3.2.	Çalışma Grubu.....	29
3.3.	Veri Toplama Aracı.....	31
3.3.1.	Kişisel Bilgi Formu	31
3.3.2.	Öğretim Teknolojilerine Yönelik Tutum Ölçeği.....	31
3.4.	Verilerin Toplanması.....	33
3.5.	Verilerin Analizi.....	34
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM		36
BULGULAR.....		36
4.1.	Tutum Puanlarına Ait Tanımlayıcı Bulgular	36
4.2.	Tutumun Çeşitli Değişkenlere Göre Karşılaştırılması	37

4.2.1. Öğretim Teknolojisine Yönelik Tutumların Cinsiyete Göre Karşılaştırılması	37
4.2.2. Öğretim Teknolojisine Yönelik Tutumların Sınıf Düzeyine Göre Karşılaştırılması	39
4.2.3. Öğretim Teknolojisine Yönelik Tutumların İnternet Erişim Olanağına Göre Karşılaştırılması	43
4.2.4. Öğretim Teknolojisine Yönelik Tutumların İnternet Kullanım Sıklığı Göre Karşılaştırılması	47
4.2.5. Öğretim Teknolojisine Yönelik Tutumların İnternet Kullanım Amacına Göre Karşılaştırılması	50
BEŞİNCİ BÖLÜM	54
SONUÇ.....	54
5.1. Sonuç ve Tartışma	54
5.1.1. Öneriler	59
KAYNAKÇA.....	61
EKLER.....	73
TEZ DEĞERLENDİRME FORMU	78

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1. Demografik Özelliklere Ait Tanımlayıcı İstatistikler.....	30
Tablo 2. Katılımcıların İnternet Erişim Olanağı, İnternet Kullanım Sıklığı, İnternet Kullanım Amacı Özelliklerine Göre Dağılımı.....	30
Tablo 3. Öğretim Teknolojilerine Yönelik Tutum Ölçeğine İlişkin Güvenirlik Analizi Sonuçları	32
Tablo 4. Öğretim Teknolojilerine Yönelik Tutum Ölçeğinin Alt Boyut Puanlarına Ait Tanımlayıcı İstatistikler	36
Tablo 5. Öğretim Teknolojisine Yönelik Tutumların Cinsiyete Göre Karşılaştırılması	39
Tablo 6. Öğretim Teknolojisine Yönelik Tutumların Sınıf Düzeyine Göre Karşılaştırılması	41
Tablo 7. Öğretim Teknolojisine Yönelik Tutumların İnternet Erişim Olanağına Göre Karşılaştırılması	45
Tablo 8. Öğretim Teknolojisine Yönelik Tutumların İnternet Kullanım Sıklığına Göre Karşılaştırılması	49
Tablo 9. Öğretim Teknolojisine Yönelik Tutumların İnternet Kullanım Amacına Göre Karşılaştırılması	52

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1. Öğretim Programının Genel Amaçlarında Teknoloji (MEB, 2018).....	18
Şekil 2. Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'nda Temel Beceriler (MEB, 2018)	19
Şekil 3. Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı Uygulamasında Dikkat Edilecek Hususlar (MEB, 2018)	19
Şekil 4. 4. Sınıf Öğrenme Alanları ve Kazanımlarında Teknoloji Verileri (MEB, 2018)...	21
Şekil 5. 5.Sınıf Öğrenme Alanları ve Kazanımlarında Teknoloji (MEB, 2018)	21
Şekil 6. 6.Sınıf Öğrenme Alanları ve Kazanımlarında Teknoloji (MEB, 2018)	22
Şekil 7. 7.Sınıf Öğrenme Alanları ve Kazanımlarında Teknoloji (MEB, 2018)	23
Şekil 8. Cinsiyete Göre Derslerde Öğretim Teknolojilerinin Kullanımına İnanma Boyutunun Dağılımı	37
Şekil 9. Cinsiyete Göre Derslerde Öğretim Teknolojilerinin Kullanımından Zevk Alma Boyutunun Dağılımı.....	37
Şekil 10. Cinsiyete Göre Derslerde Öğretim Teknolojilerinin Kullanımından Zevk Almama Boyutunun Dağılımı.....	38
Şekil 11. Cinsiyete Göre Öğretim Teknolojilerini Kullanmaya İsteksiz Olma Boyutunun Dağılımı	38
Şekil 12. Cinsiyete Göre Öğretim Teknolojilerinin Faydalarına İnanma Boyutunun Dağılımı	38
Şekil 13. Sınıf Düzeyine Göre Derslerde Öğretim Teknolojilerinin Kullanımına İnanma Boyutunun Dağılımı.....	40
Şekil 14. Sınıf Düzeyine Göre Derslerde Öğretim Teknolojilerinin Kullanımından Zevk Alma Boyutunun Dağılımı.....	40
Şekil 15. Sınıf Düzeyine Göre Derslerde Öğretim Teknolojilerinin Kullanımından Zevk Almama Boyutunun Dağılımı.....	40
Şekil 16. Sınıf Düzeyine Göre Öğretim Teknolojilerini Kullanmaya İsteksiz Olma Boyutunun Dağılımı.....	41
Şekil 17. Sınıf Düzeyine Göre Öğretim Teknolojilerinin Faydalarına İnanma Boyutunun Dağılımı	41
Şekil 18. İnternet Erişim Olanlığına Göre Derslerde Öğretim Teknolojilerinin Kullanımına İnanma Boyutunun Dağılımı.....	43
Şekil 19. İnternet Erişim Olanlığına Göre Derslerde Öğretim Teknolojilerinin Kullanımından Zevk Alma Boyutunun Dağılımı	44
Şekil 20. İnternet Erişim Olanlığına Göre Derslerde Öğretim Teknolojilerinin Kullanımından Zevk Almama Boyutunun Dağılımı.....	44

Şekil 21. İnternet Erişim Olanğına Göre Öğretim Teknolojilerini Kullanmaya İsteksiz Olma Boyutunun Dağılımı.....	44
Şekil 22. İnternet Erişim Olanğına Göre Öğretim Teknolojilerinin Faydalarına İnanma Boyutunun Dağılımı.....	45
Şekil 23. İnternet Kullanım Sıklığına Göre Derslerde Öğretim Teknolojilerinin Kullanımına İnanma Boyutunun Dağılımı.....	47
Şekil 24. İnternet Kullanım Sıklığına Göre Derslerde Öğretim Teknolojilerinin Kullanımından Zevk Alma Boyutunun Dağılımı	47
Şekil 25. İnternet Kullanım Sıklığına Göre Derslerde Öğretim Teknolojilerinin Kullanımından Zevk Almama Boyutunun Dağılımı.....	48
Şekil 26. İnternet Kullanım Sıklığına Göre Öğretim Teknolojilerini Kullanmaya İsteksiz Olma Boyutunun Dağılımı.....	48
Şekil 27. İnternet Kullanım Sıklığına Göre Öğretim Teknolojilerinin Faydalarına İnanma Boyutunun Dağılımı.....	49
Şekil 28. İnternet Kullanım Amacına Göre Sınıf Düzeyine Göre Derslerde Öğretim Teknolojilerinin Kullanımına İnanma Boyutunun Dağılımı.....	50
Şekil 29. İnternet Kullanım Amacına Göre Derslerde Öğretim Teknolojilerinin Kullanımından Zevk Alma Boyutunun Dağılımı	50
Şekil 30. İnternet Kullanım Amacına Göre Derslerde Öğretim Teknolojilerinin Kullanımından Zevk Almama Boyutunun Dağılımı.....	51
Şekil 31. İnternet Kullanım Amacına Göre Öğretim Teknolojilerini Kullanmaya İsteksiz Olma Boyutunun Dağılımı.....	51
Şekil 32. İnternet Kullanım Amacına Göre Öğretim Teknolojilerinin Faydalarına İnanma Boyutunun Dağılımı.....	51

KISALTMALAR

a-b	:	Aynı harfe sahip gruplar arasında fark olmadığı anlamına gelen kısaltmalar
DMK	:	Düzeltilmiş Madde Korelasyonu
DOI	:	Digital Object Identifier
f	:	Bağımsız Örneklem Anova Testi
k	:	Kruskall Wallis H testi
Maks.	:	Maksimum
MEB	:	Milli Eğitim Bakanlığı
Min.	:	Minimum
MSA	:	Madde Silindiğinde Cronbach Alfa
N	:	Frekans
NCSS	:	Sosyal Bilgiler Ulusal Konseyi
Ort.	:	Ortalama
P	:	Anlamlılık Düzeyi
SBDÖP	:	Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı
SS	:	Standart Sapma
t	:	Bağımsız İki Örneklem T Testi
TDK	:	Türk Dil Kurumu
TYÇ	:	Türkiye Yeterlilikler Çerçevesinde

BİRİNCİ BÖLÜM

GİRİŞ

Bu bölümde problem durumu, problem cümlesi, alt problemler, araştırmanın amacı, araştırmanın önemi, araştırmanın sayıtları, araştırmanın sınırlılıkları ve tanımlar yer almaktadır.

1.1. Problem Durumu

Teknoloji, bilimsel araştırmalar sonucunda elde edilen sistematik bilgilerin pratik olarak hayata geçirilmesiyle oluşan öğelerin bütünüdür (Yalın, 2010, s. 3). Teknoloji, özünde insan yaşamını kolaylaştırmak ve daha geniş bir yaşam alanı sunmak için geliştirilen araçlar bütünüdür. Eğitim, bireyin davranışlarında, kişisel ve toplumsal yaşantısı boyunca kasıtlı olarak istenilen değişimi gerçekleştiren bir süreçtir (Ertürk, 1985'ten aktaran Işık, 2017, s. 317). Öğretim, öğrenmenin gerçekleşmesi için hazırlanan ortamda planlı, uygulamalı ve değerlendirilen kasıtlı ve sistematik eğitimlerin bütünüdür. Teknoloji ve eğitim-öğretim bir araya geldiği zaman öğrenim ortamında öğretimi zenginleştirecek bir unsurdur (Demirel, 2005, s. 95). Öğretim teknolojisi, sistematik olarak etkili öğrenmeyi amaçlayan uygulamalı öğretim tekniklerini içerir. Öğretim teknolojisi alanının temel amacı, eğitimin tasarımında ve sunumunda bu bilinen ve onaylanmış süreçlerin uygulanmasına teşvik etmek ve yardımcı olmaktır. Öğretim teknolojisi, eğitim ortamında teknolojinin aktif olarak kullanılmasına ve öğretimin çeşitlenerek daha aktif öğrenmenin gerçekleşmesi için ortam sağlar (Özerbaş, 2020, s. 9).

Eğitimde teknolojinin kullanımı günümüzde hem kaçınılmaz hem de etkili öğretim faaliyetlerinin gerçekleştirilebilmesi açısından gerekli bir olgudur. Öğrencileri hayata hazırlama hususunda rol üstlenen sosyal bilgiler eğitimi ile birlikte teknoloji kullanımı önemli bir yere sahiptir (Akçalı ve Baş, 2020, s. 15). Öğretim ortamlarında teknolojik araçların kullanım alanları artırıldıkça, öğretmen ve öğrencilerin derslerde bu araçları daha verimli kullanmak için teknoloji kullanımına istekli ve çaba gösterir hale gelecektir (Kaya,

2008, s. 203). Günümüz eğitiminde farklı roller üstlenen öğretmenlerin, hem teknolojiyi etkili bir şekilde kullanabilmeleri hem de öğrencilerine teknolojiyi öğrenme amacıyla nasıl kullanacaklarını öğretme yetkinliğine sahip olması gerekmektedir (Koç, 2004'ten aktaran Yılmaz, Ulucan ve Pehlivan, 2010, s. 107).

Bu nedenle öğretmen adaylarının lisans eğitimlerinde aldıkları eğitimle kendilerini geliştirerek mezun olmaları oldukça önemlidir. Öğretmen adaylarına “Öğretim Teknolojisi” konusunda gelecekteki sınıflarında çok yönlü bir eğitim ortamı oluşturarak, kalıcı öğrenme sağlamak için aktif bir şekilde öğretim teknolojilerini kullanmaları gereklidir. Son yıllarda pandemi süreciyle önemi anlaşılan ve hayatımıza daha fazla dâhil olan sanal eğitim, teknolojinin önemini bir kez daha ortaya koymuştur. Teknolojik gelişmelerle birlikte eğitimde teknolojik araçlar çeşitlenmiş, bu da öğretimde teknolojinin kullanımını daha gerekli hale getirmiştir. Öğretim teknolojisi alanında olan bu gelişmeler doğrultusunda Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının bu yöndeki tutumları belirlenmek istenmiştir.

1.2. Problem Cümlesi

Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının öğretim teknolojisine yönelik tutumları nelerdir?

1.3. Alt Problemler

- a) Öğretmen adaylarının öğretim teknolojisi kullanımına yönelik tutumları ne düzeydedir?
- b) Öğretmen adaylarının öğretim teknolojisine yönelik tutumları cinsiyete göre anlamlı bir farklılık var mıdır?
- c) Öğretmen adaylarının öğretim teknolojisine yönelik tutumları okudukları sınıf düzeylerine göre anlamlı bir farklılık var mıdır?
- d) Öğretmen adaylarının öğretim teknolojisine yönelik tutumları internet erişim olanaklarına göre anlamlı bir farklılık var mıdır?
- e) Öğretmen adaylarının öğretim teknolojisine yönelik tutumları internet kullanma sıklığı durumuna göre anlamlı bir farklılık var mıdır?
- f) Öğretmen adaylarının öğretim teknolojisine yönelik tutumları internet kullanım amacı durumuna göre anlamlı bir farklılık var mıdır?

1.4. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, sosyal bilgiler öğretmen adaylarının öğretim teknolojisine yönelik tutumlarının cinsiyet, sınıf düzeyi, internet erişim olanağı, internet kullanım sıklığı ve internet kullanım amacı değişkenlerine göre farklılık gösterme durumlarının belirlenmesi.

1.5. Araştırmanın Önemi

Öğretim teknolojisi, iletişimin gelişmesiyle sunulan olanaklarla öğretmen, kitap ve yazı tahtası gibi geleneksel araçların yanı sıra, eğitim amaçlı kullanılabilecek tüm kitle iletişim araçlarını kapsar. Ayrıca, öğretim teknolojisi bir konunun öğrenilmesinde rehberlik eden etkinlikleri ifade eder (Yalın, 2010, s. 4-6). Teknoloji çağımızın bir getirisi olarak her alanda kendini gösteren ve değişimin habercisi olarak insan yaşamına önemli katkıları olan bir alandır. Teknoloji eğitim ve öğretimde insan yaşamını kolaylaştırmak ve hayata hazırlamak için birer araçtır. Gelişen ve değişen dünya ortamında eğitim-öğretimde teknoloji ile bütünleşip öğretim ortamının daha gelişmiş teknolojik şartlarda öğretmen adaylarının öğrenim görüp, kalıcılığın arttırılması ve gelişen teknolojiye ayak uydurup daha somut ve kalıcı öğrenmelerin gerçekleşmesi için eğitimde teknoloji kullanımı bir ihtiyaçtır. Bu ihtiyaç, eğitim ile teknolojinin birlikte kullanıldığı öğretim teknolojisi sayesinde karşılanmakta ve öğretim teknolojisi eğitim-öğretim ortamında önemli bir yer edinmiştir. Sınıflarda eğitim-öğretim teknolojisi kullanılarak, farklı olanaklar sağlanabileceği ve farklı öğrenme boyutlarının oluşturulabileceği görülmüştür (Çöl ve Karaca, 2021, s. 53). Araştırmalar, teknolojinin öğrenci merkezli bir öğretim yaklaşımıyla kullanıldığında, öğrencilerin performansını artırdığını ve onların üst düzey düşünme becerilerini geliştirdiğini göstermektedir. Sınıflarda teknolojinin bu şekilde kullanılması, öğrencilerin birçok becerisini güçlendirmekte ve öğrenme süreçlerine daha aktif katılım sağlamaktadır (Çakıroğlu, vd., 2015, s. 508). Sosyal bilgiler dersinin içeriğine bakıldığı zaman ise özellikle tarih ve coğrafya konularının öğretilmesinde harita, grafik, kesit, diyagram, resim, slayt ve video gibi görsel materyallerin ve teknolojinin kullanılması öğrenme sürecine büyük katkı sağlar (Çoban ve İleri, 2013, s. 198). Sosyal bilgiler eğitiminde ve öğretiminde teknoloji

kullanmanın önemli olduğunu, aynı zamanda internetten faydalanılması gerektiğini eğitimciler ve araştırmacılar üstünde durmaktadırlar (Yiğit, 2011, s. 114).

Sınıflarda teknoloji kullanımı ve öğretmenlerin ve öğretmen adaylarının bu yöndeki tutumlarına bakıldığı zaman 2002 yılında İşman'ın çalışmasında öğretmenlerin, öğrenmeyi teşvik eden ve geliştiren eğitim teknolojilerini eğitim-öğretim ortamlarında yeterince kullanmadıkları belirlenmiştir. 2011 yılında Yiğit tarafından yapılan bir çalışmada, sosyal bilgiler öğretmen adaylarının teknoloji tanımı ve kapsamı konularında bilgi düzeylerinin sınırlı olduğu ve bu bilgileri kendi öğrenim süreçlerine dâhil etmedikleri tespit edilmiştir. Yiğit'in çalışması ile benzer sonuçları 2018 yılında Sarı ve Kartal sosyal bilgiler öğretmen adaylarının eğitimin içinde teknolojiyi yeterince kullanmadıklarını tespit etmişlerdir. Erdemir, Bakırcı ve Eydurhan 2009'da yaptıkları çalışmada öğretmen adaylarının eğitimde teknoloji kullanımında özgüven tespiti yapmış günlük ve basit düzeyde teknoloji kullanımında sıkıntı yaşamadıkları görülmüştür. 2008 yılında Kaya tarafından yapılan çalışmada ise, sosyal bilgiler öğretmenlerinin derslerini teknoloji ile ne kadar bütünleştirir ve kendilerini geliştirirlerse, öğretim ortamında öğrencilerine o kadar faydalı bir ortam yaratacakları belirtilmiştir. Öğretmen adaylarının eğitim-öğretim teknolojilerinin öğrenme süreciyle etkili bir şekilde bütünleşmesinde en önemli unsur, öğretmenlerin öğrencilerin ihtiyaçlarına uygun olarak teknolojiyi kullanarak etkinlikler planlama becerileri ve yeterlilikleridir (Gorder, 2008'den aktaran İnel, vd., 2011, s. 130). Öğretmenlerin bu yetkinlikleri kazanmasında, öğrenim süreçlerinde aldıkları eğitimin büyük bir öneme sahip olduğu açıktır (Yiğit, 2011, s. 15). Öğretmenlerin derslerinde teknolojiyi etkili bir biçimde kullanabilmeleri için, öncelikle teknoloji hakkında bilgi sahibi olmaları, ardından bu bilgiyi derslerine nasıl bütünleştirmelerin nasıl olacağını öğrenmeleri gerekmektedir. Öğretmenlerin teknolojiyi kullanarak öğrenme ortamlarını daha esnek, ilgi çekici ve motive edici hale getirmeleri beklenmektedir (Kurtoğlu ve Seferoğlu, 2013, s. 2). Öğretmenlerden, öğretim teknolojilerindeki gelişmeleri ve yenilikleri sürekli izleyerek bu alanda kendilerini geliştirmeleri beklenmektedir. Öğretmen adaylarının teknoloji, eğitim teknolojisi ve öğretim teknolojileri konularında kendilerini geliştirmeleri öğretim ortamları açısından büyük önem taşımaktadır (Göksu ve Koçak, 2020, s. 125). Öğretmen, öğrencilerin bireysel farklılıklarını dikkate alarak eğitim ve öğretim süreçlerini planlayan, bu süreçte kullanılacak en uygun araçları seçerek hedeflerine ulaşabilen kişidir (Yılmaz, vd., 2010, s. 106). Öğretmenlerin,

öğrencilerin gelişim düzeylerine uygun eğitim ortamları oluşturmak için kendilerini geliştirmeleri ve teknolojiyi aktif olarak kullanmaları gerekmektedir. Öğretmen adayları lisans eğitimleri boyunca ve sonrasında, sürekli kendilerini ve sınıflarına yenilik getiren ve bu alanda kendilerini geliştirerek, teknolojiyi ileri düzeyde kullanabilen ve alan bilgisi ile birlikte bu becerilerini teknolojiyle pekiştirerek öğretim süreçlerine bütünleştiren öğretmenler olmalarıdır (Tatlı ve Akbulut, 2017, s. 33).

2021 yılında Memet ve Şentürk'ün yaptığı çalışmada da eğitimin hedeflerine ulaşması ve kalitesinin artırılması için, öğretmenlerin teknoloji kullanımını desteklemenin önemli olduğunu vurgulanmıştır. İnel, Evrekli ve Balım'ın 2011'de yaptığı çalışmada öğretmen adaylarının eğitimde teknoloji kullanımının öğrencilere görsel ve işitsel öğrenme imkânı sunarak, ilgi ve dikkatlerini artırma, öğrenme sürecini kolaylaştırma, soyut kavramları daha somut hale getirme ve bilgilerin kalıcılığını artırma gibi olumlu etkiler sağlayabileceği sonucuna ulaşmıştır. Yavuz ve Coşkun'un 2008'de yaptığı çalışmada, öğrencilerin teknoloji tutumlarının olumlu yönde olduğunu göstermiştir. İlerleyen yıllarda yapılan çalışmalarda ise öğretmenlerin tutumlarının olumlu yönde geliştiği ve derslerde öğretim teknolojisi kullanımının gerekliliğine vurgu yaparak bu konuda kendilerini yetkinleştirme konusunda fikirlerinin değiştiği görülmüştür. Arı'nın 2019'da yaptığı çalışmada öğrenciler öğretim teknolojisi kullanılan dersleri daha etkili bulmuşlardır. Türkçe öğretmeni adaylarının, öğretim teknolojilerinin Türkçe derslerinde kullanılmasının dersin hedeflerine ulaşmada önemli bir katkı sağlayacağına büyük ölçüde inandıkları görülmüştür (Yaman, 2007, s. 66). Güllü 'nün 2020'de yaptığı çalışmada, sosyal bilgiler öğretmen adaylarının teknoloji odaklı ders işlemenin gerekliliğini dile getirerek önemine vurgu yapmışlardır. Öğretmenler ve öğretmen adaylarının teknoloji kullanım yeterliliklerine ilişkin yapılan çalışmalar, öğretim teknolojilerine yönelik olumlu tutum ve becerilerin arttıkça, bu teknolojileri kullanma sıklığı ve istekliliğinin de yükseldiğini göstermektedir. Öğretmen ve öğretmen adayları değişimin farkında olarak tutumlarının olumlu yönde gelişmesi teknoloji kullanımını arttırmıştır (Tatlı ve Akbulut, 2017, s. 34). Bu değişimin genel sebebinin teknolojinin oldukça gelişerek eğitimde teknoloji bütünleşmesinin bir gereklilik olduğu fark edilmiştir. Sınıflarda öğrencilere öğretim ortamı sağlarken teknoloji ile gerçeğe en yakın deneyimler sunarak bu öğrenmeleri pekiştirmek için maliyetsiz, uygun ama verimli bir kullanım alanı sunmaktadır. Aynı zamanda bu gelişen teknoloji ortamında internet, uydu, telefon, televizyon, radyo gibi

iletişim teknolojilerindeki hızlı ilerlemeler, eğitimin yapısını ve yöntemlerini önemli ölçüde dönüştürmekte, eğitimcileri yeni öğretim programları ve modelleri tasarlamaya yönlendirmektedir. Daha gelişmiş teknolojiler, dünya genelinde kültürler arası etkileşim sağlayarak, herhangi bir yerden, herhangi bir zamanda, her türlü eğitici içeriğin paylaşılmasına imkân tanımaktadır (Özkul ve Girginer, 2002, s. 108).

Öğretim teknolojilerinde tutumlara yönelik yapılan çalışmaların çoğunluğu, öğretmenler üzerinde yapılmaktadır (İşman (2002); Verim (2013); Özel (2014); Yılmaz ve Ayaydın (2015); Çakıroğlu ve Cebi (2015); Uygun ve Kılıçkara (2019); Arı, (2019); Ergüven (2021); Ardıç (2021), Yücel, Durmaz ve Çiftçi (2021)). Literatür tarandığında, öğretim teknolojileri adına yapılan çalışmaların genelinde, Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının öğretim teknolojilerine yönelik tutumlarını ölçmek adına yapılan çalışmaların sınırlı olduğu görölmektedir. Genelinde de tüm öğretmen adaylarını kapsayan (Çoklar (2008); Usta ve Korkmaz (2010); Yavuz Mumcu ve Dönmez Usta (2014) Bakaç ve Özen (2016); Tatlı ve Akbulut (2017); şahin ve Namlı (2018); Taşlıçay Arslan (2019); Güllü (2020)) kapsayarak bireysel olmayan çalışmalar yer almaktadır. Literatürün taranması sonucunda, Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının tutumları, çeşitli değişkenler göz önünde bulundurularak incelenmiş ve bu doğrultuda yapılan gelişmelere ve değişmelere katkı sağlamak amacıyla çalışmanın güncellik kazandıracağı düşünölmektedir. Sosyal Bilgiler öğretiminde, öğretim teknolojilerinin kullanımının öneminin kavranmasının, çalışmanın alan yazınına önemli bir katkı sağlayacağı öngörölmektedir.

1.6. Sayıtlar

Araştırmada kullanılan ölçme araçlarının, araştırmaya katılan sosyal bilgiler öğretmen adaylarının içtenlikle yanıtladığı varsayılmaktadır.

1.7. Sınırlılıklar

1. Araştırma, araştırmanın yapıldığı 2022-2023 ve 2023-2024 eğitim-öğretim yılları ile sınırlandırılmıştır.
2. Araştırma, Aksaray Üniversitesi, Akdeniz Üniversitesi, Gazi Üniversitesi ve Nevşehir Hacı Bektaşı Veli Üniversitesi 1. 2. 3. ve 4. sınıf öğrencileri ile sınırlıdır.

3. Araştırma, öğretim teknolojilerine yönelik tutum ölçeği ve kişisel bilgi formundan elde edilen verilerle sınırlıdır.

1.8. Tanımlar

Eğitim

Eğitim insanın normal gündelik yaşantılarından kaynaklanan davranış değişikliğinden daha çok, öncesinde hedeflenerek planlanan amaçların bütününe uygun olarak, insanın davranışlarında istenen yönde değişimleri ortaya getirerek bireyleri hayata hazırlamaktır (Başaran, 1975, s. 4). Eğitim, insanın doğuştan sahip olduğu potansiyelin ortaya çıkmasında, bireyin güçlü, olgun, yaratıcı ve üretken olarak gelişimine ortam oluşturur (Alkan, 2011, s. 11).

Öğretim

Öğretim, belirli bir zaman diliminde ve belirli bir mekânda, belli bir hedefe yönelik olarak, belirli yaş grubundaki öğrencilerle öğretmenin etkileşimini temel alır (Arslan, 2014, s. 15). Öğretim bireyin doğumda ölüme kadar tüm yaşantısı boyu süren eğitiminin, plan, programlı ve amaçlı olarak okullarda veya eğitim kurumlarında gerçekleşen kısmıdır (Çalık, 2006, s. 16).

Teknoloji

Teknoloji, edinilmiş yeteneklerin kullanılmasıyla doğaya hükmetmek için gereken işlevsel yapıları oluşturma sürecini ifade eder (Alkan, 2011, s. 13).

Öğretim Teknolojisi

Öğretim teknolojisi, öğrenme süreç ve kaynaklarını planlama, geliştirme, kullanma, yönetme ve değerlendirme teorisi ve pratiklerini içerir (Seels & Richey, 1994'ten aktaran Yelken 2017, s. 11).

Tutum

Bireyin insanlar, olaylar ve cansız varlıklar karşısında sergilediği davranış şekli (TDK-1974).

Sosyal Bilgiler

Sosyal bilgiler, temel eğitim öğrencilerinin dinamik ve sürekli değişen dünya düzeninde gerekli bilgi, beceri, değer ve tutumları kazanmalarını hedefleyen bir öğretim programı ve temel bir ders olarak öne çıkar. İçeriği esas olarak sosyal ve beşerî bilimlere dayanırken, gerektiğinde insana dair her türlü disiplin ve çalışma alanından da yararlanır (Sever, 2015, s. 6).

İKİNCİ BÖLÜM

KURAMSAL ÇERÇEVE

2.1. Tutum

Tutum, bireyin kendisi veya çevresindeki herhangi bir nesne, toplumsal konu ya da olaya karşı deneyim, bilgi, duygu ve güdülerine dayanarak oluşturduğu zihinsel, duygusal ve davranışsal bir tepki eğilimi olarak tanımlanır (İnceoğlu, 2011, s. 22-23).

Bir başka tanıma göre tutum, bireylerin yaşantıları ve deneyimlerinin bir sonucu olarak gelişen, ilgili olduğu nesne ve durumlar karşısında bireyin davranışlarını etkileyen duygusal ve zihinsel hazırlık durumudur (Allport, 1935'ten aktaran, Tavşancıl 2010 s. 65).

2.2. Teknoloji

Bir sanayi dalıyla ilişkili üretim yöntemlerini, kullanılan araç, gereç ve aletleri, bunların kullanım biçimlerini içeren uygulama bilgisi olarak tanımlanmaktadır (TDK, 2024). Bir bakıma teknoloji, insanın eğitim yoluyla kazandığı bilgi ve becerilerden daha etkin ve verimli bir şekilde yararlanmasına, bu bilgi ve becerileri daha sistemli ve bilinçli bir şekilde uygulamasına yardımcı olarak insanların ileriye gitmesine katkıda bulunmuştur (Alkan, 2011, s. 12).

Teknoloji genel manada ise insanların bilimsel araştırmalarla elde ettiği sistematik bilgileri pratik alanlarda uygulamasıdır. İnsanların öğrendikleri bilgilerin teoride kalmayarak uygulamaya dökerek gerçekleştirilmesine yardımcı olur. İnsanlar ilk çağlardan beri gelişimi takip ederek çağın getirilerine göre teknolojiyle gelişmiştir. Eğitim ve teknoloji bir bütün halinde ele alınırsa, geçmişten günümüze bize bilgilerin aktarılması ve uygulanmasında birlikte hareket etmişlerdir. Teknoloji eğitimin daha verimli hale getirip eğitimi destekler niteliktedir (Yalın, 2010, s. 3).

2.3. Eğitim Teknolojisi

Toplumların şekillenmesinde kilit rol oynayan eğitim, teknolojinin ön plana çıkmasıyla bütünleştirilerek eğitim-öğretim ortamlarında etkin bir şekilde kullanılmaya başlamıştır. Bu nedenle, eğitim ve teknoloji insan yaşamını daha aktif ve etkili hale getiren iki temel unsur haline gelmiştir. Her ikisi de bireyin doğal ve sosyal çevresine olan etkisini gösterir. Eğitim teknolojisi, genel olarak eğitim süreçlerinin ve özellikle öğrenme durumunun daha aktif ve kaliteli hale gelmesine katkıda bulunarak bilgi ve becerilerin etkin bir şekilde harekete geçirilmesini sağlar (Alkan, 2011, s. 13). Eğitim teknolojisi, insanın öğrenme sürecinin tümünü kapsayan gerçekleri ve problemleri sistematik bir şekilde analiz ederek çözümler üretir. Bu süreçte, insan gücü, bilgi, yöntemler, teknikler, araç gereçler ve düzenlemeler gibi ilgili tüm unsurları kullanarak uygun tasarımlar geliştirir, uygular, değerlendirir ve yönetir. Eğitim teknolojisi, bu yönleriyle eğitimin ayrılmaz bir parçası haline gelmiştir (Yalın, 2010, s. 5). Eğitim ve teknoloji kavramları bir araya gelerek insanoğlunun mükemmelleştirilmesi, kültürlenmesi ve geliştirilmesi doğaya uyum sağlarken daha aktif hale gelerek hızlı ve etkili gelişmelerle insan hayatına büyük bir ölçüde fayda sağlayan bir etken haline gelmiştir (Alkan, 2011, s. 12). Eğitim teknolojileri karşılaşılan eğitsel sorunların uygulanma ile çözerken uygulamaların geçerliliği hakkında kanıt toplanmış kurumsal yapılara dayanarak eğitimin daha verimli olmasını sağlamaya çalışan bir alandır (Şendağ, 2019, s. 17).

2.4. Öğretim Teknolojisi

Öğretim teknolojisi, belirli bir disiplinin kendine özgü özelliklerini dikkate alarak düzenlenen ve öğretimin bir alt bileşeni olarak kabul edilen teknolojiyle ilgili bir terimdir (Alkan, 1998, s. 16). Öğretim teknolojisi, eğitim-öğretim ortamlarında süreçlerin ve kaynakların tasarlanması, geliştirilmesi, kullanılması, yönetilmesi ve değerlendirilmesi amacıyla uygulanan bir yaklaşımdır (Ely, 1999'tan aktaran Yanpar Yelken, 2021, s. 11). Öğretim teknolojisi, öğrenme ve iletişim alanındaki araştırmalara dayanarak, insan ve materyal kaynaklarını bir araya getirerek öğretme ve öğrenme sürecinin belirli hedeflere yönelik olarak sistemli bir şekilde tasarlanması, uygulanması ve değerlendirilmesini içeren bir süreçtir (Reiser, 1987'den aktaran Yalın, 2010, s. 4).

Öğretim teknolojisi, eğitim-öğretim ortamlarında bireylerin öğrenmelerini çok boyutlu halde sistemli oluşturularak daha kalıcı öğrenmeler sağlamak için teknolojik gelişmeleri kullanarak öğrenme ve öğretim sağlamaktır. Bu şekilde yapılan öğrenmeler öğrenme deneyimini zenginleştirir, kişiselleştirir ve daha erişilebilir hale getirerek öğrenmelere farklı bir boyut kazandırır. Öğretim teknolojilerinin amacı, eğitimi bireyler için daha üretken ve kişiselleştirilmiş hale getirmek, daha bilimsel bir öğretim sağlamak ve herkesin erişebileceği, eşitliği teşvik eden, daha güçlü ve hızlı bir öğretim sunarak öğrenmeyi daha kalıcı ve çeşitli kılmaktır (Nedim, vd., 2007, s. 25). Öğretim teknolojisi gelişen düzeni takip ederek derslerin öğretimini içine alan sistemlerin tasarlanması, geliştirilmesi, kullanıma yönetim ve değerlendirmeye içine alarak amacına uygun bir şekilde sistematik, geliştirici ve çağa uygun öğrenmeler sağlamaktır. Bu öğrenmeler sayesinde öğrencilerin ve öğretmenlerin eğitim süreçlerini daha etkili, verimli ve erişilebilir hale getirir (Yanpar Yelken, 2017, s. 12).

2.5. Öğretim Teknolojisi Araçları

2.5.1. Oyun Tabanlı Öğrenme

Oyun tabanlı etkinlikler hem çocukların hem de yetişkinlerin farkında olmadan dikkatini çekmekte, etkin katılımı artırmakta ve derslere olan ilgiyi canlı tutma potansiyeli taşımaktadır. Bu tür yaklaşımlar, bireyleri basit öğrenme görevlerinden karmaşık problem çözme becerilerine kadar farklı düzeylerde sürece dâhil edebilir. Teknolojinin eğitsel oyun ortamlarına ortam oluşturmaları ile birlikte birçok web tabanlı oyunlar geliştirilerek öğrencilerin oyunla öğrenip, öğrendiklerini pekiştirmesi için güzel bir ortam sağlamıştır (Deubel, 2006'dan aktaran Karaoğlu Yılmaz ve Öztürk, 2020, s. 105).

2.5.2. Etkileşimli Görsel

Etkileşimli görseller, kavramsal bilgilerin öğretiminde kullanılarak öğrenmelerin zor olduğu, ezbere dayalı öğrenmeyi destekleyen ve görsel hafızanın kritik olduğu durumlarda önem kazanır. Öğretmen, bu görselleri etkileşimli hale getirerek bütün ile parça arasındaki ilişkileri belirginleştirir, öğeler arasındaki farklılıkları görsel olarak ortaya koyar ve uygulamalı öğrenimi teşvik eder. Ayrıca, uzamsal düşüncüyü geliştirmek amacıyla renk ve

doku unsurlarını kullanarak daha gerçekçi bir model sunar ve böylece öğrencilerin konuyu daha iyi anlamalarını sağlar (Karaoğlu Yılmaz ve Öztürk, 2020, s. 108).

2.5.3. Dijital Öykü

Dijital öykülendirme, iletilmek istenen kavramların resim, ses ve video gibi dijital medya araçları kullanılarak dijital ortamlara dönüştürülmesiyle ortaya çıkan öykülerdir (Ağır, 2015, s. 228). Bu süreç, öykü anlatımının dijital teknolojilerle zenginleştirilerek oluşturduğu dijital materyalin öğrenme ve öğretme süreçlerinde kullanılmasını sağlar. Dijital öyküleme, eğitimde öğrenmeyi ve öğretimi kolaylaştıran etkili bir yöntem olarak öne çıkmaktadır (Yanpar Yelken, 2021, s. 162).

2.5.4. Mobil Öğrenme

Belirli bir mekâna bağımlı olmadan eğitim materyallerine erişim sağlamak, dinamik olarak sunulan hizmetlerden faydalanmak ve diğer bireylerle etkileşim kurmak imkânı veren ve mobil öğrenmeler aracılığı ile gerçekleşen bu öğrenme yöntemi, kullanıcının bireysel ihtiyaçlarına anında yanıt vererek bireylerin üretkenliğini ve iş performansını artırır (Özdamar Keskin, 2011, s. 14).

2.5.5. Sanal Müze

Dijital ortamlarda eğitim ile kültürün bir arada sunulması, fiziksel mesafeleri ortadan kaldırarak sanal ortamda müzelerin oluşturulmasını sağlamaktadır. Bu durum, günümüzün modern ve yenilikçi müzecilik anlayışını yansıtmaktadır (Aktaş ve İlhan, 2022, s. 213-214).

2.5.6. Sanal Dünyalar ile Öğrenme

Sanal dünyalar, bireylerin iş veya eğlence amaçlı olarak gerçek dünya ile etkileşimde bulunabilecekleri, bilgisayar tarafından oluşturulmuş kalıcı çevrimiçi alanlardır (Prisco, 2010'dan aktaran Yanpar Yelken, 2019, s. 216).

2.5.7. Arttırılmış Gerçeklik

Arttırılmış gerçeklik, bireylerin gerçek dünya ile etkileşimlerini derinleştirerek, soyut kavram ve yapıları görsel hale getirip somutlaştırmalarına yardımcı olan önemli bir teknolojidir. Bu teknoloji, kullanıcıların gerçeklik katamadığı nesnelere gerçeklik ve bütünlük kazandırmalarını sağlayan araçlar sunar (Karaoğlu, vd., 2020, s. 93). Aynı zamanda, sanal nesnelerin gerçek dünya görüntüleriyle birleştirilmesiyle, gerçek ve sanal öğeler arasında bir bağlantı oluşturarak yeni bir gerçeklik katmanı yaratır (Azuma, 1997'den aktaran Yanpanar Yelken, 2019, s. 184).

2.5.8. Simülasyon

Simülasyon, gerçek bir nesne veya olgunun işleyişinin bir maket ya da bilgisayar yazılımı kullanılarak yapay bir şekilde yeniden oluşturulmasıdır. Derslerde bireylere öğretilmek istenen ama sınırlamalar dolayısıyla bireylerin ulaşamayacağı gerçek ortamların sanal olarak sınıflara getirilerek öğretme öğrenme kalitesinin arttırılmasıdır (Yengin ve Bayrak, 2018, s. 87).

2.5.9. Sanal Gerçeklik

Sanal gerçeklik, gerçek durumların ve nesnelerin bilgisayar teknolojileri kullanılarak üç boyutlu bir ortamda simüle edildiği bir deneyim alanıdır. Gerçek durumlarda deneyimlenmekte zorlanılan durumların gerçeğe en yakın şekilde ortam oluşturularak sanal ortam üzerinde öğrenmeler sağlayan güncel bir öğrenme biçimidir (Elmezeny, Edenhofer & Wimmer, 2018'den aktaran Karaoğlu Yılmaz ve Öztürk, 2020, s. 95).

2.5.10. Kodlama

Kodlama, analiz etme, anlama ve problem çözme becerilerini kullanarak algoritma geliştirme ve programlama dilini uygulama sürecini kapsamaktadır. Kodlama becerisi kazanan bireyler dijital dünyayı anlayarak, bu dünyaya katkı sağlama olanakları elde ederler (Michael & Omolove, 2014'ten aktaran Yanpar Yelken, 2019, s. 219).

2.5.11. Sosyal Medya

Sosyal ağlar, bireylerin internet üzerinden oluşturulan sanal topluluklar içinde kendilerini ifade etmelerine ve benzer kültürel seviyede olan diğer kişilerle internetin sunduğu imkânlar sayesinde kolayca iletişim kurmalarına olanak tanıyan platformlardır. Bu platformlar üzerinden insanlar sosyalleşirken bilgi alışverişinde bulunmaktadır. Güncel olan her şeyden anından haber alarak, farklı kültürlerle etkileşime girerek farklı içeriklerle informal öğrenmeler sağlamaktadır (Ağır, 2013, s. 181).

2.5.12. Ağ Güncesi (Blog)

Tarih sırasına göre düzenlenmiş içeriklerden meydana gelen web sayfalarıdır. Kullanım açısından günlük tutmaya benzerlik gösterir; burada teknolojik ortamda, günlük konuşmalar üzerine tartışmalar yapılabilir veya dinamik grup çalışmalarıyla kişisel bilgi seviyesini artıran etkinlikler gerçekleştirilebilir (Ağır, 2013, s. 209).

2.5.13. Podcastler

Podcast, dinleyicilere ulaşmak amacıyla bir oynatıcıya dağıtılan ses veya video dosyalarıdır. Kullanıcılar, internet üzerinden abone olarak bu podcast'lere erişim sağlayabilir. Eğitim alanında ise podcast'ler, farklı kaynaklardan yeni bilgiler edinmenin etkili bir yöntemi olarak kullanılabilir ve öğrenme sürecine çeşitlilik katarak bilgi paylaşımını zenginleştirir (Ağır, 2013, s. 187).

2.5.14. E-Portfolyo

E-portfolyo, öğrenci ürün dosyası olarak bilinen ve öğrencinin öğrenim süreci boyunca elde ettiği bilgi ve becerileri sergileyen bir elektronik platformdur. Bu ortamda, öğrencilerin ödevler, projeler ve çeşitli raporlar gibi değerlendirilebilecek verileri arşivlenir ve öğrenme ile gelişim düzeyleri kayıt altına alınır (Karaoğlu, vd., 220, s. 104).

2.5.15. Coğrafi Bilgi Sistemleri (CBS)

CBS, yeryüzüne ait verilerin gerçek koordinatlarla bilgisayar ortamına kaydedilmesi, depolanması, güncellenmesi ve değiştirilmesi süreçlerini içeren, kapsamlı bir bilgisayar tabanlı sistemdir. Bu sistem, kullanıcıların veriler üzerinde çok yönlü sorgulama ve analiz yapabilmelerine olanak tanırken, elde edilen sonuçları çeşitli formatlarda harita, grafik ve tablo gibi görselleştirerek sunma yeteneğine sahiptir. Böylece, coğrafi verilerin etkili bir şekilde öğrenilmesi ve analiz edilmesi mümkün hale gelir (Pınar, 2020, s. 216).

2.5.16. Webquest

Sınıf içi uygulamalara dayanarak tavsiye edilen bir konu hakkında, internet ortamında mevcut olan güncel bilgilerin geçerli ve güvenilir bir şekilde planlanarak öğrencilere sunulması, araştırma ve sorgulama becerilerini teşvik eden bir internet tabanlı öğrenme etkinliği olarak tanımlanabilir (Çetin ve İnel, 2020, s. 248).

2.5.17. Web 2.0

Web 2.0 araçları, öğrencilerin bilgi paylaşımında bulunmalarını, yeni içerikler ve etkinlikler geliştirmelerini sağlayan, karşılıklı etkileşimi destekleyen ve özellikle öğrencilerin öğrenme ve öğretme süreçlerinde aktif bir rol üstlendikleri internet tabanlı platformlardır (Yanpar Yelken, 2021, s. 174).

2.5.18. Web 3.0

Web 3.0 araçları, farklı ortamların ve kültürlerin bir araya gelmesiyle zenginleştirilmiş öğrenme ortamları sunar. Bu ortamlarda öğrenciler, içeriği oluşturma sürecinde aktif bir şekilde rol alarak öğrenmeye katılır (Abdüsselam, 2020, s. 157). Web 3.0, yalnızca bireyler arası veya bireyler ile makineler arasındaki etkileşimi değil, aynı zamanda makinelerin de birbirleriyle etkileşimde bulunduğu bir yapay zeka ortamı oluşturmayı hedefler (Ünlü ve Koçoğlu, 2017, s. 208).

2.5.19. Oyunlaştırma Araçları

Teknolojideki değişimler ve ilerlemeler sayesinde oyunlaştırma ile eğitim bir araya getirilerek dijital ortamlara bütünleşmiştir. Bu süreçte, birçok teknolojik oyunlaştırma aracı geliştirilmiştir (Yanpar Yelken, 2019, s. 208).

2.5.20. Kahoot

Derslerde geleneksel sınıf ortamının dışına çıkarak, dersi daha etkileşimli ve etkili hale getiren, eğitimcilerin öğrenciler için özel olarak içerik hazırlayabileceği çevrimiçi bir platformdur. Bu platform, öğretmenlerin yenilikçi yöntemler kullanarak öğrencilerin öğrenme deneyimini zenginleştirmelerine olanak tanır (Yüksel, 2020, s. 48).

2.5.21. Socrative

Socrative, internet üzerinden çalışan, öğretmenlerin öğrencileri tablet, akıllı telefon ve bilgisayar gibi web özellikli cihazlar aracılığıyla çeşitli eğitim etkinliklerine dâhil etmelerini sağlayan ücretsiz bir öğrenci yanıt sistemi olarak tasarlanmıştır. Bu platform, öğretmenlerin Socrative aracılığıyla öğrencilere anında geri bildirim toplamasına, ilerlemelerini takip etmesine ve onların öz değerlendirme becerilerini geliştirmelerine yardımcı olur. Socrative, öğrenme sürecini daha dinamik ve etkileşimli hale getirerek, öğrencilerin katılımını artırmayı hedefler (Karakaş, 2020, s. 441).

2.5.22. PawToon

PawToon, sunumlara animasyon ekleyerek profesyonel görünümlü videolar ve sunumlar hazırlamak için kullanılan ücretsiz bir araçtır (Yücel ve Ergün, 2015, s. 223).

2.5.23. Prezi

Prezi, PowerPoint'in modern bir versiyonu olarak çevrimiçi çalışan ve kullanıcıların metin, resim, video, Flash animasyonlar, çevrimiçi videolar ve Prezi'nin sunduğu diyagramlar gibi

çeşitli içeriklerle zenginleştirilmiş etkileyici sunumlar oluşturarak daha dikkat çekici sunumlara olanak tanıyan bir araçtır (Yücel ve Ergün, 2015, s. 221).

2.6. Sosyal Bilgiler

Türk Dil Kurumu'na göre sosyal bilgiler, "sosyal konuları içeren bilgiler" olarak tanımlanır (TDK, 2024).

Sosyal Bilgiler Ulusal Konseyi (NCSS,1994)'ne göre;

“Sosyal Bilgiler vatandaşlık yetkinliğini geliştirmek için sosyal bilimler ve beşeri bilimlerin entegre çalışması. Okul programı dâhilinde sosyal bilgiler, antropoloji, arkeoloji, ekonomi, coğrafya, tarih, hukuk, felsefe, siyaset bilimi, psikoloji, din ve sosyoloji gibi disiplinlerin yanı sıra beşeri bilimlerden uygun içeriğe dayalı koordineli, sistematik bir çalışma sağlar. Matematik ve doğa bilimleri. Sosyal bilgilerin temel amacı, birbirine bağımlı bir dünyada, kültürel açıdan çeşitliliğe sahip, demokratik bir toplumun vatandaşları olarak gençlerin kamu yararına bilinçli ve mantıklı kararlar almasına yardımcı olmak” olarak tanımlanmaktadır.

Sosyal bilgiler, temelde bireyin topluma uyum sağlamasını ve toplumsal gerçeklikle bağlantı kurmayı öğreten bir süreç olarak tanımlanır. Bu sürecin sonucunda elde edilen sağlam bilgiyle, bireyin toplumu anlama ve yaşamını şekillendirme yeteneği artar (Sönmez, 1997, s. 3). Sosyal Bilgiler içeriği, sosyal bilimlerden gelen bilgi ve beşerî bilimlere yönelik anlayışların bir araya getirilmesiyle şekillenir. Sosyal bilgiler, içeriği ve kazandırdığı değerler sayesinde bireyin çok yönlü gelişimini sağlar. Disiplinler arası boyutu olması yönüyle bireylere geniş bir bakış açısı kazandırarak bireylerin toplumsal hayatta daha düzenli ve bilinçli bir hayat yaşamasını sağlar (Barr, Barth & Shermis, 2013 aktaran Öztaşkın, 2016, s. 4). Sosyal bilgilerin genelde ve özeldeki amacı, öğrencilere sadece bilgi aktarmaktan öte, bireyin ihtiyacı olan bilgiyi bulma, problem çözme becerilerini geliştirme, bilgiyi kendine uyarlama veya eleştirel düşünme yeteneklerini kazandırmaktır. Önemli olan, öğrencilerin sınıf içinde edindikleri bilgi ve becerileri yalnızca sınıf içinde olmayıp, aynı zamanda sınıf ve okul harici ortamlarda da etkili ve aktif bir şekilde kullanarak öğrendikleriyle hayatlarını şekillendirmeleridir. Sosyal bilgiler eğitimi sayesinde bireylerin bir vatandaş olarak görevlerini bilen, topluma uyum sağlayan, sorumlu, barış ve adalet duygusuna sahip, güncel gelişmeleri takip ederek yaşamını gerekli doğrulukla ona göre şekillendiren bilinçli bir birey olarak yaşamasını sağlamayı hedef eder (Karadeniz, 2012, s. 14).

2.7. Sosyal Bilgiler Öğretim Programının Teknoloji Bakımından İncelenmesi

Sosyal bilgiler öğretim programı, birçok değer ve amaca odaklanarak şekillendirilmiştir. Program, her öğrencinin benzersizliğini kabul ederken, öğrencilere ulaşmak için çeşitli öğrenme-öğretme yöntemlerini ve tekniklerini dikkate alır. Problem çözme, eleştirel düşünme, karar verme, bilgi teknolojilerini kullanma, iletişim, girişimcilik, değişim ve sürekliliği algılama gibi becerilerin geliştirilmesine odaklanırken, toplumsal düzen, geçmiş ve gelecekteki değerler ile gelişmekte olan tüm olguları da göz önünde bulundurur. Bu değerlerin yanı sıra, sosyal bilgiler öğretiminde teknoloji kavramı da önemli bir yer tutar ve öğretim sürecine dâhil edilir. Eğitim ve teknolojinin bir araya gelmesiyle, bu iki unsur güçlü ve kalıcı bir öğrenme ortamı oluşturarak sosyal bilgiler dersinde teknoloji kullanımının verimliliğini artırabilir (Ersoy, 2017, s. 31).

Öğretim programının teknoloji boyutu incelendiğinde Şekil 1.'de Türkiye Yeterlilikler Çerçevesinde (TYÇ) sekiz anahtar yetkinlik incelenerek 3. ve 4. maddelerin içerisinde teknoloji konusuna değinildiği görülmektedir.

3. Matematiksel yetkinlik ve bilim/teknolojide temel yetkinlikler:	“Teknolojide yetkinlik, algılanan insan istek ve ihtiyaçlarını karşılama bağlamında bilgi ve metodolojinin uygulanması olarak görülmektedir. Bilim ve teknolojide yetkinlik, insan etkinliklerinden kaynaklanan değişimleri ve her bireyin vatandaş olarak sorumluluklarını kavrama gücünü kapsamaktadır. “
4. Dijital yetkinlik:	“İş, günlük hayat ve iletişim için bilgi iletişim teknolojilerinin güvenli ve eleştirel şekilde kullanılmasını kapsar. Söz konusu yetkinlik, bilgiye erişim ve bilginin değerlendirilmesi, saklanması, üretimi, sunulması ve alışverişi için bilgisayarların kullanılması ayrıca internet aracılığıyla ortak ağlara katılım sağlanması ve iletişim kurulması gibi temel beceriler yoluyla desteklenmektedir.”

Şekil 1. Öğretim Programının Genel Amaçlarında Teknoloji (MEB, 2018)

Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'nın özel amaçlarında, 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu'nda belirtilen Türk Millî Eğitimi'nin Genel Amaçları ve Temel İlkeleri doğrultusunda, SBDÖP'ün özel amaçlarına 11. Madde 'de doğrudan değinilmiştir. Bu maddede, bilim ve teknolojinin gelişim sürecini anlamının ve toplumsal yaşam üzerindeki etkilerini kavramanın önemine vurgu yapılmış, bireylerin bilgi ve iletişim teknolojilerini bilinçli bir şekilde kullanmaları gerektiği ifade edilmiştir. Böylece, bireyler teknolojinin sunduğu fırsatlardan bilinçli bir şekilde faydalanabilirler (MEB, 2018).

Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı’nda temel becerileri kapsamında öğrencilere kazandırılmak istenen 27 tane beceri vardır. Bu beceriler içerisinde teknoloji konusunu kapsayan maddeler şekilde belirtilmiştir.

Sosyal Bilgiler	1. Araştırma
Dersi Öğretim Programı’nda	4. Dijital okuryazarlık
Temel Beceriler	18. Medya okuryazarlığı
	24. Tablo, grafik ve diyagram çizme ve yorumlama

Şekil 2. Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı’nda Temel Beceriler (MEB, 2018)

Şekil 2. incelendiği ve belirtildiği üzere dolaylı olarak teknolojiden yararlanarak teknolojinin yardımıyla kazandırılmak istenen beceriler vardır.

Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı’nın uygulanmasında dikkat edilmesi gereken 10 husus belirlenmiştir. Bu hususların içinden 10. Maddede bahsedilmiştir;

10. Son yıllarda dijital teknolojiye gelişmelere bağlı olarak vatandaşlık hak ve sorumluluklarıyla ilgili yeni durumlar (dijital vatandaşlık, e-Devlet, sanal ticaret, sosyal medya vb.) ve birtakım sorunlar (dijital bölünmüşlük, kimlik hırsızlığı, kişisel bilginin gizliliği, siber dolandırıcılık, siber zorbalık vb.) ortaya çıkmıştır. Öğrencilerin dijital vatandaşlık yeterliliklerini geliştirmek amacıyla konuyla ilgili ders içi ve ders dışı etkinliklere yer verilmelidir.

Şekil 3. Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı Uygulamasında Dikkat Edilecek Hususlar (MEB, 2018)

Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı’nın yapısına bakıldığında SBDÖP’ün içerisinde yer alan 7 öğrenme alanından teknoloji konusuna değinilen öğrenme alanlarından bahsedilmiştir. Öğrenme alanı SBDÖP’ün içinde şu şekilde tanımlanmıştır: birbiriyle ilişkili bilgi, beceri ve değerlerin bir bütün olarak görülebildiği, öğrenmeyi organize eden disiplinler arası bir yapıdır (MEB, 2018).

SBDÖP’ün öğrenme alanları içerisinde teknoloji doğrudan bir öğrenme alanında bahsedilmiştir;

Bu öğrenme alanı “Bilim, Teknoloji ve Toplum” öğrenme alanıdır. Bu öğrenme alanında öğrencilerden; Yenilikçi, eleştirel ve bilimsel düşüncenin bilim ve teknolojiye gelişmelerin temeli olduğu kabul edilir. Bu bağlamda, bilim ve teknolojinin gelişim sürecini ve toplumsal

yaşam üzerindeki etkilerini anlayarak, bilgiye erişimde teknolojiyi etkin bir şekilde kullanma becerisi edinmeleri beklenir. Aynı zamanda, teknolojilerin günlük hayatla olan ilişkisini anlarken, bazı teknolojik ürünlerin doğaya verdiği zararları tartışır ve çevresel etkileri hakkında farkındalık geliştirirler. Bilimsel eserlerin yasalarla korunduğunu anlayarak, akademik dürüstlük ilkelerini dikkate almaları teşvik edilir (MEB, 2018).

Bu öğrenme alanında doğrudan teknoloji konusuna açık ve direk bir şekilde teknolojinin yararları ve zararlarına değinerek geniş kapsamlı olarak teknolojinin değinildiği öğrenme alanıdır. SBDÖP’ün öğrenme alanları içerisinde teknoloji dolaylı dört öğrenme alanında bahsedilmiştir; “İnsanlar, Yerler ve Çevreler”, “Üretim, Dağıtım ve Tüketim”, “Etkin Vatandaşlık” ve “Küresel Bağlantılar” öğrenme alanları içerisindeki kazanımlar da teknoloji ile iç güdümlü olarak kazanımlar verilmiştir. Kazanımlar başlığında bu konuya daha ayrıntılı yer verilmiştir.

SBDÖP’ün içerisinde yer alan teknoloji ile ilgili öğrenme alanları ve kazanımlara yer verilmiştir. Bunlar dersin kodu, sınıf düzeyi, öğrenme alanı numarası ve kazanım numarası sırayla olacak şekilde verilmiştir.

4.Sınıf Öğrenme Alanları ve Kazanımlarında Teknoloji (MEB, 2018);

Öğrenme Alanı: İnsanlar, Yerler ve Çevreler	Kazanım: SB.4.3.1. Çevresindeki herhangi bir yerin konumu ile ilgili çıkarımlarda bulunur. -Yönler ile doğal ve beşerî unsurlara yakınlık, uzaklık açısından konum analizi yapılır. Doğal ve teknolojik yön bulma yöntemlerine ve araçlarına değinilir.
Öğrenme Alanı: Bilim, Teknoloji ve Toplum	SB.4.4.1. Çevresindeki teknolojik ürünleri, kullanım alanlarına göre sınıflandırır. SB.4.4.2. Teknolojik ürünlerin geçmişteki ve bugünkü kullanımını karşılaştırır. -Teknolojinin hayatımızda ve çevremizde meydana getirdiği olumlu ve olumsuz etkilerine dikkat çekilir. SB.4.4.3. Kullandığı teknolojik ürünlerin mucitlerini ve bu ürünlerin zaman içerisindeki gelişimini araştırır. SB.4.4.4. Çevresindeki ihtiyaçlardan yola çıkarak kendine özgü ürünler tasarlamaya yönelik fikirler geliştirir. -Örnek girişimciler ve onların başarı öyküleri üzerinde durulur. SB.4.4.5. Teknolojik ürünleri kendisine, başkalarına ve doğaya zarar vermeden kullanır. -Teknolojik ürünler için hazırlanan kullanım kılavuzlarına dikkat çekilir.
Öğrenme Alanı: KÜRESEL BAĞLANTILAR	SB.4.7.1. Dünya üzerindeki çeşitli ülkeleri tanıtır. - Araştırdığı bir ülkenin önemli özelliklerini görsel materyaller kullanarak sınıfta tanıtması sağlanır. SB.4.7.3. Farklı ülkelere ait kültürel unsurlarla ülkemizin sahip olduğu kültürel unsurları karşılaştırır. -Görsel ve yazılı iletişim araçları ile kültürel unsurlardan kıyafet, yemek, oyun, aile ilişkileri gibi konular üzerinde durulur.

Şekil 4. 4. Sınıf Öğrenme Alanları ve Kazanımlarında Teknoloji Verileri (MEB, 2018)

Teknoloji konusunun doğrudan ve dolaylı olarak ilişkilendirildiği 4. Sınıf öğrenme alanları ve kazanımları ilk olarak “İnsanlar Yerler ve Çevreler” öğrenme alanındaki kazanımda, konum kavramını öğrenme ve konum bulmakta teknolojiden yararlanabileceğine değinilmiştir. Çoğunlukla “Bilim, Teknoloji ve Toplum” öğrenme alanında teknoloji konularına değinildiği görülmektedir. Bu öğrenme alanındaki kazanımlarda teknolojinin temelleri atılarak teknolojinin bireyin çevresindeki hayatındaki olumlu ve olumsuz yerini anlaması, teknolojiyle doğru bir şekilde tanıştırılıp doğru yerde nerede nasıl kullanılacağını ve kendine özgü fikirler üreterek teknoloji ile bilimsel düşünerek yeni şeyler ortaya koyabileceğini vurgulanmıştır. “Küresel Bağlantılar” öğrenme alanında ise dolaylı olarak dünyadaki farklı ülkeleri tanırken görsel ve yazılı araçlardan yararlanabileceğine değinilmiştir.

5.Sınıf Öğrenme Alanları ve Kazanımlarında Teknoloji (MEB, 2018);

Öğrenme Alanı: Bilim, Teknoloji ve Toplum	SB.5.4.1. Teknoloji kullanımının sosyalleşme ve toplumsal ilişkiler üzerindeki etkisini tartışır. SB.5.4.2. Sanal ortamda ulaştığı bilgilerin doğruluk ve güvenilirliğini sorgular. -Medya okuryazarlığı üzerinde durulur. SB.5.4.3. Sanal ortamı kullanırken güvenlik kurallarına uyar. -Mesafeli alışveriş, güvenli İnternet kullanımı, kimlik hırsızlığı gibi konular ele alınır. SB.5.4.4. Buluş yapanların ve bilim insanlarının ortak özelliklerini belirler. -Bilimsel düşünmenin önemine vurgu yapılır. SB.5.4.5. Yaptığı çalışmalarda bilimsel etiğe uygun davranır. -Yapılan çalışmalarda yararlanılan kaynakları göstermenin ve kaynakların aslını korumanın önemi üzerinde durulur.
Öğrenme Alanı: Etkin Vatandaşlık	SB.5.6.1. Bireysel ve toplumsal ihtiyaçlar ile bu ihtiyaçların karşılanması için hizmet veren kurumları ilişkilendirir. -Günlük yaşantısında karşılaştığı kurumlar ele alınarak bu kurumların yurttaşların haklarını koruma ve geliştirme, vatandaşlara çeşitli hizmetler sunma ve onların ihtiyaçları ile güvenliklerini sağlamaya yönelik sorumlulukları olduğu vurgulanır. -Çevresindeki kamu kurum ve kuruluşları ile sivil toplum kuruluşlarının faaliyetlerinin araştırılması sağlanır. -Kazanım kapsamında e-devlet portalı ve bu portal üzerinden sağlanan hizmetlere değinilir.
Öğrenme Alanı: Küresel Bağlantılar	SB.5.7.2. Ülkeler arasındaki ekonomik ilişkilerde iletişim ve ulaşım teknolojisinin etkisini tartışır.

Şekil 5. 5.Sınıf Öğrenme Alanları ve Kazanımlarında Teknoloji (MEB, 2018)

Teknoloji konusunun doğrudan ve dolaylı olarak ilişkilendirildiği 5. Sınıf öğrenme alanları ve kazanımlarında da çoğunlukla “Bilim, Teknoloji ve Toplum” öğrenme alanında teknoloji konularına değinildiği görülmektedir. Bu öğrenme alanındaki kazanımlarda teknolojinin bireyin sosyalleşmesi ve toplumsal ilişkilerindeki rolüne, sanal ortamın birey üzerindeki olumlu olumsuz etkisi ve doğru kullanımına ve bireylerin buluş yapmak ve bilim insanı olma tanımına ve karşılaştırmasına bakarak araştırma yapmanın koşullarına değinilmiştir. “Etkin Vatandaşlık” öğrenme alanında ise dolaylı olarak teknoloji yoluyla e-devlet sistemi üzerinden sağlanan hizmetlerle teknolojinin hayatı kolaylaştıran tarafına değinilmiştir. “Küresel Bağlantılar” öğrenme alanında ise ülkeler arasındaki ekonomik ilişkilerde teknolojinin etkisine değinilmiştir.

“Küresel Bağlantılar” öğrenme alanında ise dolaylı olarak dünyadaki farklı ülkeleri tanıırken görsel ve yazılı araçlardan yararlanabileceğine değinilmiştir.

6.Sınıf Öğrenme Alanları ve Kazanımlarında Teknoloji (MEB, 2018);

Öğrenme Alanı: Bilim, Teknoloji ve Toplum	SB.6.4.1. Sosyal bilimlerdeki çalışma ve bulgulardan hareketle sosyal bilimlerin toplum hayatına etkisine örnekler verir. -Psikoloji, felsefe, antropoloji, arkeoloji vb. bilimlerden örnekler verilerek sosyal bilimlerin oluşturan disiplinler tanıtılır. -Türkiye’deki bilim ve teknolojinin gelişimine yönelik çalışmalara değinilir. SB.6.4.2. Bilimsel ve teknolojik gelişmelerin gelecekteki yaşam üzerine etkilerine ilişkin fikirler ileri sürer. SB.6.4.3. Bilimsel araştırma basamaklarını kullanarak araştırma yapar. SB.6.4.4. Telif ve patent hakları saklı ürünlerin yasal yollardan temin edilmesinin gerekliliğini savunur.
Öğrenme Alanı: Etkin Vatandaşlık	SB.6.6.3. Yönetimin karar alma sürecini etkileyen unsurları analiz eder. -Konu siyasi partiler, sivil toplum kuruluşları, medya ve bireyler (kamuoyu) kapsamında ele alınır.
Öğrenme Alanı: Küresel Bağlantılar	SB.6.7.4. Popüler kültürün, kültürümüz üzerindeki etkilerini sorgular. -Kültürümüze ait olmayan unsurların, medya araçları yoluyla toplum hayatını nasıl etkilediği fark ettirilir.

Şekil 6. 6.Sınıf Öğrenme Alanları ve Kazanımlarında Teknoloji (MEB, 2018)

Teknoloji konusunun doğrudan ve dolaylı olarak ilişkilendirildiği 6. Sınıf öğrenme alanları ve kazanımlarında da diğer sınıf düzeylerinde olduğu gibi çoğunlukla “Bilim, Teknoloji ve Toplum” öğrenme alanında teknoloji konularına değinildiği görülmektedir. Bu öğrenme

alanındaki kazanımların daha derinleşip detaya girerek daha soyut kazanımlar yer verildiği görülmektedir. Türkiye’deki teknolojinin gelişimine yönelik çalışmalara değinilerek ülkemizdeki gelişmelerin farkında olarak gelecekte olacak gelişmeleri takip ederek fikir beyan ederek farkındalık kazanılması amaçlanmıştır. 5. Sınıfta olduğu gibi öğrendiği bilimsel araştırma basamaklarını uygulamaya dökmesine değinilmiştir. “Etkin Vatandaşlık” öğrenme alanındaki kazanımlarda dolaylı olarak medya ile teknoloji konusuna değinilmiştir. “Küresel Bağlantılar” öğrenme alanının kazanımlarında ise kültür ile etkileşimimizde medya araçlarına değinilmiştir.

7.Sınıf Öğrenme Alanları ve Kazanımlarında Teknoloji (MEB, 2018);

Öğrenme Alanı: Birey ve Toplum	SB.7.1.3. Medyanın sosyal değişim ve etkileşimdeki rolünü tartışır. -Seçilen bir iletişim kanalının (TV, İnternet, akıllı telefonlar vb.) bireyler arasındaki iletişimi ve toplumsal olarak da kültürü nasıl değiştirdiği ele alınır. SB.7.1.4. İletişim araçlarından yararlanırken haklarını kullanır ve sorumluluklarını yerine getirir. -Özel hayatın gizliliği, düşünceyi açıklama özgürlüğü ve doğru bilgi alma hakkı ile kitle iletişim özgürlüğü arasındaki ilişki ele alınır.
Öğrenme Alanı: Bilim, Teknoloji ve Toplum	SB.7.4.1. Bilginin korunması, yaygınlaştırılması ve aktarılmasında değişim ve sürekliliği inceler. -Yazının icadından günümüze kadar farklı depolama, yaygınlaştırma ve aktarma teknikleri üzerinde kısaca durulur. -SB.7.4.3. XV-XX. yüzyıllar arasında Avrupa’da yaşanan gelişmelerin günümüz bilimsel birikiminin oluşmasına etkisini analiz eder. -Matbaanın icadı, Dünya’nın yuvarlak olduğunun bilimsel olarak ispat edilmesi, kütle çekim kanununun keşfedilmesi, buhar makinesinin icadı vb. gelişmeler ile bunların etkileri ele alınır.
Öğrenme Alanı: Üretim, Dağıtım ve Tüketim	SB.7.5.6. Dijital teknolojilerin üretim, dağıtım ve tüketim alanında meydana getirdiği değişimleri analiz eder. -E-ticaret (gerçek ürünler kadar bilgisayar oyunları gibi sanal/dijital ürünler) üzerinde durulur.

Şekil 7. 7.Sınıf Öğrenme Alanları ve Kazanımlarında Teknoloji (MEB, 2018)

Teknoloji konusunun doğrudan ve dolaylı olarak ilişkilendirildiği 7. Sınıf öğrenme alanları ve kazanımlarında ilk olarak “Birey ve Toplum” öğrenme alanındaki kazanımlarında artık öğrencilerin bir birey olarak toplumdaki yerlerinin farkına vararak teknolojinin kültür üzerindeki etkisi ve iletişim araçlarından faydalanırken haklarını kullanmayı ve sorumluluklarının neler olduğunu bilmeleri amaçlanmıştır. “Bilim, Teknoloji ve Toplum” öğrenme alanında diğer sınıf düzeylerinde olduğu gibi çoğunlukla teknoloji konularına değinildiği görülmektedir. Bilimin ve teknolojinin dünya üzerindeki tarihsel gelişimi ve

değişimine bakılarak bütün olarak teknolojinin gelişiminin nerden geldiği ve nasıl geliştiğine değinilmiştir. “Üretim, Dağıtım ve Tüketim” öğrenme alanı kazanımlarında ise üretim, dağıtım ve tüketimin teknoloji ile bir pazar ortamı oluşturarak e-ticaretin sanal boyutuna değinilmiştir. Öğretim programındaki kazanımlarının hepsi birbirleriyle bağlantılı sarmal olacak biçimde şekillenmiştir. Kazanımlar kolaydan zora ilkesi ile birbirinin tamamlayıcısı olacak şekilde konumlanmıştır.

2.8. İlgili Araştırmalar

Konu alanında yapılan çalışmalar; sosyal bilgiler, teknoloji, öğretim programı incelemeleri ve öğretim teknolojileri yönünden ele alınmıştır. İlgili araştırmalar şu şekildedir.

- Brandt’ın (2001) “Referans, Zihinsel Modeller ve Öğretim Teknoloji” adlı araştırmasında eğitimde bilgi teknolojilerinin kullanılmasının öneminden ve teknoloji kullanılırken yaşanan sorunlara önlem alınması için yapılması beklenenlere değinmiştir.
- Resnick’in (2002) “Eğitimde Teknolojiye Giriş Değerlendirilmesi” adlı çalışmasında teknoloji ile eğitimin bütünleşip programlara dâhil edilmesi ve uzaktan eğitim kavramının etkisi tartışılmıştır. Eğitime duyulan ihtiyaç tartışılarak müfredat içinde teknoloji konusun da yazarlar yeni çalışana ilginç ve bilgilendirici bir eğitim programı sağlamak için çeşitli medyadan yararlanan kendi kendine eğitici, etkileşimli bir program geliştirerek yenilik katma fikirleri tespit etmiştir.
- Öztürk’ün (2006) “Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Eğitimde Teknoloji Kullanımına Yönelik Yeterliliklerinin Değerlendirilmesi” adlı çalışmasında adayların eğitimin içinde teknoloji kullanımına karşı olumlu bir tutum sergiledikleri sonucuna varmıştır.
- Johnson & Maddux’un (2007) “Bilginin Etkinliği Eğitimde Teknoloji” adlı çalışmasında derslerde teknoloji kullanımının gerekli sistem ve müfredat olmasına karşın kullanımın az ama bu az kullanıma karşı birçok eğitimci yıllardır modern teknolojinin bir fark yaratabileceğini savunduğu tespit etmişlerdir.

- Kaya'nın (2008) "Sosyal Bilgiler Dersinde Teknoloji Kullanımı" adlı çalışmasında teknoloji ile sosyal bilgiler dersleri birlikte kullanılırsa dersin verimli olacağı düşünülmüştür.
- Yiğit'in (2011) "Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Teknoloji Okuryazarlığı Düzeylerinin ve Teknoloji ile Bütünleştirilmiş Sosyal Bilgiler Öğretimine Yönelik Görüşlerinin Belirlenmesi" adlı çalışmasında Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının büyük bir kısmının, teknoloji kullanımı konusunda kendilerini orta düzeyde yetkin olarak görerek, kendilerinin devamlı olarak geliştirmeleri gerektiğinin farkında olduklarını tespit etmiştir.
- Metin, Birişçi ve Coşkun'un (2013) "Öğretmen Adaylarının Öğretim Teknolojilerine Yönelik Tutumlarının Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi" adlı çalışmasında Öğretmen adaylarının öğretim teknolojilerine olan tutumlarının çoğunlukla iyi düzeydedir. Öğretmen adaylarının, tutumlarıyla cinsiyet, sınıf ve öğretim teknolojileriyle ilgili ders alıp almama boyutu gibi değişkenler içinde istatistiksel farklılık yoktur. Ancak, öğretmen adayları tutumu, öğrenim gördükleri program ve mezun oldukları okul türü arasında istatistiksel boyutta anlamlı farklılık tespit etmiştir.
- Aslan Efe'nin (2013) "Türkiye ve İsviçre'deki Fen Alanları Öğretmen Adaylarının Öğretim Teknolojilerine Yönelik Kaygı, Tutum ve Öz Yeterlilik Açısından Karşılaştırılmaları" adlı çalışmasında Öğretmen adaylarının öğretim teknolojilerine yönelik kaygıları ve öz yeterlilik algıları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar belirlenmiştir. Ayrıca, öğretim teknolojilerini kullanmaya yönelik tutumlarında yalnızca ülke değişkenine bağlı olarak anlamlı farklar tespit etmişlerdir.
- Yılmaz ve Ayaydın'ın (2015) "Hizmet Öncesi Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Öğretim Algıları ve Öğretim Teknolojilerinin Öğretimde Kullanılmasına İlişkin Görüşleri: Nicel Çalışma" adlı çalışmasında hizmet öncesi sosyal bilgiler öğretmenlerinin, öğretim teknolojilerinin kullanımı konusundaki görüşlerinin ve teknolojiye karşı tutumlarının olumlu olduğu belirlemişlerdir.
- Yılmaz ve Ayaydın'ın (2015) "Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Öğretim Teknolojileri Kullanımına İlişkin Alt Yapılarının ve Yeterlilik Algılarının

İncelenmesi: Nitel Bir Çalışma” adlı çalışmasında Katılımcılar, öğretim teknolojileriyle ilgili aldıkları derslerin çoğunlukla anlatım yöntemiyle işlendiğini, bu derslerin bilgi aktarmaya odaklandığını ve öğretmenlerin aktif, öğrencilerin ise pasif kaldığını belirtmişlerdir. Uygulama yapmanın nadir olduğunu ve bu nedenle derslerin etkili olmadığını, ayrıca öğretim teknolojilerini kullanma becerilerini geliştirmediğini ifade etmişlerdir. Ancak, öğretmenlerin bu teknolojilerin kullanımı konusundaki tutumlarının bilişsel ve davranışsal açıdan olumlu olduğu tespit edilmiştir.

- Özel’ in (2014) “Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Öğretim Teknolojilerine Yönelik Tutum ve Davranışları” adlı çalışmasında Öğretmenlerin mesleki kıdemleri arttıkça öğretim teknolojileri kullanma oranlarında artış göstermekte olduğunu ve bu oranda öğretim teknoloji kullanımına yönelik tutumlarının olumlu olmasına rağmen teknolojiyi derslerinde bazı zamanlar kullandıklarını tespit etmiştir.
- Dargut ve Çelik’in (2014) “Türkçe Öğretmeni Adaylarının Eğitimde Teknoloji Kullanımına İlişkin Tutum ve Düşünceleri” adlı çalışmasında Türkçe öğretmen adaylarının, teknoloji kullanımına ilişkin görüşlerinin olumlu olduğu ve çoğunluğunun bilgisayar ve projeksiyonu, eğitimde etkili olabilecek önemli teknolojiler olarak değerlendirdiğini görmüşlerdir. Teknolojinin eğitimdeki olumsuz yönleri hakkındaki sonuçları ise öğretmenlerin yeterli bilgiye sahip olmamaları ve okullardaki teknoloji desteğinin yetersizliği olmuştur. Bu sorunların aşılması için okullarda teknoloji desteğinin güçlendirilmesi ve öğretmenlere yönelik bilgilendirici eğitimlerin düzenlenmesi gerektiği sonucuna varmışlardır.
- Şahin ve Namlı’nın (2018) Öğretmen Adaylarının Eğitimde Teknoloji Kullanma Tutumlarının İncelenmesi adlı çalışmasında teknoloji kullanımına müsait derslerde tutumun daha yüksek çıkması ve aynı zamanda erkek öğretmenlerin tutumunun yüksek çıkması teknoloji odaklı eğitimin küçük yaştan ve eğitim hayatı boyunca bireylere yüklenmesi gerektiğini tespit etmişlerdir.
- Sarı ve Kartal’ın (2018) “Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Teknoloji Kullanımına Yönelik Tutumlarının Bireysel Yenilikçilik Düzeyleri ve Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi” adlı çalışmasında Sosyal bilgiler öğretmen

adayları, teknolojiyi kullanımına olan tutumların ve bireysel yenilikçi düzeyleri sınıf düzeylerine göre değiştiği gözlemlemişlerdir.

- Güllü ’nün (2020) “Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Teknoloji Okuryazarlık Durumları” adlı çalışmasında Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin teknoloji bilgisinin yüksek düzeyde olması gerektiği vurgulanmıştır. Öğretmenlerin, teknolojik araçlar kullanıp eğitimi vermelerinin olanaklı olduğuna ve bu şekilde oluşturacak sınıfların ortamlarında örnekler vererek teknolojiyi odak noktasına alan sınıfların eğitimdeki faydalarını kanıtlayabilecekleri sonucuna ulaşmıştır.
- Göksu ve Koçak’ın (2020) “ Öğretmen Adaylarının Öğretim Teknolojilerine Yönelik Metaforik Algıları” adlı çalışmasında öğretmen adaylarının metaforları ve bunların ilişkilendirildiği kategoriler, öğretim teknolojilerinin öğrenmeyi kolaylaştıran, somutlaştıran ve hızlandıran etkili araçlar olarak algılandığını ortaya koymaktadır. Ancak, öğretmen adaylarının gelişen öğretim teknolojilerini takip etmek ve bunları öğretim sürecine entegre etmenin zor olduğunu düşündükleri de tespit edilmiştir. Bu durumun hizmet öncesi eğitimlerde dikkate alınması önemli olacağını vurgulamışlardır.
- Aydın’ın (2020) “Öğretmen Adaylarının Öğretim Teknolojilerine Yönelik Algıları Üzerine Olgu Bilim Çalışması” adlı çalışmasında öğretmen adaylarının öğretim teknolojilerine yönelik olumlu tutum sahibi olarak öğretim teknolojileri algılarının, dersi alıp almama, bölüm türü ve mezun olunan lise türüne göre farklılık gösterdiği sonucuna ulaşmışlardır.
- Memet ve şentürk’ün (2021) “Özel Eğitim Öğretmenlerinin Yardımcı Teknoloji Kullanımına İlişkin Tutumları” adlı çalışmasında öğretmenlerin yardımcı teknoloji kullanımına yönelik tutumları genel olarak olumludur. Öğretmenlere yardımcı olmak adına yardımcı teknolojilerin tespitinin önemli olacağını vurgulamışlardır.
- İliç’in (2021) “Öğretmen Adayları İçin Yeni Bir Ders: Öğretim Teknolojileri” adlı çalışmasında öğretim teknolojileri dersi içeriği genel olarak yeterli bulunmuş ve bu dersi yürütecek öğretim elemanlarının teknolojiye hâkimiyet düzeylerinin yeterli olması gerektiği belirlenmiştir. Ayrıca, Öğretim Teknolojileri Dersinin mesleki gelişim ve materyal hazırlama konularında öğrencilere katkı sağladığını tespit etmiştir.

- Erdoğan ve Şerefli'nin (2021) "Sosyal Bilgiler Öğretiminde Teknoloji Kullanımı: Beş Öğretmenin Yolculuğu" adlı çalışmasında sosyal Bilgiler öğretmenlerinin, öğrenim süreçlerinde teknolojiye ulaşma ve bilme imkânlarının düşük düzeyde olduğu, ancak lisans eğitimleri boyunca bu alanda kendilerini geliştirmeye çabaladıkları sonucuna varmıştır.
- Yücel, Durmaz ve Çiftçi'nin (2021) "Sosyal Bilgiler ve Sınıf Öğretmenlerinin Sosyal Bilgiler Öğretiminde Öğretim Teknolojilerine Bakışlarının Karşılaştırılması" adlı çalışmasında Sosyal bilgiler öğretmenlerinin çoğu, teknolojik ve bilimsel gelişmelerin öğretimde kullanılmasının önemini vurgulamıştır. Öğretim teknolojilerinin faydalarına dair görüşlerinde, bu teknolojilerin bilgiye kolay erişim, bilginin etkili aktarımı, derslerin kalıcılığını artırma, zaman tasarrufu sağlama ve öğrencilerin derse olan ilgisini artırma gibi avantajlar sunduğu tespit edilmiştir.
- Güllü ve Faiz'in (2022) "Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Teknolojiye ve Teknoloji Okuryazarlığına Dair Görüşleri" adlı çalışmasında katılımcılar, teknolojinin genel olarak olumlu etkileri olduğunu ve etkili bir eğitim için teknolojinin önemli olduğunu savunmuşlardır. Sosyal bilgiler öğretmenlerinin üniversite eğitimi ve öğretmenlik sürecinde aldıkları eğitimin, teknoloji kullanımı konusunda öğretmenleri orta düzeyde hazırladığı tespit edilmiştir. Bu durum, öğretmenlerin teknoloji alanında daha bilinçli ve etkili olmaları gerektiğini vurgulamaktadır.
- Yıldırım ve Şimşek'in (2023) "Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Derslerinde Teknoloji Kullanma Durumları" adlı çalışmasında tüm öğretmenlerin teknolojiyle ilgili araçlar kullandığı ve bu araçlar arasında en fazla etkileşimli tahtanın tercih edildiği belirlenmiştir. Araştırmaya göre, teknik sorunlar ve internet erişiminde yaşanan sıkıntılar, öğretmenlerin en çok karşılaştıkları zorluklar arasında yer almaktadır. Ancak öğretmenler, teknoloji kullanımının derslere katkı sağladığını düşünmektedirler. Teknolojik araçların dersleri somutlaştırdığı, öğrencilerin ilgisini çektiği, dersi görsel açıdan zenginleştirdiği ve öğrencileri daha aktif hale getirdiği görüşleri ön plana çıkmıştır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, çalışma grubu, veri toplama araçları ve verilerin analizi hakkında bilgi verilmektedir.

3.1. Araştırma Modeli

Bu çalışmada, yöntem olarak Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Öğretim Teknolojisine Yönelik Tutumlarının İncelenmesi tarama (survey) tekniğine uygun olarak gerçekleştirilmiştir. Öğretmen adaylarına uygulanan tarama (survey) tekniği, belirli bir grup veya topluluğun özelliklerini ve düşüncelerini belirlemek amacıyla veri toplamayı hedefleyen bir modeldir (Büyüköztürk vd., 2020, s. 15). Tarama modeli, genel olarak geçmişte veya mevcut durumda olan bir durumu betimlemeyi amaçlayan araştırma biçimidir. Bu modelle yapılan araştırmalarda, bir olay, konu veya nesne elde edilen bilgiler doğrultusunda ilgi, beceri, yetenek, yeterlilik ve tutum gibi özellikleri değiştirmeden, direkt olarak mevcut haliyle öğrenilmek istenen bilgilere ulaşıp belirlenir (Karasar, 1984, s. 80).

3.2. Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubu belirlenirken ulaşılabilirlik esas alınarak, 2022-2023 eğitim öğretim yılında Akdeniz Üniversitesi, Aksaray Üniversitesi, Gazi Üniversitesi ve Nevşehir Hacı Bektaş Veli üniversitesinde 1, 2, 3 ve 4. sınıf Sosyal Bilgiler Eğitim Programı'nda öğrenim görmekte olan 555 öğretmen adayından oluşmaktadır. Öğretmen adaylarının demografik özelliklerine göre frekans ve yüzde değerleri Tablo 1'de katılımcıların sınıf düzeyleri ve cinsiyete göre dağılımları eşliğinde verilmiştir.

Tablo 1. Demografik Özelliklere Ait Tanımlayıcı İstatistikler

	N	%
Cinsiyet		
Kadın	396	71.4
Erkek	159	28.6
Sınıf Düzeyi		
1.Sınıf	145	26.1
2.Sınıf	126	22.7
3.Sınıf	143	25.8
4.Sınıf	141	25.4

Tablo 1’de çalışmaya dâhil edilen katılımcıların demografik özelliklerine ilişkin tanımlayıcı bulgular sunulmuştur. Katılımcıların %71,4’nün (n=396) kadın ve %28,6’ı (n=159) erkektir. Katılımcıların %26,1’i (n=145) 1.Sınıf düzeyinde, %22,7’si (n=126) 2.Sınıf düzeyinde, %25,8’i (n=143) 3.Sınıf düzeyinde, %25,4’ü (n=141) 4.Sınıf düzeyinde olduğu gözlemlenmiştir.

Tablo 2. Katılımcıların İnternet Erişim Olanğı, İnternet Kullanım Sıklığı, İnternet Kullanım Amacı Özelliklerine Göre Dağılımı

	n	%
İnternet Erişim Olanğı		
Ev	75	13.5
Okul	41	7.4
Taşınabilir Aygıt	105	19.0
Hepsi	333	60.1
İnternet Kullanım Sıklığı		
Her Gün	525	94.6
2-3 Günde Bir	4	0.7
İhtiyacım Olduğunda	26	4.7
İnternet Kullanım Amacınız		
Ders Ödev İçin Bilgiye Ulaşma	18	3.3
Haberleşme İçin (E-Posta, Sohbet)	81	14.6
Hepsi	454	82.1

Tablo 2’de katılımcıların, internet erişim olanağına bakıldığında % 13,5 (75) ev, % 7,4 (41) okul, %19,0 (105) taşınabilir aygıt, % 60,1 (333) hepsi olduğu gözlemlenmiştir. Katılımcıların, İnternet kullanım sıklığına bakıldığında %94,6 (525) her gün, %0,7 (4) 2-3 günde bir, %4,7 (26) olduğu gözlemlenmiştir. Katılımcıların, İnternet kullanım amacına bakıldığında %3,3 (18) ders ödev için bilgiye ulaşma, %14,6 (81) Haberleşme için (e-posta, sohbet), %82,1(454) hepsi olduğu gözlemlenmiştir.

3.3. Veri Toplama Aracı

Araştırmanın verileri nicel bir veri toplama yöntemi olan anket yöntemi ile toplanmıştır. Anket Kişisel Bilgi Formu ve Öğretim Teknolojilerine Yönelik Tutum Ölçeği olmak üzere iki bölümden oluşmuştur (Ek-1 ve 2).

3.3.1. Kişisel Bilgi Formu

Kişisel Bilgi Formunda katılımcılara cinsiyet, yaş, üniversite, sınıf düzeyi, İnternet erişim olanağını, bilgisayarının olup olmadığı, internet kullanım sıklığı gibi demografik ve internet kullanımı ile ilgili sorular yöneltilmiştir (EK-1).

3.3.2. Öğretim Teknolojilerine Yönelik Tutum Ölçeği

Araştırmanın nicel veri toplama aracı olarak Metin, Kaleli Yılmaz, Coşkun ve Birişçi (2012) tarafından geliştirilen “Öğretim Teknolojilerine Yönelik Tutum Ölçeği” kullanılmıştır. 5’li Likert tipte (1: kesinlikle katılmıyorum 2: katılmıyorum 3: kararsızım 4: katılıyorum 5: kesinlikle katılıyorum) toplam 37 maddeden oluşan ölçek toplam 5 alt boyuttan oluşmaktadır. Bu alt boyutların ilki 1-10 maddeleri kapsayan, derslerde öğretim teknolojilerinin kullanımına inanma, ikinci alt boyut 11-19 maddeleri kapsayan, öğretim teknolojilerinin kullanımından zevk alma, üçüncü alt boyut 20-28 maddelerini kapsayan, öğretim teknolojilerinin kullanımından zevk almama alt boyutudur. Dördüncü alt boyutu ise 29-35 maddelerini kapsayan, öğretim teknolojilerini kullanmaya isteksiz olma ve beşinci alt boyut 36-37 maddelerini kapsayan, öğretim teknolojilerinin faydalarına inanma olarak adlandırılmıştır.

Metin ve arkadaşları (2011) tarafından alt boyutların geçerliliğini Faktör 1 toplam varyansı % 13.660, faktör 2 toplam varyansı % 11.579, faktör 3 toplam varyansı %10,998, faktör 4 toplam varyansı %10,02 ve faktör 5'i açıkladı toplam varyansı %5.531 olarak bulunmuştur. Bu beş faktörün toplam geçerliliğini %51.759 ve Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayısı yani güvenilirliği 0,949 olarak bulunmuştur.

Tablo 3. Öğretim Teknolojilerine Yönelik Tutum Ölçeğine İlişkin Güvenirlik Analizi Sonuçları

Faktörler	Ort.	SS	DMK	MSA	Cronbach Alfa
Derslerde Öğretim Teknolojilerinin Kullanımına İnanma					
S1	4.327	0.835	0.686	0.844	0.864
S2	3.738	1.270	0.434	0.867	
S3	3.738	1.191	0.460	0.863	
S4	3.978	0.868	0.624	0.848	
S5	3.830	1.062	0.621	0.847	
S6	4.179	0.965	0.580	0.850	
S7	3.945	1.126	0.559	0.853	
S8	4.102	0.880	0.677	0.844	
S9	3.956	0.905	0.637	0.846	
S10	4.026	0.802	0.654	0.847	
Derslerde Öğretim Teknolojilerinin Kullanımından Zevk Alma					
S11	3.682	0.994	0.626	0.878	0.889
S12	3.146	1.115	0.458	0.895	
S13	3.794	0.901	0.716	0.871	
S14	3.785	0.902	0.715	0.871	
S15	3.906	0.913	0.631	0.877	
S16	3.922	0.818	0.665	0.875	
S17	4.108	0.861	0.683	0.874	
S18	3.931	0.921	0.709	0.871	
S19	3.960	0.903	0.647	0.876	
Öğretim Teknolojilerinin Kullanımından Zevk Almama					
S20	2.336	1.092	0.404	0.907	0.896

S21	2.167	1.070	0.400	0.906	
S22	1.609	0.824	0.744	0.879	
S23	1.573	0.828	0.782	0.876	
S24	1.704	0.938	0.779	0.875	
S25	1.664	0.932	0.794	0.874	
S26	1.742	0.938	0.726	0.879	
S27	1.747	0.897	0.771	0.876	
S28	1.793	1.042	0.669	0.884	
Öğretim Teknolojilerini Kullanmaya İsteksiz Olma					
S29	3.893	1.138	0.478	0.810	
S30	4.320	0.907	0.703	0.774	
S31	4.248	1.019	0.639	0.781	0.819
S32	4.029	1.093	0.397	0.823	
S33	4.118	1.008	0.526	0.800	
S34	3.980	1.064	0.588	0.789	
S35	4.063	1.045	0.625	0.783	
Öğretim Teknolojilerinin Faydalarına İnanma					
S36	4.265	0.952	0.821	---	0.901
S37	4.283	0.991	0.821	---	

Tablo 3'te öğretim teknolojilerine yönelik tutum ölçeğinin alt boyutlarına ait güvenilirlik analizi sonuçları çalışmada tekrar analiz edilerek verilmiştir. Çalışma için tekrardan hesaplanan güvenilirlik analizi sonuçlara bakıldığında; Derslerde öğretim teknolojilerinin kullanımından zevk almama, derslerde öğretim teknolojilerinin kullanımından zevk alma, öğretim teknolojilerinin kullanımından zevk almama, öğretim teknolojilerini kullanmaya isteksiz olma ve öğretim teknolojilerinin faydalarına inanma alt boyutlarına ait güvenilirlik katsayıları hesaplanmıştır. Cronbach Alfa güvenilirlik katsayıları sırasıyla 0.864, 0.889, 0.896, 0.819 ve 0.901'dir. Ölçek genelinin Cronbach Alfa katsayısı 0.789'dur. Güvenilirlik analizi bulguları incelendiğinde ise öğretim teknolojilerine yönelik tutum ölçeği, iç tutarlılık açısından yüksek düzeyde güvenilir bulunmuştur.

3.4. Verilerin Toplanması

Araştırmaya ilişkin veriler 2022-2023 eğitim öğretim yılında Akdeniz, Aksaray, Gazi ve Nevşehir Hacı Bektaş Veli üniversitelerinde 1, 2, 3 ve 4. sınıf sosyal bilgiler öğretmenliği

bölümünde öğrenim gören öğretmen adaylarından toplanmıştır. Katılımcılara çalışmanın amacı ve kapsamı hakkında bilgi verilmiş ve katılım için izinleri alınmıştır.

Araştırmanın verileri Öğretim Teknolojilerine Yönelik Tutum Ölçeği ve kişisel bilgi formu aracılığıyla toplanmıştır. Kişisel bilgi formun üzerinden sosyal bilgiler öğretmen adaylarından cinsiyet, yaş, üniversite, sınıf düzeyi, internet kullanım sıklığı, bilgisayara erişim olanağı, internet kullanım amacı başlıklarında bilgiler toplanmıştır.

Araştırmada kullanılan ölçek, Metin, Kaleli Yılmaz, Coşkun ve Birişçi (2012) tarafından geliştirilen “Öğretim Teknolojilerine Yönelik Tutum Ölçeğidir”. Ölçek, beşli Likert ölçeği formatında tasarlanmış olup, maddeler Kesinlikle Katılmıyorum, Katılmıyorum, Kararsızım, Katılıyorum, Kesinlikle Katılıyorum şeklinde değerlendirilmiştir. Toplamda 37 maddeden oluşan ölçeğin beş faktörlü bir yapıya sahip olduğu tespit edilmiştir. Bu faktörler ise şunlardır:

1. Derslerde öğretim teknolojilerinin kullanımına inanma
2. Derslerde öğretim teknolojilerinin kullanımından zevk alma
3. Öğretim teknolojilerinin kullanımından zevk almama
4. Öğretim teknolojilerinin kullanmaya isteksiz olma
5. Öğretim teknolojilerinin faydalarına inanma

3.5. Verilerin Analizi

Araştırmanın analizi için Öğretim Teknolojilerine Yönelik Tutum Ölçeği’nden elde edilen veriler IBM SPSS.27 Programı’ndan faydalanılarak incelenmiştir. Öğretim teknolojilerine yönelik tutum ölçeğinin Cronbach Alfa güvenilirlik analizi ile iç tutarlılığı ve güvenilirliği değerlendirildi. “Cinsiyet, sınıf düzeyi, internet erişim olanağı, internet kullanım sıklığı ve internet kullanım amaçlarına” göre öğretim teknolojilerine yönelik tutum ölçeği alt boyut puanlarının normal dağılıma uygunluğu Kolmogorov-Smirnov (Lilliefors, 1967) Testi ile birlikte basıklık ve çarpıklık değerleri de incelendi ve [-3, +3] aralığında olması normal dağılıma benzerlik gösterdiği gözlemlendi. (Groeneveld ve Meeden, 1984; Moors, 1986; Hopkins ve Weeks, 1990; De Carlo, 1997).

Cinsiyete göre normal dağılmayan ölçek alt boyut puanlarının karşılaştırılmasında Mann Whitney U testi kullanıldı. Cinsiyete göre normal dağılan ölçek alt boyut puanlarının karşılaştırılmasında bağımsız örneklem t testi kullanıldı.

Sınıf düzeyi, internet erişim olanağı, internet kullanım sıklığı ve internet kullanım amaçlarına göre normal dağılmayan ölçek puanlarının karşılaştırılmasında Kruskal Wallis H testi kullanıldı ve çoklu karşılaştırmalar Bonferroni düzeltmeli Dunn testi ile incelendi. Sınıf düzeyi, internet erişim olanağı, internet kullanım sıklığı ve internet kullanım amaçlarına göre normal dağılan ölçek puanlarının karşılaştırılmasında ise tek yönlü varyans (ANOVA) testi kullanıldı ve çoklu karşılaştırmalar Duncan testi ile incelendi.

Analiz sonuçları için verilerin ortalama, standart sapma ($Ort \pm SS$), ortanca, minimum ve maksimum (Ortanca (Min- Maks)) şeklinde, kategorik veriler için ise frekans (n) ve yüzde olarak sunuldu. Elde edilen skor puanlarının gruplara göre dağılımları kutu grafiği (boxplot) ile görselleştirildi. Tüm hesaplamalarda ve yorumlamalarda istatistik anlamlılık düzeyi “ $p < 0.05$ ” olarak dikkate alınmıştır. Veriler IBM SPSS 27 programında ile değerlendirildi (IBM Corp. Released 2020).

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR

Bu bölümde, araştırma kapsamında toplanan verilerin analizi sonucunda elde edilen bulgular alt başlıklar şeklinde sunulmuştur.

4.1. Tutum Puanlarına Ait Tanımlayıcı Bulgular

Öğretim Teknolojilerine Yönelik Tutum Ölçeğinin değerlendirilmesi sonucunda elde edilen tutum puanlarına ilişkin tanımlayıcı istatistikler Tablo 4'te sunulmuştur.

Tablo 4. Öğretim Teknolojilerine Yönelik Tutum Ölçeğinin Alt Boyut Puanlarına Ait Tanımlayıcı İstatistikler

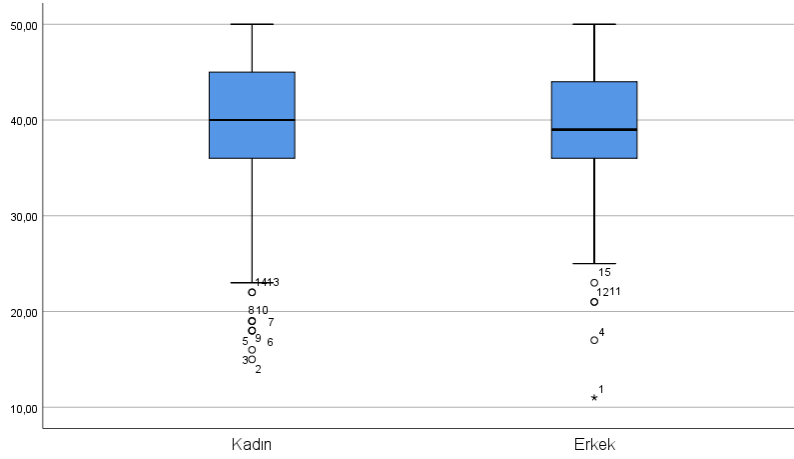
Boyut	Ort.	SS	Ortanca	Min.	Maks.
Derslerde Öğretim Teknolojilerinin Kullanımına İnanma	39.68	6.74	40	11	50
Derslerde Öğretim Teknolojilerinin Kullanımından Zevk Alma	34.23	6.07	34	9	45
Öğretim Teknolojilerinin Kullanımından Zevk Almama	16.35	6.35	15	9	44
Öğretim Teknolojilerini Kullanmaya İsteksiz Olma	28.63	5.06	29	7	35
Öğretim Teknolojilerinin Faydalarına İnanma	8.55	1.85	9	2	10

Alt boyutların puan ortalamaları sırasıyla derslerde öğretim teknolojilerinin kullanımından zevk almama boyutu için 39.68, derslerde öğretim teknolojilerinin kullanımı çerçevesinde zevk alma boyutu için 34.23, öğretim teknolojilerinin kullanımı çerçevesinde zevk almama boyutu için 16.35 bulunmuştur. Öğretim teknolojilerini kullanmaya karşı gönülsüz olma boyutu için 28.63 ve öğretim teknolojilerinin faydalı olduğuna inanma boyutu için ise 8.55 olarak elde edildi.

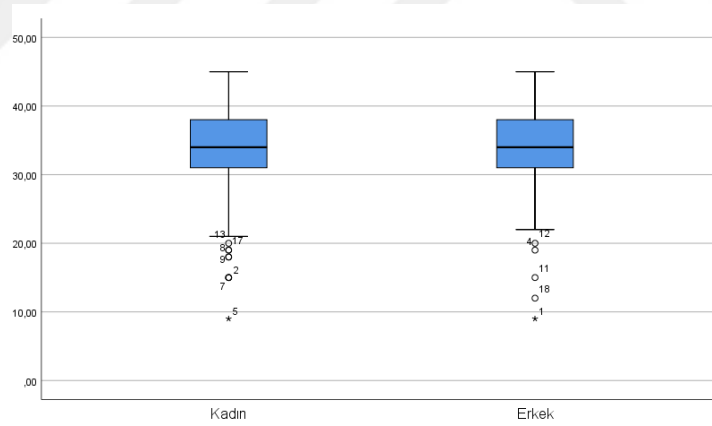
4.2. Tutumun Çeşitli Değişkenlere Göre Karşılaştırılması

4.2.1. Öğretim Teknolojisine Yönelik Tutumların Cinsiyete Göre Karşılaştırılması

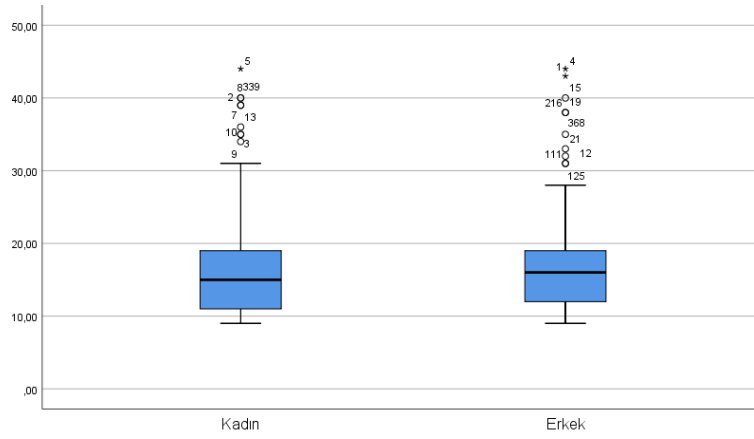
Tablo 5’te ve şekillerdeki grafiklerle çalışmaya dâhil olan katılımcıların öğretim teknolojisine yönelik tutumlarının cinsiyete göre karşılaştırma sonuçları sunulmuştur.

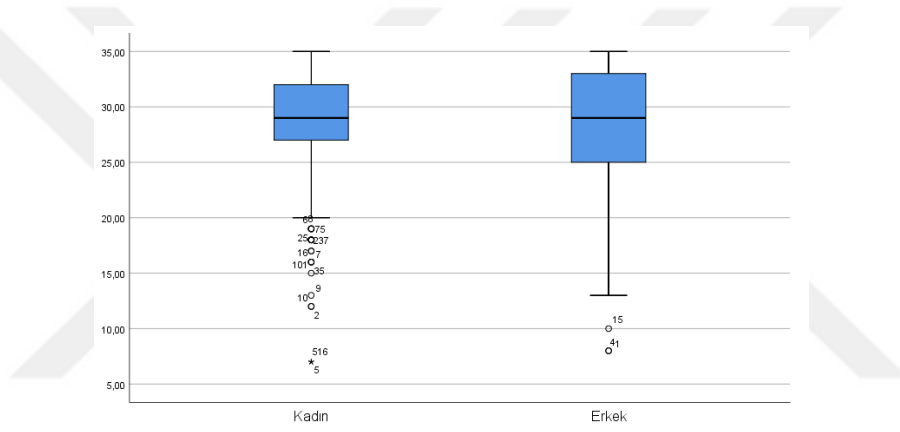
Şekil 8. Cinsiyete Göre Derslerde Öğretim Teknolojilerinin Kullanımına İnanma Boyutunun Dağılımı

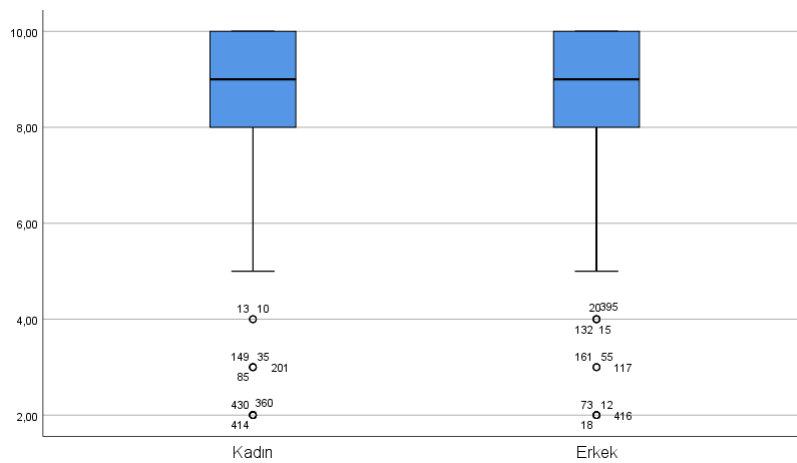
Şekil 9. Cinsiyete Göre Derslerde Öğretim Teknolojilerinin Kullanımından Zevk Alma Boyutunun Dağılımı

Şekil 10. Cinsiyete Göre Derslerde Öğretim Teknolojilerinin Kullanımından Zevk Almama Boyutunun Dağılımı

Şekil 11. Cinsiyete Göre Öğretim Teknolojilerini Kullanmaya İsteksiz Olma Boyutunun Dağılımı

Şekil 12. Cinsiyete Göre Öğretim Teknolojilerinin Faydalarına İnanma Boyutunun Dağılımı

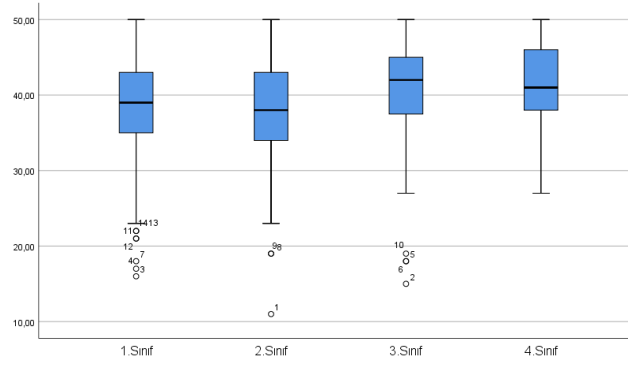
Tablo 5. Öğretim Teknolojisine Yönelik Tutumların Cinsiyete Göre Karşılaştırılması

Alt Boyutlar	Cinsiyet	Ortalama $\pm$ SS	Ortanca (Min.-Maks.)	Fark	Test İst.	P
Derslerde Öğretim Teknolojilerinin Kullanımına İnanma	Kadın	39.82 $\pm$ 6.71	40 (15- 50)	-	0.769	0.442t
	Erkek	39.33 $\pm$ 6.84	39 (11- 50)			
Derslerde Öğretim Teknolojilerinin Kullanımından Zevk Alma	Kadın	34.18 $\pm$ 6.06	34 (9- 45)	-	-0.325	0.745t
	Erkek	34.36 $\pm$ 6.12	34 (9- 45)			
Öğretim Teknolojilerinin Kullanımından Zevk Almama	Kadın	16.15 $\pm$ 6.09	15 (9- 44)	-	0.722	0.470m
	Erkek	16.85 $\pm$ 6.96	16 (9- 44)			
Öğretim Teknolojilerini Kullanmaya İsteksiz Olma	Kadın	28.69 $\pm$ 4.82	29 (7- 35)	-	0.412	0.680t
	Erkek	28.48 $\pm$ 5.61	29 (8- 35)			
Öğretim Teknolojilerinin Faydalarına İnanma	Kadın	8.58 $\pm$ 1.75	9 (2- 10)	-	0.551	0.582m
	Erkek	8.47 $\pm$ 2.1	9 (2- 10)			

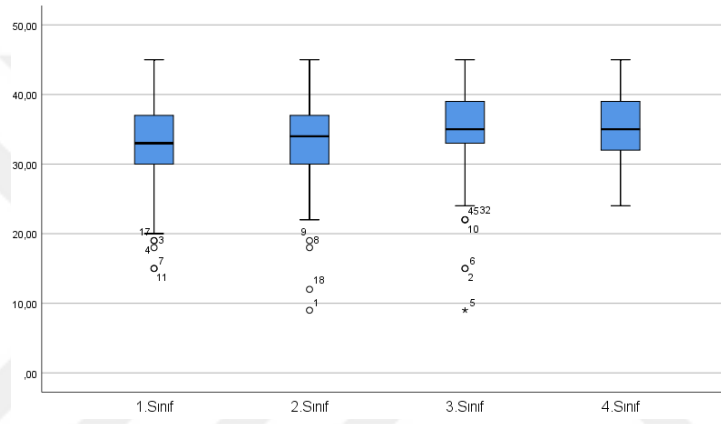
Elde edilen veriler, cinsiyet açısından incelendiğinde, derslerde öğretim teknolojilerinin kullanımına inanma boyutu için $p=0.442$, derslerde öğretim teknolojilerinin kullanımından zevk alma boyutu için $p=0.745$, öğretim teknolojilerinin kullanımından zevk almama boyutu için $p=0.470$ olarak bulunmuştur. Ayrıca, öğretim teknolojilerini kullanmaya isteksiz olma boyutu için $p=0.680$ ve cinsiyete göre öğretim teknolojilerinin faydalarına inanma boyutu için $p=0.582$ değerleri elde edilmiştir. Bu bulgular, istatistiksel olarak anlamlı bir farkın olmadığını göstermektedir.

4.2.2. Öğretim Teknolojisine Yönelik Tutumların Sınıf Düzeyine Göre Karşılaştırılması

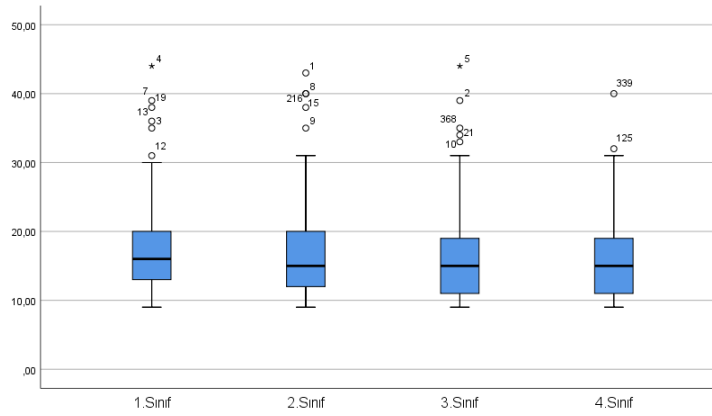
Tablo 6'da ve şekillerdeki grafiklerde çalışmaya dâhil olan katılımcıların öğretim teknolojilerine yönelik tutumlarının sınıf düzeylerine göre karşılaştırma sonuçları sunulmuştur.

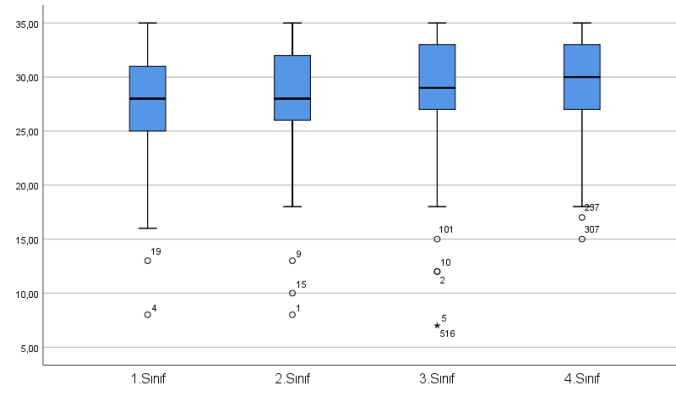
Şekil 13. Sınıf Düzeyine Göre Derslerde Öğretim Teknolojilerinin Kullanımına İnanma Boyutunun Dağılımı

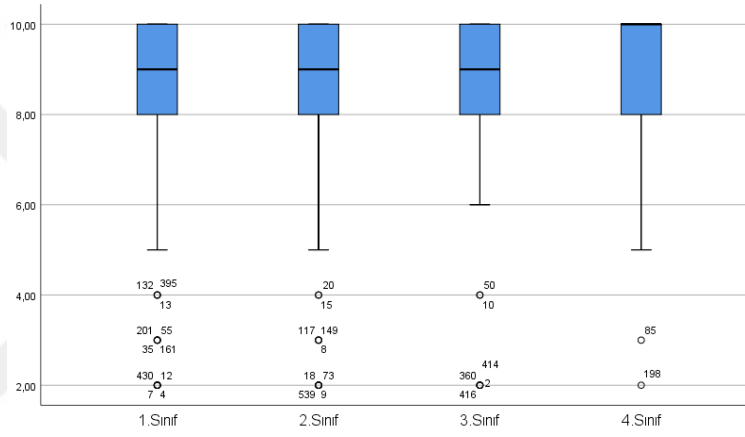
Şekil 14. Sınıf Düzeyine Göre Derslerde Öğretim Teknolojilerinin Kullanımından Zevk Alma Boyutunun Dağılımı

Şekil 15. Sınıf Düzeyine Göre Derslerde Öğretim Teknolojilerinin Kullanımından Zevk Almama Boyutunun Dağılımı

Şekil 16. Sınıf Düzeyine Göre Öğretim Teknolojilerini Kullanmaya İsteksiz Olma Boyutunun Dağılımı

Şekil 17. Sınıf Düzeyine Göre Öğretim Teknolojilerinin Faydalarına İnanma Boyutunun Dağılımı

Tablo 6. Öğretim Teknolojisine Yönelik Tutumların Sınıf Düzeyine Göre Karşılaştırılması

Alt Boyutlar	Sınıf Düzeyi	Ortalama $\pm$ SS	Ortanca (Min.-Maks.)	Fark	Test İst.	P
Derslerde Öğretim Teknolojilerinin Kullanımına İnanma	1.Sınıf	38.57 $\pm$ 7.16	39 (16- 50)	a*	8.075	<0.001f
	2.Sınıf	38 $\pm$ 6.92	38 (11- 50)	a*		
	3.Sınıf	40.66 $\pm$ 7	42 (15- 50)	b*		
	4.Sınıf	41.34 $\pm$ 5.22	41 (27- 50)	b*		
Derslerde Öğretim Teknolojilerinin	1.Sınıf	33.01 $\pm$ 6.26	33 (15- 45)	a*	5.177	0.002f
	2.Sınıf	33.46 $\pm$ 6.36	34 (9- 45)	a*		
	3.Sınıf	35.06 $\pm$ 6.05	35 (9- 45)	b*		

Kullanımından Zevk Alma	4.Sınıf	35.34 ± 5.32	35 (24- 45)	b*		
Öğretim Teknolojilerinin Kullanımından Zevk Almama	1.Sınıf	17.18 ± 6.12	16 (9- 44)	a*		
	2.Sınıf	16.9 ± 6.89	15 (9- 43)	ab	9.810	0.020 ^k
	3.Sınıf	15.99 ± 6.66	15 (9- 44)	ab		
	4.Sınıf	15.38 ± 5.62	15 (9- 40)	b*		
Öğretim Teknolojilerinin Kullanmaya İsteksiz Olma	1.Sınıf	27.88 ± 4.96	28 (8- 35)	a*		
	2.Sınıf	28.24 ± 5.1	28 (8- 35)	ab	10.092	0.018 ^k
	3.Sınıf	29.07 ± 5.53	29 (7- 35)	b*		
	4.Sınıf	29.3 ± 4.5	30 (15- 35)	ab		
Öğretim Teknolojilerinin Faydalarına İnanma	1.Sınıf	8.15 ± 2.1	9 (2- 10)	a*		
	2.Sınıf	8.41 ± 2.03	9 (2- 10)	ab	10.682	0.014 ^k
	3.Sınıf	8.76 ± 1.68	9 (2- 10)	ab		
	4.Sınıf	8.87 ± 1.49	10 (2- 10)	b*		

Elde edilen verilere göre, derslerde öğretim teknolojilerinin kullanımına inanma boyutu puanları açısından ve sınıf düzeyleri arasında anlamlı bir fark gözlemlenmiştir ($p<0.001$). Bu farklılık, 1. ve 2. sınıf düzeyindekiler ile 3. ve 4. sınıf düzeyindekiler arasındaki puanlar arasında belirgin bir şekilde ortaya çıkmıştır. 1. sınıf öğrencilerinin derslerde öğretim teknolojilerinin kullanımına inanma puanı ortalaması 38.57 iken, 2. sınıf öğrencilerinin ortalaması 38'dir. Buna karşın, 3. sınıf öğrencilerinin ortalaması 40.66 ve 4. sınıf öğrencilerinin ortalaması 41.34 ile daha yüksek puanlar elde edilmiştir.

İnternet erişim olanaklarına göre derslerde öğretim teknolojilerinin kullanımına inanma boyutu puanları kapsamında da anlamlı bir fark bulunmuştur ($p=0.034$). Bu farklılık, okulda internet erişimi olan öğrenciler ile taşınabilir cihaz ve diğer tüm olanaklara sahip olan öğrencilerin puanları arasında gözlemlenmiştir.

Derslerde öğretim teknolojilerinin kullanımından zevk alma boyutu puanları sınıf düzeylerine göre incelendiğinde, anlamlı bir fark elde edilmiştir ($p=0.002$). Bu farklılık, 1. ve 2. sınıf düzeyindekiler ile 3. ve 4. sınıf düzeyindekiler arasındaki puanlar arasında gözlemlenmiştir. 1. sınıf öğrencilerinin derslerde öğretim teknolojilerinin kullanımından zevk alma puanı ortalaması 33.01, 2. sınıf öğrencilerinin ise 33.46'dır. 3. sınıf öğrencilerinin ortalaması 35.06 ve 4. sınıf öğrencilerinin ortalaması 35.34 ile daha yüksek puanlar elde edilmiştir.

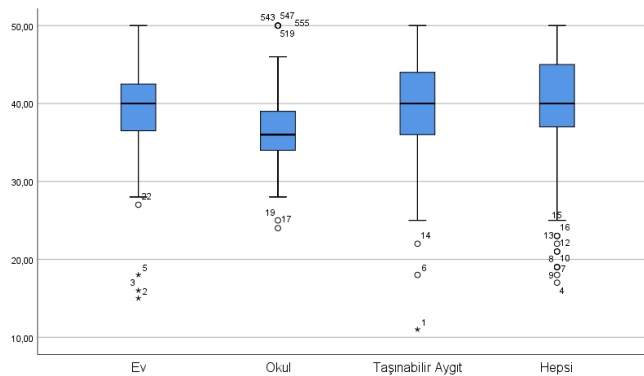
Öğretim teknolojilerinin kullanımından zevk almama boyutu puanları ve sınıf düzeyleri arasında da anlamlı bir fark bulunmuştur ($p=0.020$). Bu farklılık, 1. sınıf düzeyindeki öğrenciler ile 4. sınıf düzeyindeki öğrenciler arasında gözlemlenmiştir. 1. sınıf öğrencilerinin öğretim teknolojilerinin kullanımından zevk almama puanı ortancası 16 iken, 4. sınıf öğrencilerinin ortancası 15 ile daha düşük bir değer olarak elde edilmiştir.

Öğretim teknolojilerini kullanmaya isteksiz olma boyutu puanları arasında ve sınıf düzeyleri açısından da anlamlı bir fark bulunmuştur ($p=0.018$). Bu farklılık, 1. sınıf düzeyindeki öğrenciler ile 3. sınıf düzeyindeki öğrenciler arasında gözlemlenmiştir. 1. sınıf öğrencilerinin öğretim teknolojilerini kullanmaya isteksiz olma puanı ortancası 28 iken, 3. sınıf öğrencilerinin ortancası 29 ile daha yüksek bir değer olarak belirlenmiştir.

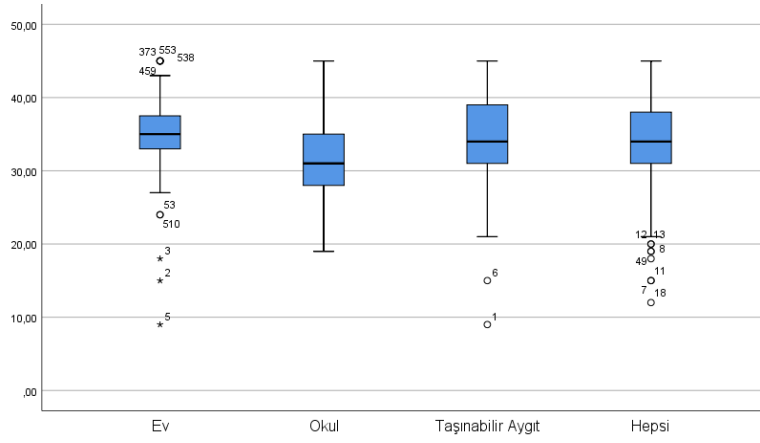
Son olarak, öğretim teknolojilerinin faydalarına inanma boyutu ve sınıf düzeyleri açısından puanları incelendiğinde anlamlı bir fark elde edilmiştir ($p=0.014$). Bu farklılık, 1. sınıf düzeyindeki öğrenciler ile 4. sınıf düzeyindeki öğrenciler arasında gözlemlenmiştir. 1. sınıf öğrencilerinin öğretim teknolojilerinin faydalarına inanma puanı ortancası 9 iken, 4. sınıf öğrencilerinin ortancası 10 ile daha yüksek bir değer elde edilmiştir.

4.2.3. Öğretim Teknolojisine Yönelik Tutumların İnternet Erişim Olanğına Göre Karşılaştırılması

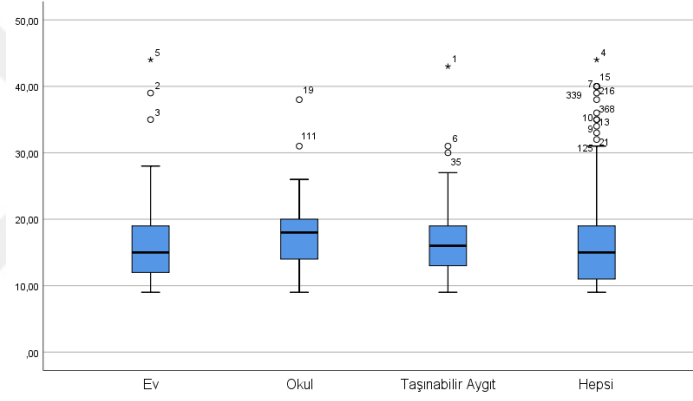
Tablo 7’de ve şekillerdeki grafiklerde çalışmaya dâhil olan katılımcıların öğretim teknolojisine yönelik tutumlarının İnternet Erişim Olanğına göre karşılaştırma sonuçları sunulmuştur.

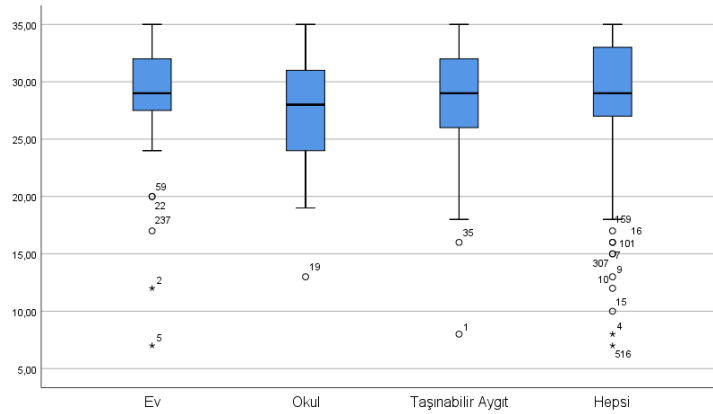
Şekil 18. İnternet Erişim Olanğına Göre Derslerde Öğretim Teknolojilerinin Kullanımına İnanma Boyutunun Dağılımı

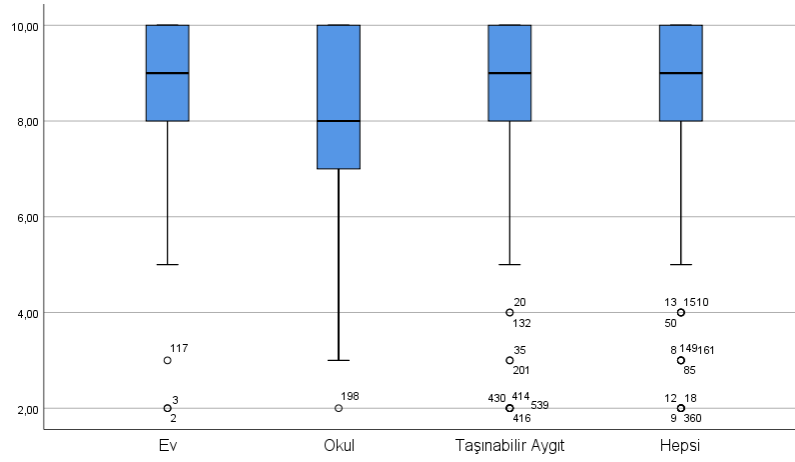
Şekil 19. İnternet Erişim Olanğına Göre Derslerde Öğretim Teknolojilerinin Kullanımından Zevk Alma Boyutunun Dağılımı

Şekil 20. İnternet Erişim Olanğına Göre Derslerde Öğretim Teknolojilerinin Kullanımından Zevk Almama Boyutunun Dağılımı

Şekil 21. İnternet Erişim Olanğına Göre Öğretim Teknolojilerini Kullanmaya İsteksiz Olma Boyutunun Dağılımı

Şekil 22. İnternet Erişim Olanına Göre Öğretim Teknolojilerinin Faydalarına İnanma Boyutunun Dağılımı

Tablo 7. Öğretim Teknolojisine Yönelik Tutumların İnternet Erişim Olanına Göre Karşılaştırılması

Alt Boyutlar	İnternet Erişim Olanığı	Ortalama $\pm$ SS	Ortanca (Min.-Maks.)	Fark	Test İst.	P
Derslerde Öğretim Teknolojilerinin Kullanımına İnanma	Ev	39.11 $\pm$ 7.3	40 (15- 50)	ab*	2.920	0.034f
	Okul	37.15 $\pm$ 6.27	36 (24- 50)	a*		
	Taşınabilir Aygıt	39.41 $\pm$ 6.74	40 (11- 50)	b*		
	Hepsi	40.23 $\pm$ 6.61	40 (17- 50)	b*		
Derslerde Öğretim Teknolojilerinin Kullanımından Zevk Alma	Ev	34.77 $\pm$ 6.25	35 (9- 45)	a*	9.783	0.020k
	Okul	32.07 $\pm$ 6.39	31 (19- 45)	b*		
	Taşınabilir Aygıt	34.33 $\pm$ 6.17	34 (9- 45)	ab*		
	Hepsi	34.36 $\pm$ 5.94	34 (12- 45)	a*		
Öğretim Teknolojilerinin Kullanımından Zevk Almama	Ev	16.36 $\pm$ 6.76	15 (9- 44)	-	3.329	0.344k
	Okul	17.46 $\pm$ 5.97	18 (9- 38)			
	Taşınabilir Aygıt	16.17 $\pm$ 5.45	16 (9- 43)			
	Hepsi	16.24 $\pm$ 6.56	15 (9- 44)			
Öğretim Teknolojilerini Kullanmaya İsteksiz Olma	Ev	29.11 $\pm$ 4.87	29 (7- 35)	-	6.920	0.074k
	Okul	27.32 $\pm$ 4.86	28 (13- 35)			
	Taşınabilir Aygıt	28.37 $\pm$ 4.6	29 (8- 35)			
	Hepsi	28.79 $\pm$ 5.22	29 (7- 35)			

Öğretim Teknolojilerinin Faydalarına İnanma	Ev	8.55 ± 1.8	9 (2- 10)		
	Okul	8 ± 2.13	8 (2- 10)		
	Taşınabilir Aygıt	8.3 ± 2.17	9 (2- 10)		
	Hepsi	8.7 ± 1.71	9 (2- 10)	-	5.489 0.139k

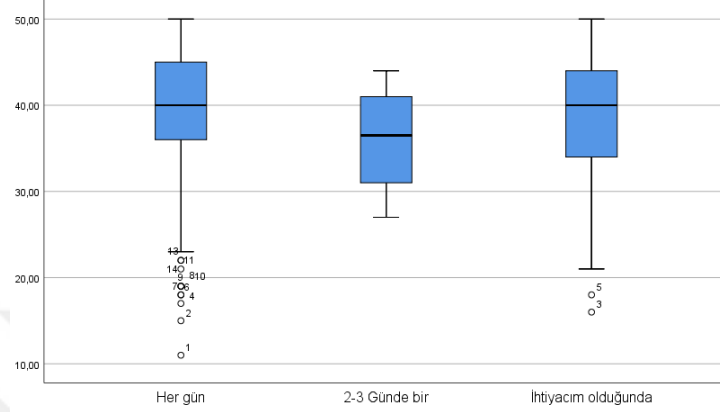
İnternet erişim olanağına sahip olan öğrencilerin derslerde öğretim teknolojilerinin kullanımına inanma puanı ortalaması 37.15 olarak belirlenirken, taşınabilir aygıt ile internet erişimi sağlayanların ortalaması 39.41, tüm internet erişim olanaklarına sahip olanların ortalaması ise 40.23 ile en yüksek derslerde öğretim teknolojilerinin kullanımına inanma puanlarına sahip olduğu görülmektedir.

Derslerde öğretim teknolojilerinin kullanımına ilişkin zevk alma boyutu ve internet erişim olanağı puanları arasında anlamlı bir fark bulunmaktadır ($p=0.020$). Bu farklılık, okulda internet erişimi olan öğrenciler ile evlerinde ve diğer tüm olanaklara sahip olan öğrenciler arasındaki puanlar arasında gözlemlenmiştir. Okulda internet erişim olanağına sahip öğrencilerin derslerde öğretim teknolojilerinin kullanımından zevk alma puanı ortancası 31, evde internet erişimi sağlayanların 35, tüm internet erişim olanaklarına sahip olanların ise 34 olarak elde edilmiştir. Bu sonuçlar, evde internet erişimi olan öğrencilerin derslerde öğretim teknolojilerinin kullanımına ilişkin zevk alma puanlarının daha yüksek olduğunu göstermektedir.

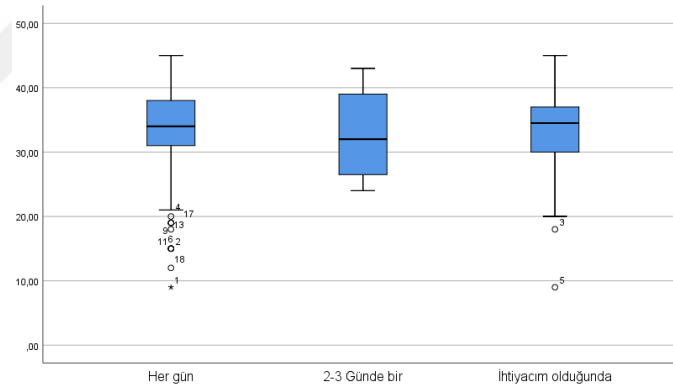
Öğretim teknolojilerinin kullanımından zevk almama boyutu puanları ile internet erişim olanağı arasında anlamlı bir fark bulunmamaktadır ($p=0.344$). Ayrıca, öğretim teknolojilerini kullanmaya isteksiz olma boyutu ve internet erişim olanağı puanları arasında da anlamlı bir fark gözlemlenmemiştir ($p=0.074$). Öğretim teknolojilerinin faydalarına inanma boyutu ile internet erişim olanağı puanları arasında da anlamlı bir fark bulunmamaktadır ($p=0.139$).

4.2.4. Öğretim Teknolojisine Yönelik Tutumların İnternet Kullanım Sıklığı Göre Karşılaştırılması

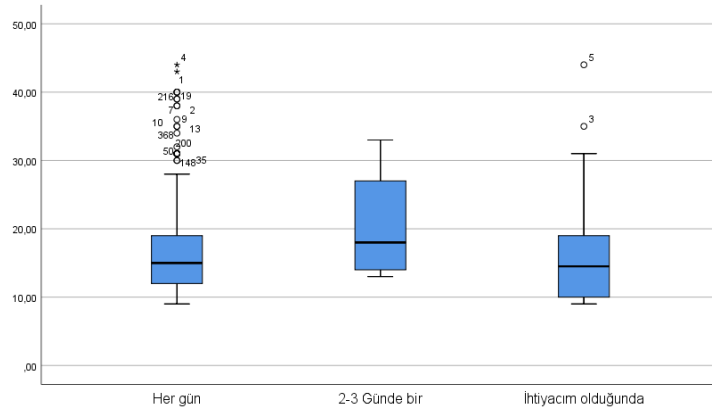
Tablo 8’de ve şekillerdeki grafiklerde çalışmaya dâhil olan katılımcıların öğretim teknolojilerine yönelik tutumlarının İnternet Kullanım Sıklığına göre karşılaştırma sonuçları sunulmuştur.

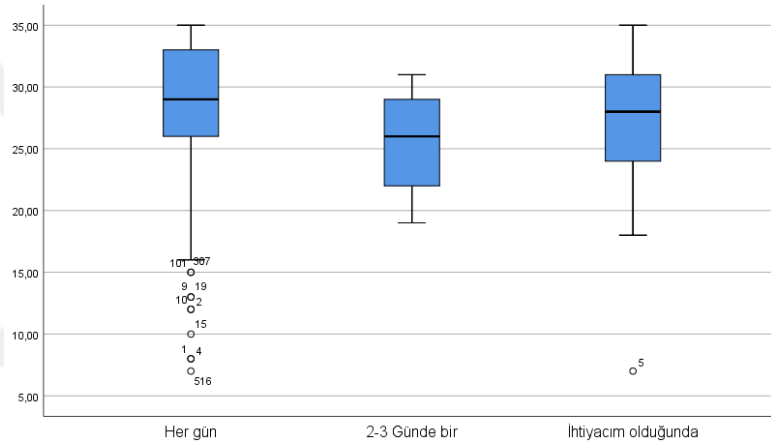
Şekil 23. İnternet Kullanım Sıklığına Göre Derslerde Öğretim Teknolojilerinin Kullanımına İnanma Boyutunun Dağılımı

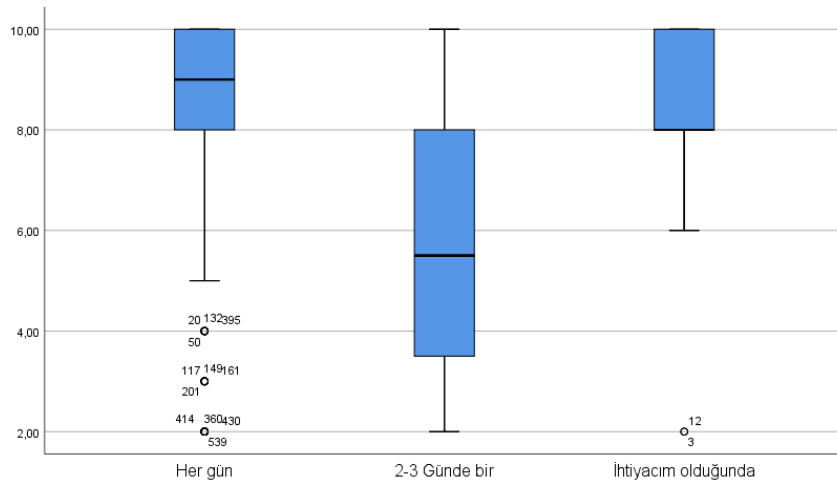
Şekil 24. İnternet Kullanım Sıklığına Göre Derslerde Öğretim Teknolojilerinin Kullanımından Zevk Alma Boyutunun Dağılımı

Şekil 25. İnternet Kullanım Sıklığına Göre Derslerde Öğretim Teknolojilerinin Kullanımından Zevk Almama Boyutunun Dağılımı

Şekil 26. İnternet Kullanım Sıklığına Göre Öğretim Teknolojilerini Kullanmaya İsteksiz Olma Boyutunun Dağılımı

Şekil 27. İnternet Kullanım Sıklığına Göre Öğretim Teknolojilerinin Faydalarına İnanma Boyutunun Dağılımı

Tablo 8. Öğretim Teknolojisine Yönelik Tutumların İnternet Kullanım Sıklığı Göre Karşılaştırılması

Alt Boyutlar	İnternet Kullanım Sıklığı	Ortalama $\pm$ SS	Ortanca (Min.-Maks.)	Fark	Test İst.	p
Derslerde Öğretim Teknolojilerinin Kullanımına İnanma	Her Gün	39.82 $\pm$ 6.61	40 (11- 50)	-	2.175	0.115 ^f
	2-3 Günde Bir	36 $\pm$ 7.07	36.5 (27- 44)			
	İhtiyacım Olduğunda	37.42 $\pm$ 8.84	40 (16- 50)			
Derslerde Öğretim Teknolojilerinin Kullanımından Zevk Alma	Her Gün	34.3 $\pm$ 5.92	34 (9- 45)	-	0.691	0.502 ^f
	2-3 Günde Bir	32.75 $\pm$ 8.18	32 (24- 43)			
	İhtiyacım Olduğunda	33 $\pm$ 8.5	34.5 (9- 45)			
Öğretim Teknolojilerinin Kullanımından Zevk Almama	Her Gün	16.28 $\pm$ 6.19	15 (9- 44)	-	1036	0.356 ^f
	2-3 Günde Bir	20.5 $\pm$ 9	18 (13- 33)			
	İhtiyacım Olduğunda	17.04 $\pm$ 8.83	14.5 (9- 44)			
Öğretim Teknolojilerini Kullanmaya İsteksiz Olma	Her Gün	28.73 $\pm$ 5	29 (7- 35)	-	4.057	0.132 ^k
	2-3 Günde Bir	25.5 $\pm$ 5	26 (19- 31)			
	İhtiyacım Olduğunda	27.12 $\pm$ 6.01	28 (7- 35)			
Öğretim Teknolojilerinin Faydalarına İnanma	Her Gün	8.59 $\pm$ 1.81	9 (2- 10)	-	5.091	0.078 ^k
	2-3 Günde Bir	5.75 $\pm$ 3.3	5.5 (2- 10)			
	İhtiyacım Olduğunda	8.12 $\pm$ 2.21	8 (2- 10)			

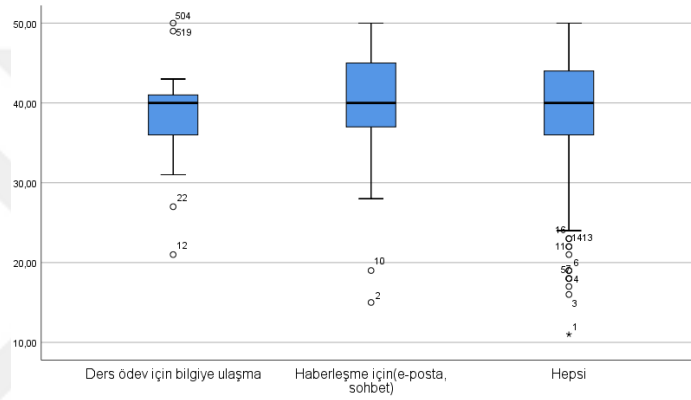
Derslerde öğretim teknolojilerinin kullanımına inanma boyutu puanları ile internet kullanım sıklığı arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p=0.115$). Ayrıca, derslerde öğretim teknolojilerinin kullanımına yönelik zevk alma boyutu değerlendirildiğinde, internet kullanım sıklığı puanları arasında da istatistiksel anlamda bir fark tespit edilememiştir ($p=0.502$).

Öğretim teknolojilerinin kullanımından zevk almama boyutu puanları ile internet kullanım sıklığı arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık gözlemlenmemiştir ($p=0.356$). Benzer şekilde, öğretim teknolojilerini kullanmaya isteksiz olma boyutu puanları ile internet kullanım sıklığı arasında da istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptanmamıştır ($p=0.132$).

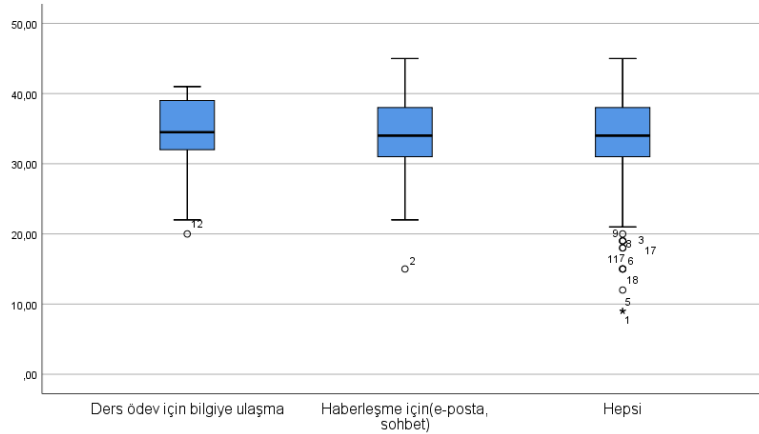
Öğretim teknolojilerinin faydalarına inanma boyutu ile internet kullanım sıklığı puanları arasında da istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık elde edilememiştir ($p=0.078$).

4.2.5. Öğretim Teknolojisine Yönelik Tutumların İnternet Kullanım Amacına Göre Karşılaştırılması

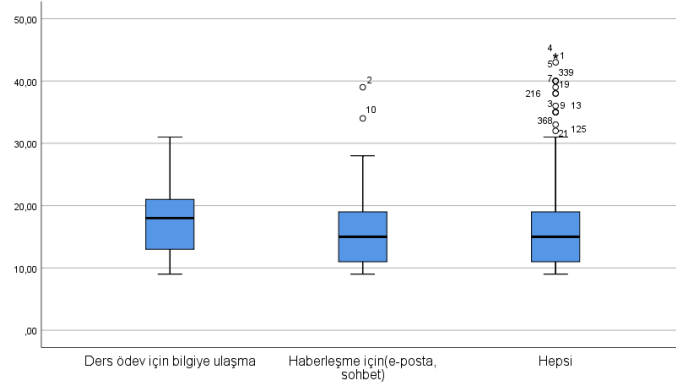
Tablo 9’da ve şekillerdeki grafiklerde çalışmaya dâhil olan katılımcıların öğretim teknolojilerine yönelik tutumlarının İnternet Kullanım Amacına göre karşılaştırma sonuçları sunulmuştur.

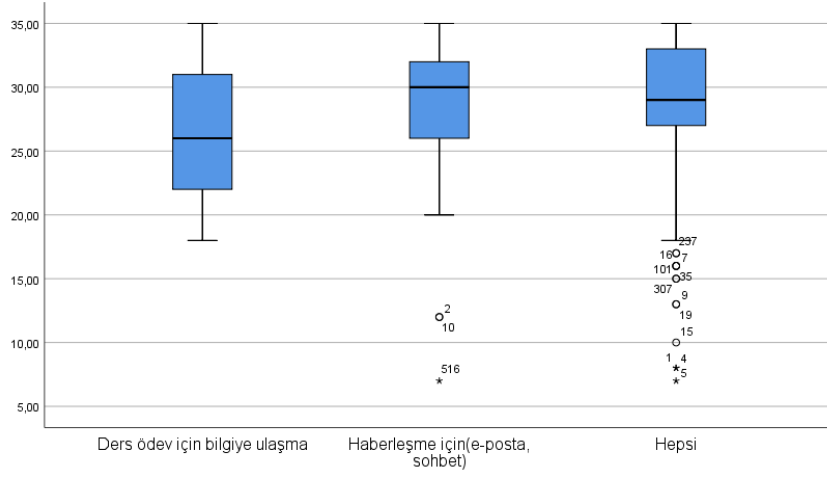
Şekil 28. İnternet Kullanım Amacına Göre Sınıf Düzeyine Göre Derslerde Öğretim Teknolojilerinin Kullanımına İnanma Boyutunun Dağılımı

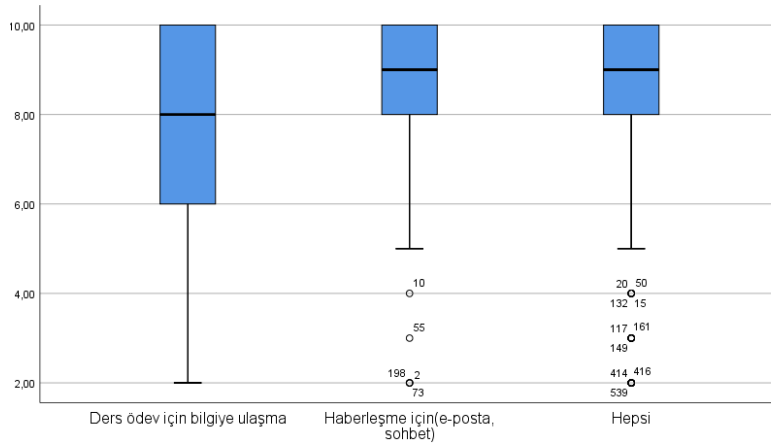
Şekil 29. İnternet Kullanım Amacına Göre Derslerde Öğretim Teknolojilerinin Kullanımından Zevk Alma Boyutunun Dağılımı

Şekil 30. İnternet Kullanım Amacına Göre Derslerde Öğretim Teknolojilerinin Kullanımından Zevk Almama Boyutunun Dağılımı

Şekil 31. İnternet Kullanım Amacına Göre Öğretim Teknolojilerini Kullanmaya İsteksiz Olma Boyutunun Dağılımı

Şekil 32. İnternet Kullanım Amacına Göre Öğretim Teknolojilerinin Faydalarına İnanma Boyutunun Dağılımı

Tablo 9. Öğretim Teknolojisine Yönelik Tutumların İnternet Kullanım Amacına Göre Karşılaştırılması

Alt Boyutlar	İnternet Kullanım Amacı	Ortalama $\pm$ SS	Ortanca (Min.-Maks.)	Fark	Test İst.	p
Derslerde Öğretim Teknolojilerinin Kullanımına İnanma	Ders Ödev İçin Bilgiye Ulaşma	38.5 $\pm$ 6.96	40 (21- 50)	-	1.058	0.589 ^k
	Haberleşme İçin (E-Posta, Sohbet)	40.26 $\pm$ 6.66	40 (15- 50)			
	Hepsi	39.67 $\pm$ 6.74	40 (11- 50)			
Derslerde Öğretim Teknolojilerinin Kullanımından Zevk Alma	Ders Ödev İçin Bilgiye Ulaşma	34.28 $\pm$ 5.84	34.5 (20- 41)	-	0.184	0.912 ^k
	Haberleşme İçin (E-Posta, Sohbet)	34.36 $\pm$ 5.57	34 (15- 45)			
	Hepsi	34.22 $\pm$ 6.18	34 (9- 45)			
Öğretim Teknolojilerinin Kullanımından Zevk Almama	Ders Ödev İçin Bilgiye Ulaşma	17.06 $\pm$ 5.66	18 (9- 31)	-	0.953	0.621 ^k
	Haberleşme İçin (E-Posta, Sohbet)	15.88 $\pm$ 5.86	15 (9- 39)			
	Hepsi	16.39 $\pm$ 6.45	15 (9- 44)			
Öğretim Teknolojilerini Kullanmaya İsteksiz Olma	Ders Ödev İçin Bilgiye Ulaşma	26.94 $\pm$ 5.62	26 (18- 35)	-	2.275	0.321 ^k
	Haberleşme İçin (E-Posta, Sohbet)	28.85 $\pm$ 5.11	30 (7- 35)			
	Hepsi	28.68 $\pm$ 5.02	29 (7- 35)			
Öğretim Teknolojilerinin Faydalarına İnanma	Ders Ödev İçin Bilgiye Ulaşma	7.78 $\pm$ 2.39	8 (2- 10)	-	2.504	0.286 ^k
	Haberleşme İçin (E-Posta, Sohbet)	8.59 $\pm$ 1.99	9 (2- 10)			
	Hepsi	8.57 $\pm$ 1.81	9 (2- 10)			

İnternet kullanım amacına göre derslerde öğretim teknolojilerinin kullanımına inanma boyutu puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p=0.589$). Ayrıca, derslerde öğretim teknolojilerinin kullanımından kaynaklı zevk alma boyutu puanları açısından internet kullanım amacı çerçevesinde de istatistiksel olarak anlamlı bir fark tespit edilmemiştir ($p=0.912$).

Öğretim teknolojilerinin kullanımından zevk almama boyutu puanları ile internet kullanım amacı arasında da istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gözlemlenmemiştir ($p=0.621$).

Öğretim teknolojilerini kullanmaya isteksiz olma boyutu puanları ile internet kullanım amacı arasında da istatistiksel açıdan anlamlı bir fark saptanmamıştır ($p=0.321$). Son olarak, öğretim teknolojilerinin faydalarına inanma boyutu puanları ile internet kullanım amacı arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p=0.286$).

BEŞİNCİ BÖLÜM

SONUÇ

Bu bölümde, sosyal bilgiler öğretmen adaylarının öğretim teknolojilerine yönelik tutumlarının incelenmesi sonucunda elde edilen bilgiler sonuç, tartışma ve öneriler başlıkları altında sunulmuştur.

5.1. Sonuç ve Tartışma

Teknoloji geçmişten günümüze teknoloji, gelişimsel olarak farklı açılardan ele alınmış, bilimsel düşünceyle gelişerek değişmek ve hayatı kolaylaştırmak için yararlanılan bir alandır. Teknoloji bu çağda, günümüzün vazgeçilmez gerçeği ve gerekliliği haline gelerek eğitim ve öğretimin içinde aktif olarak yer almıştır. Eğitim bireyin bebeklikten ölene kadar yaşamı anlayıp daha iyi bir yaşam kurması ve gelişmesi için yardımcı olmuştur. Eğitim ve teknoloji birleştiğinde bu gelişim daha aktif ve işlevsel hale gelmiştir. Birlikte uygulanmaya konulan eğitim ve teknoloji insan hayatını kolaylaştırarak gelişimsel olarak daha ileri gitmeyi hedefler. Eğitim ve öğretimde teknoloji kullanımı da bireyin bu ortamda verilen eğitimde farklı bakış açılarından bakarak, dünyadaki gelişimi takip ederek, bilgiye kolay ulaşarak, işitsel, dokunsal ve görsel olarak her boyutta eğitim, öğretmenler ve eğitimciler tarafından kaliteli ve kalıcı hale getirilmeye çalışılır.

Araştırmaya katılan adayların %71,4 çoğunluğu ile kadınlardan oluştuğu görülmekle birlikte sınıf düzeyleri ortalama olarak eşit düzeydedir. Öğretmen adaylarının internete erişim olanağı %60,1 hepsi olmakla beraber ev, okul ve taşınabilir aygıtlar ile olanak sağlanmaktadır. İnternet kullanım sıklığı %94,6 ile çoğunluğun her gün internet kullanmaktadır. İnternet kullanım amacına bakıldığında %82,1 ile çoğunluğun her alanda teknolojiyi kullandığı sonucuna ulaşılmıştır.

Öğretmen adaylarının, öğretim teknolojilerine yönelik olan tutum ölçeğinin alt boyutlarının verileri incelendiğinde, “Derslerde öğretim teknolojilerinin kullanımına inanma” alt boyutunda öğretmen adaylarının tutumları oldukça yüksek düzeyde olup adayların teknoloji kullanımının derslerde olumlu etkisi olacağına inanmaktadır. “Derslerde öğretim teknolojilerinin kullanımından zevk alma” alt boyutunda öğretmen adaylarının tutumlarının iyi düzeyde olduğu görülmektedir, derslerde kullanılmasına olumlu baktıkları gibi bu durumdan da zevk almaktadırlar. “Öğretim teknolojilerinin kullanımından zevk almama” alt boyutunda öğretmen adaylarının tutumu düşük seviye olup negatif yönlü bir alt tutum olduğu için ikinci alt tutumu destekler niteliktedir. Bu düşük puan öğretmen adaylarının öğretim teknolojileri kullanımı açısından zevk aldığını gösterir. “Öğretim teknolojilerini kullanmaya isteksiz olma” alt boyutunda öğretmen adaylarının tutumu orta düşük seviyede olup, adayların öğretim teknoloji kullanmaya düşük seviyede isteksiz olduğu görülmektedir. Son alt boyut olarak ifade edilen “Öğretim teknolojilerinin faydalarına inanma” boyutunda öğretmen adaylarının tutumunun yüksek düzeyde olup derslerde öğretim teknolojileri kullanımına inandıkları sonucuna ulaşılır. Bu elde edilen sonuçlar bu çalışmaların sonuçları ile benzerlik göstermektedir. Öztürk (2006) tarafından yapılmış olan araştırmada da öğretmen adaylarının derslerde teknolojinin kullanımında olumlu tutum geliştirdikleri gözlemlenmiştir. Metin, Birişçi ve Çoşkun (2013) çalışmasındaki veriler ile normal düzeyde benzer veriler elde edildiğini göstermektedir. Yılmaz (2008) beden eğitimi öğretmen adaylarının internet tutum puanlarını belirlemiş ve tutumlarının iyi düzeyde olduğunu bulmuştur. Yılmaz, Ulucan ve Pehlivanın (2010) çalışmasında öğretmen adaylarının teknoloji kullanımına yönelik olumlu tutum sergilemişlerdir. Usta ve Korkmaz (2010) sosyal bilgiler öğretmenliği programının büyük ölçüde sözel derslere dayanması ve öğretim sürecinin genellikle sözel etkileşimlere odaklanması, öğrencilerin derste teknoloji kullanımına yönelik algılarının sınıf öğretmenliğine kıyasla daha düşük tutuma sahip olduğu görülmüştür. Yavuz ve Coşkun’un (2008) çalışmasına teknoloji kullanımında olumlu tutum sergilemişlerdir. İnel, Evrekli ve Balım (2011) derslerde teknoloji kullanımının yararlı olabileceğini düşünmüşlerdir. Yılmaz, Ulucan, Pehlivan’ın (2010) yaptığı çalışmada beden eğitimi öğretmen adaylarının eğitimde teknoloji kullanımına olumlu baktıkları görülmüştür. Tatlı ve Akbulut’un (2017) çalışmasında ise öğretmen adaylarının teknolojik bilgi ve becerilerinin verilecek eğitimlerle geliştirildiğinde, sınıflarında bu teknolojileri daha sık kullanacaklarını ortaya koymaktadır. Aslan Efe (2013); Talip, (2006); Kinay, Şimşek,

Bağçeci ve Çetin (2015); Akgün (2020); Ergüven (2021); Güllü (2020); Çetin (2024); Yılmaz (2008); Dargut ve Çelik (2014) öğretmen adaylarının eğitimde teknoloji kullanımına olumlu tutum geliştirdikleri tespit etmiştir. Bu veriler doğrultusunda öğretmen adayları kapsamında öğretim teknolojilerine yönelik tutumlarının genel olarak olumlu düzeyde olduğu bu sebeple adaylar öğretim teknolojileri kullanımına ve faydalarına inanarak kullanmaktan ve kullanılmasından zevk almaktadır. Genel manada ise öğretmen adaylarının, öğretim teknolojilerine yönelik olumlu tutum geliştirdikleri sonucuna ulaşılmıştır. Bazı katılımcıların öğretim teknolojileri kullanımına inanmayarak zevk almadıkları sonucuna ulaşılmıştır. Sarı ve Kartal (2018) çalışmasında da nispeten bu sonuçla benzerlik göstererek, Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının yeterli düzeyde teknoloji kullanmadıklarını tespit etmişlerdir.

Cinsiyet değişkeni kapsamında, öğretmen adaylarının öğretim teknolojisine dayalı olan tutumları üzerindeki etkisini alt boyutlara göre incelediğinde, öğretim teknolojilerinin kullanımına inanma boyutunda ($p=0.442$), derslerde öğretim teknolojilerinin kullanımından zevk alma boyutunda ($p=0.745$) bir fark bulunmamıştır. Öğretim teknolojilerinin kullanımından zevk almama boyutunda ($p=0.470$), öğretim teknolojilerini kullanmaya isteksiz olma boyutunda ($p=0.680$) ve öğretim teknolojilerinin faydalarına inanma boyutunda ($p=0.582$) anlamlı bir fark bulunmamaktadır. Bu bulgular sonucunda Kadın öğretmen adayları ile erkek öğretmen adaylarının öğretim teknolojilerine bakış açıları benzer olup öğretmen adayları tarafından benzer şekilde tutum geliştirdiklerini, cinsiyetin öğretim teknolojileri tutumları üzerinde belirleyici bir etkisi olmadığını, her iki cinsiyetin de teknoloji farkındalığı olduğu tespit edilmiştir. Bulunan sonuç, bazı çalışmalarla çelişse de, diğer çalışmalar bu bulguyu desteklemektedir; Öztürk (2006); Akcengiz (2012); Aslan Efe (2013); Özel (2014); Kılıç Kara (2016); Taşlıçay Arslan (2019); Demir (2016); Kılıçkeser (2019); Şeker ve Yeşiltaş (2021); Ardıç (2021) benzer sonuçlara ulaşmıştır. Çalışmanın sonucundan farklı olarak; Verim (2013); Dargut ve Çelik (2014); Kinay, Şimşek, Bağçeci ve Çetin (2015); Akgün (2020); Ergüven (2021); kadınlar lehine, Çoklar (2008); Şahin ve Namli (2018); Memet ve Şentürk (2021); erkekler lehine anlamlı bir farklılık bulmuşlardır.

Sınıf düzeylerine göre öğretmen adaylarının öğretim teknolojilerine yönelik tutumlarının alt boyutlar üzerindeki etkisine bakıldığında, derslerde yer alan öğretim teknolojilerinin kullanımı kapsamındaki inanma boyutu ($p<0.001$), derslerde öğretim teknolojilerinin

kullanımından kaynaklı olan zevk alma boyutu ($p=0.002$) aralarında anlamlı bir farklılık görülmüştür. Bu farklılıklar 1., 2., 3. ve 4. sınıflar arasında gözlemlenmiştir. Bu farklılığın sebebinin öğretim teknolojileri dersini aldıktan önceki ve sonraki tutumlarının değişip bu alanı daha iyi tanıdıktan, bilinçlenip faydalarını kavradıktan ve etkilerini anlayıp zevk almaya başladıktan sonra tutumlarının değişmesi ile açıklanabilir. Öğretim teknolojilerinin kullanımından zevk almama boyutu ($p=0.020$), bu farklılık 1. sınıf düzeyinde olanlar ile 4. sınıf düzeyinde olanların puanları arasında görülmektedir. Benzer şekilde Sarı ve Kartal (2018) sınıf düzeyi arttıkça tutumunda arttığını, Akgün (2020)'de yaptığı çalışmada 4.Sınıfların daha çok olumlu tutuma sahip olduğu sonucuna ulaşmıştır. 1. Sınıf öğretmen adaylarının puanları daha yüksektir ve bu durum öğretmen adaylarının sınıf düzeyi arttıkça öğretim teknolojilerini kullanma yönündeki zevk almama tutumu olumsuzdan olumluya doğru yönelmektedir. Öğretim teknolojilerini kullanmaya isteksiz olma boyutu ($p=0.018$) bu farklılık 1. sınıf düzeyinde olanlar ile 3. sınıf düzeyinde olanların puanları arasında görülmektedir. Bu veriler, 3. sınıf öğretmen adaylarının öğretim teknolojilerini kullanmaya daha isteksiz, 1. sınıf öğretmen adaylarının ise daha istekli olduğunu göstermektedir. 1. sınıf öğretmen adaylarının öğretim teknolojileri hakkında yeterli bilgiye sahip olmayıp, bilgi edindikten sonra fikirlerinin değişebileceği şeklinde yorumlanabilir. Öğretim teknolojilerinin faydalarına inanma kapsamı puanları arasında anlamlı fark elde edilmiş olup ($p=0.014$), bu farklılık 1. sınıf düzeyinde olanlar ile 4. sınıf düzeyinde olanların puanları arasında görülmektedir. Bu farklılıklarının sebebinin, öğretim teknoloji dersini teorik ve uygulamalı olarak anlamlandırdıktan sonra etkisi ile bu farklılığın olduğu düşünülebilir benzer şekilde Yaman (2007), 4. sınıfların diğer sınıflara göre daha yüksek tutuma sahip olduklarını, Şeker ve Yeşiltaş (2021) ise 3. sınıfların tutumunun diğer sınıflara göre daha yüksek olduğunu bulmuştur. Şahin ve Namlı (2018) sınıf düzeyine göre tutumların 1.Sınıftan 4.Sınıfa tutumların arttığını ve 3. ve 4. Sınıfların 1. ve 2. Sınıflara göre daha olumlu tutumlara sahip oldukları sonucu ile çalışmayla benzerlik göstermektedir. Demir (2016); Dargut ve Çelik (2014) farklı bir sonuca vararak sınıflar arasında anlamlı bir farklılığa rastlamamıştır. Akcengiz (2012) çalışmasında farklı bir sonuca ulaşarak 2. ve 3. Sınıfların, 1. ve 4. Sınıflara göre daha fazla teknoloji kullandığını tespit etmiştir. Yılmaz (2008) de farklı olarak 1.Sınıfların diğer sınıflara göre anlamlı farklılık sergilediklerini tespit etmiştir.

İnternet erişim olanaklarına göre öğretim teknolojilerine yönelik tutumlarının alt boyutlarına bakıldığında derslerde öğretim teknolojilerinin kullanımına inanma boyutu puanları arasında anlamlı bir fark bulunmakta ($p=0.034$) ve bu farklılık, okulda internet erişimi olanlar ile taşınabilir aygıtlara ve diğer tüm olanaklara sahip olanların puanları arasında gözlemlenmiştir. Tüm olanaklara sahip olan bireylerin puanları daha yüksektir, bu da her yerde internete erişimi olan adayların öğretim teknolojilerine daha çok inandıklarını gösterir. Derslerde öğretim teknolojilerinin kullanımı kapsamında zevk alma boyutu puanları arasında anlamlı fark bulunmakta ($p=0.020$) ve bu farklılık okulda internet erişimi olanlar ile evlerinde ve diğer tüm olanaklara sahip olanların puanları arasında gözlemlenmiştir. Yılmaz (2008); Kahyaoğlu ve Çelik (2011) evde internete sahip olanların daha yüksek tutum sergiledikleri gözlemlenmiştir. Aslan Efe (2013) ; Mumcu ve Usta (2014) kendi kişisel bilgisayarına sahip olan bireylerin en yüksek tutuma sahip olduğunu tespit etmişlerdir. Taşlıçay Arslan (2019) da çalışmasında da erişim olanaklarının hepsini kullanabilen adayların tutumu daha farklı olduğunu tespit etmiştir. Tüm olanaklara sahip olmak internet aracılığıyla teknolojiyle daha yakından ilgilenme ortamı hazırlayarak, internet erişim olanakları arttıkça öğretmen adaylarının daha fazla araştırıp kavrayarak bu durumdan daha çok zevk aldıkları görülmektedir. Öğretim teknolojilerinin kullanımından zevk almama boyutu puanları arasında anlamlı fark bulunmamaktadır ($p=0.344$). Öğretim teknolojilerinin kullanılmasına yönelik isteksiz olma boyutu puanları arasında anlamlı fark gözlemlenmemektedir ($p=0.074$). Öğretim teknolojilerinin faydalarına inanma boyutu incelendiğinde bu puanlar arasında anlamlı farka bulunmamaktadır ($p=0.139$). İnternet erişim olanaklarının geniş ve sürekli olması, öğretim teknolojilerine inanma ve zevk alma anlamlı bir farklılık yaratmaktadır, öğretim teknolojilerinden zevk almama, kullanmaya isteksiz olma ve faydalarına inanma alt boyutlarında doğrudan anlamlı bir farklılık yaratmadığı için belirleyici bir etkisi yoktur.

İnternet kullanım sıklığına göre öğretmen adaylarının incelenmesine bağlı olarak öğretim teknolojilerine yönelik tutumlarının alt boyutlarına bakıldığında, derslerde öğretim teknolojilerinin kullanımına inanma boyutu puanları incelendiğinde istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p=0.115$). Derslerde öğretim teknolojilerinin kullanımı çerçevesinde zevk alma boyutu puanları arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir fark görülmemektedir ($p=0.502$). Öğretim teknolojilerinin kullanımından zevk almama boyutu

puanları değerlendirildiğinde istatistiksel açıdan anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p=0.356$). Öğretim teknolojilerini kullanmaya isteksiz olma boyutu puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur ($p=0.132$). Öğretim teknolojilerinin faydalarına inanma boyutu puanları arasında istatistiksel açıdan anlamlı farka rastlanılmamıştır ($p=0.078$). Bu bulgular doğrultusunda öğretmen adaylarının internet kullanma sıklığı tüm alt boyutlara bakıldığında anlamlı bir farklılık ortaya çıkmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Taşlıçay Arslan (2019); Şeker ve Yeşiltaş (2021) yaptıkları çalışmalarda benzer sonuçlara ulaşmışlardır. Yılmaz'a (2008) göre ise internet kullanım sıklığı arttıkça tutumunda eşgüdümlü olarak arttığı sonucuna ulaşmıştır.

İnternet kullanım amacına göre öğretmen adaylarının öğretim teknolojilerine yönelik olan tutumlarının alt boyutlarına bakıldığında, derslerde öğretim teknolojilerinin kullanımına yönelik inanma boyutu puanları arasında, istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmadığı görülmüştür. ($p=0.589$). Derslerde öğretim teknolojilerinin kullanımı içerisinde zevk alma boyutu puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı görülmüştür ($p=0.912$). Öğretim teknolojilerinin kullanımı sırasında zevk almama boyutundaki puanlar kapsamında istatistiksel olarak anlamlı fark elde edilmemiştir ($p=0.621$). Öğretim teknolojilerini kullanmaya isteksizlik boyutundaki puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı fark elde edilmemiştir ($p=0.321$). Öğretim teknolojilerinin faydalarına inanma boyutuna ait puanlar içerisinde istatistiksel olarak anlamlı fark gözlemlenmemiştir ($p=0.286$). Bu bulgular doğrultusunda öğretmen adaylarının interneti farklı amaçlar için kullanmalar alt tutumlar üzerinde belirleyici bir farklılık yaratmamaktadır. Taşlıçay Arslan (2019) yaptığı çalışmada benzer sonuçlara ulaşarak öğretmen adaylarının tutumunda internet kullanım amacı bakımından bir farklılığa rastlamamıştır. Mumcu ve Usta (2014) ise interneti en çok araştırma ve ödev daha sonra haberleşme için kullandıkları sonucuna ulaşmışlardır. Şahin ve Namlı (2018) farklı sonuçlar elde ederek ödev, proje, sunu ve materyal olarak kullanma bakımından daha çok tercih ettikleri sonucuna ulaşmıştır.

5.1.1. Öneriler

Öğretmen adaylarına lisans eğitimi boyunca öğretim teknolojilerinin kullanımına teşvik etmek için bilinçlendirme çalışmalarını artırılıp, son sınıflara doğru bu bilinçlenmeyi yüksek seviyede tutmak için gerekli önlemler alınmalıdır. Öğretmen adayları için öğretim

teknolojilerini daha ilgi çekici ve zevkli hale getirmek amacıyla çeşitli stratejiler geliştirilmeli ve hem teorik hem uygulamalı olarak anlatılmalıdır. Öğretmen adayları teknoloji gelişimini ve derslerde teknoloji kullanımına yönelik gelişmeleri sürekli takip ederek kendilerini geliştirmelidir. Öğretmen adaylarının öğretim teknolojilerine yönelik tutumları sürekli olarak değerlendirilerek, geliştirici çalışmalara yer verilmelidir.

KAYNAKÇA

- Abdüsselam, S. (2020). Okul öncesi eğitim için öğretim teknolojileri ve materyal geliştirme. E. Ültay, ve N. Ültay (Ed.), *Bilgisayar destekli öğretim araç gereçlerinin hazırlanması ve uygulanması* içinde (s. 157). Pegem. <https://doi.org/10.14527/9786053184539>
- Ağır, A. (2013). Bilgisayar ve öğretim teknolojileri eğitimi özel öğretim yöntemleri I-II. Ş. Sami (Ed.), *Web 2.0 ve bilişim teknolojileri öğretimi* içinde (s. 181-209). Pegem.
- Akcengiz, S. A. (2012). *Öğretim teknolojilerinin kullanılma durumlarına ilişkin öğretim elemanları ve öğretmen adaylarının görüşleri* (Gazi Eğitim Fakültesi Örneği) (Tez No. 317131) [Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Akçalı, A. A., ve Baş, Ö. (2020). Sosyal bilgiler eğitiminde teknoloji kullanımı konusundaki araştırmalar. *Jass Studies-The Journal of Academic Social Science Studies*. 81(13), 15-30. <http://dx.doi.org/10.29228/JASSS.44400>
- Akgün, F. (2020). Pedagojik formasyon eğitimi alan öğretmen adaylarının öğretim materyallerinden yararlanmaya yönelik öz-yeterlikleri ve öğretim teknolojilerine yönelik tutumlarının incelenmesi. *Trakya Eğitim Dergisi*, 10(2), 412-428. <https://doi.org/10.24315/tred.639074>
- Aktaş, V., ve İlhan, G. O. (2022). Sosyal bilgiler eğitiminde dijital öğretim teknolojileri. H. Ertürküresin (Ed.), *Sosyal bilgiler eğitiminde sanal müze* içinde (s. 213-214). Anı Yayıncılık.
- Alkan, C. (2011). *Eğitim Teknolojisi*. Anı Yayıncılık.
- Ardıç, M. A. (2021). Ortaöğretim öğretmenlerinin eğitimde teknoloji kullanımına yönelik tutumlarının incelenmesi. *Cumhuriyet Uluslararası Eğitim Dergisi*, 10(2), 649-675. <https://doi.org/10.30703/cije.748219>

- Arı, M. (2019). *Sınıf öğretmenlerinin öğretim teknolojileri ve materyal kullanma durumları ile öğretim teknolojileri ve materyallerinin etkililiğine ilişkin görüşlerinin incelenmesi* (Tez No. 559733) [Yüksek Lisans Tezi, Konya Necmettin Erbakan Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Arslan, H. (2014). *Eğitim Bilimine Giriş*. Başar Yayıncılık.
- Aslan Efe, H. (2013). *Türkiye ve İsviçre'deki fen alanları öğretmen adaylarının öğretim teknolojilerine yönelik kaygı, tutum ve öz yeterlilik açısından katılaştırılmaları* (Tez No. 335522) [Doktora Tezi, Dicle Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Avcı Yücel, Ü., ve Ergün E. (2015). Öğretim teknolojileri ve materyal tasarımı. E. Cabı (Ed.), *Bilgisayar temelli materyaller içinde* (s. 203-2037). Pegem.
- Aydın, A. (2016). *Eğitim Psikolojisi*. Pegem Akademi.
- Aydın, S. (2020). *Öğretmen adaylarının öğretim teknolojilerine yönelik algıları üzerine olgu bilim çalışması* (Tez No. 625127) [Yüksek Lisans Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi ve İstanbul Aydın Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Aykaç, N. (2016). *Öğretim İlke ve Yöntemleri*. Pegem Akademi.
- Bakaç, E., ve Özen, R. (2016). Öğretmen adaylarının öğretim teknolojileri ve materyal tasarımı dersine yönelik tutumları, yaratıcılık algıları ve öz yeterlik inançları arasındaki ilişki. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 16(1), 41-61. <https://doi.org/10.17240/aibuefd.2016.16.1-5000182910>
- Balcı, A. (2021). *Sosyal Bilimlerde Araştırma*. Pegem Akademi. <https://doi.org/10.14527/9789756802403>
- Başaran, İ. E. (1975). *Eğitim Psikolojisi*. Güneş Yayıncılık.
- Brandt, D. S. (2001). Referans, zihinsel modeller ve öğretim teknolojisi. *Referans Kütüphanecisi*, 35 (74), 37-47.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., ve Demirel, F. (2020). *Eğitimde Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Pegem. <https://doi.org/10.14527/9789944919289>

- Çakıroğlu, Ü., Çebi, A., ve Gökoğlu, S. (2015). Öğretmenlerin teknoloji entegrasyonlarına yönelik temel göstergeler: bir ölçek geliştirme çalışması. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 35(3). <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/312824>
- Çalık T. (2006). Eğitim bilimine giriş. L. Küçükahmet (Ed.), *Eğitim ile ilgili bazı temel kavramlar* içinde (s. 6). Nobel.
- Çetin, N. (2024). *Öğretmen adaylarının öğretim teknolojileri dersine yönelik yaratıcı kişilik özellikleri ile akademik motivasyonları arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Tez No. 848503) [Yüksek Lisans Tezi, Pamukkale Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Çetin, T., ve İnel, Y. (2020). Coğrafya öğretim teknolojileri ve materyal tasarımı. A. Sezer (Ed.), *Coğrafya öğretiminde webquest uygulamaları* içinde (s. 248). Pegem. <https://doi.org/10.14527/9786052410189>
- Çilenti, K. (1997). *Eğitim Teknolojisi ve Öğretimi*. Ankara: Yargıcı.
- Çoban, A., ve İleri, T. (2013). Sosyal bilgiler öğretmenlerinin öğretim teknolojileri ve materyalleri kullanma düzeyleri ve kullanamama sebepleri. *Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2(1), 194-213. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/19606>
- Çoklar, A. N. (2008). *Öğretmen adaylarının eğitim teknolojisi standartları ile ilgili öz yeterliklerinin belirlenmesi* (Tez No. 234361) [Doktora Tezi, Anadolu Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Çöl, M., ve Karaca, F. (2020). 2005 ve 2017 Sosyal bilgiler öğretim programlarına göre sosyal bilgiler dersinde teknoloji kullanımının öğretmen gözünden değerlendirilmesi. *Uluslararası Bilim ve Eğitim Dergisi*, 3(1), 47-56. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1164342>
- Dargut, T., ve Çelik, G. (2014). Türkçe öğretmeni adaylarının eğitimde teknoloji kullanımına ilişkin tutum ve düşünceleri. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 2(2), 28-41. <https://doi.org/10.16916/aded.04927>

- De Carlo, L. T. (1997). On the meaning and use of kurtosis. *Psychological Methods*, 2(3),292-307. <https://doi.org/10.1037/1082-989X.2.3.292>
- Demir, A. (2016). *Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının eğitsel internet kullanımına yönelik öz yeterlik inançları ile internet kullanımına ilişkin tutumlarının incelenmesi* (Tez No. 449624) [Yüksek Lisans Tezi, Giresun Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Demirel, Ö. (2005). *Eğitim Sözlüğü*. Ankara: Pegem.
- Erdemir, N., Bakırcı, H., ve Eyduran, E. (2009). Öğretmen adaylarının eğitimde teknoloji kullanabilme özgüvenlerinin tespiti. *Türk Fen Eğitimi Dergisi*, 6(3), 99-108. <https://www.tused.org/index.php/tused/article/view/130/87>
- Erdoğan, E., ve Şerefli, B., (2021). Sosyal bilgiler öğretiminde teknoloji kullanımı: beş öğretmenin yolculuğu. *Journal of Qualitative Research in Education*, 27, 232-256. <https://doi.org/10.14689/enad.27.11>
- Ergüven, İ. H. (2021). *Tarih öğretmenlerinin eğitim teknolojisi ile ilgili öz yeterliklerinin ve tutumlarının incelenmesi* (Tez No. 685280) [Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Ersoy F. (2017). Sosyal bilgiler öğretiminde eğitim teknolojileri ve materyal tasarımı. R. Sever, ve E. Koçoğlu, *Teknoloji kavramının tarihçesi ve eğitimde kullanımı* içinde (s. 31). Pegem. <https://doi.org/10.14527/9786053646051>
- Goksu, İ., ve Koçak, Ö. (2020). Öğretmen adaylarının öğretim teknolojilerine yönelik metaforik algıları. *Journal of Instructional Technologies and Teacher Education*, 9(2), 125-143. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1239686>
- Güllü, A. (2020). *Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının teknoloji okuryazarlık durumları* (Tez No. 644180) [Yüksek Lisans Tezi, Kastamonu Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Güllü, A., ve Faiz, M. (2022). Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının teknolojiye ve teknoloji okuryazarlığına dair görüşleri. *Millî Eğitim*, 51(235), 2625-2650. <https://doi.org/10.37669/milliegitim.899441>

- Hopkins, K. D., & Weeks, D. L. (1990). Tests for normality and measures of skewness and kurtosis: Their place in research reporting. *Educational and Psychological Measurement*, 50(4), 717-729. <https://doi.org/10.1177/0013164490504001>
- IBM Corp. (2020). IBM SPSS Statistics for Windows, Version 27.0. Armonk, NY: IBM Corp.
- Groeneveld, R. A., & Meeden, G. (1984). *Measuring Skewness and Kurtosis. The Statistician*, 33(4), 391-399. <https://doi.org/10.2307/2987742>
- Işık, Ş. (2017). *Eğitim Psikolojisi*. Pegem.
- İlic, U. (2021). Öğretmen adayları için yeni bir ders: Öğretim teknolojileri. *Millî Eğitim*, 50 (230), 689-704. <https://doi.org/10.37669/milliegitim.679147>
- İnceoğlu, M. (2011). *Tutum Algı İletişim*. Siyasal Kitabevi.
- İnel, D., Evrekli, E., ve Balım A.G. (2011) Öğretmen adaylarının fen ve teknoloji dersinde eğitim teknolojilerinin kullanılmasına ilişkin görüşleri. *Kuramasal Eğitimbilim*, 4(2), 128-150 <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/304168>
- İşman, A. (2002). Sakarya ili öğretmenlerinin eğitim teknolojileri yönündeki yeterlilikleri. *The Turkish Online Journal of Educational Technology – TOJET*, 1(1). <http://www.tojet.net/articles/v1i1/1110.pdf>
- Johnson, D. L., & Maddux, CD (2007). Giriş: Eğitimde bilgi teknolojilerinin etkinliği. *Okullarda Bilgisayarlar*, 24 (3-4), 1-6. <https://doi.org/10.17494/ogusbd.555122>
- Kahyaoğlu, M., ve Çelik, H.C. (2012). Ortaöğretim ve yükseköğretim öğrencilerinin internet kullanımına yönelik tutumlarının çeşitli değişkenlere göre incelenmesi. *Education Sciences*, 7(3), 869-876. <https://doi.org/10.12739/10.12739>
- Karadeniz, O. (2012). *Sosyal bilgiler proje fuarının sosyal bilgiler dersine ilişkin tutumlara etkisi ve sürece yönelik öğrenci, öğretmen ve veli görüşleri* (Tez No. 317057) [Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Karakaş, A. (2020). Öğretim teknolojileri. M. A. Özerbaş (Ed.), *E- değerlendirme araçları ve materyallerin değerlendirilmesi* içinde (s. 435-441). Pegem Akademi. <https://doi.org/14527/9786257880909>

- Karaoğlu Yılmaz, F. G., ve Öztürk, T. (2020). Öğretim teknolojileri. S. Dinçer (Ed.), *Öğretim teknolojilerinde yaklaşımlar ve yönelimler içinde* (s. 93-108). Pegem. <https://doi.org/10.14527/9786257052313>
- Karasar, N. (1984). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Hacattepe Taş Kitapçılık.
- Kaya, B. (2008). Sosyal bilgiler dersinde teknoloji kullanımı. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 28(3), 189-205. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/77111>
- Kılıç Kara, S. (2016). *Sosyal bilgiler öğretmenlerinin öğretim teknolojileri ve materyal kullanımına ilişkin görüşleri* (Tez No. 459569) [Yüksek Lisans Tezi, Uşak Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Kılıçkeser, M. (2019). *İlköğretim öğretmenlerinin teknolojik pedagojik alan bilgileri (tpab) ile öğretim teknolojilerine yönelik tutumları arasındaki ilişki* (Akyazı Örneği) (Tez No. 550255) [Yüksek Lisans Tezi, Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Kinay, İ., Şimşek, Ö., Bağçeci, B., ve Çetin, B. (2015). Öğretmen adaylarının öğretim teknolojileri ve materyal tasarımı (ötm) dersine yönelik tutumlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi* (25), 119-135. <https://doi.org/10.14582/DUZG>
- Kurtoğlu, M., ve Seferoğlu, S. S. (2014). Öğretmenlerin teknoloji kullanımı ile ilgili Türkiye kaynaklı dergilerde yayımlanmış makalelerin incelenmesi. *Journal of Instructional Technologies and Teacher Education*, 2(3). <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/231308>
- Lilliefors, H. W. (1967). On the Kolmogorov-Smirnov test for normality with mean and variance unknown. *Journal of the American Statistical Association*, 62(318), 399-402. <https://doi.org/10.2307/2283970>
- MEB. (2005). *İlköğretim Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı ve Kılavuzu*. MEB Yayınları.
- MEB. (2018). *Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı*. MEB Yayınları.

- Metin, M., oşkun, K., ve Birişçi, S. (2013). Öğretmen adaylarının öğretim teknolojilerine yönelik tutumlarının farklı değişkenler açısından incelenmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 21(4), 1345-1364. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/209989>
- Metin, M., Kaleli-Yılmaz, G., Coşkun, K., ve Birişçi, S. (2012). Developing an attitude scale towards using instructional technologies for pre-service teachers. *Turkish Online Journal of Educational Technology*, 11(1), 36-45. <https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ976568.pdf>
- Miliazim Memet, N., ve şentürk, ř. (2021). Özel eğitim öğretmenlerinin yardımcı teknoloji kullanımına ilişkin tutumları. *Disiplinlerarası Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 5(10), 221-230. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1840104>
- Moors, J. J. A. (1986). The meaning of kurtosis: Darlington reexamined. *The American Statistician*, 40(4), 283-284. <https://doi.org/10.1080/00031305.1986.10475415>
- Nedim, A., Özmen, H., Altun, T., ve Akyıldız S. (2007). Öğretim teknolojileri ve materyal tasarımı. N. Yiğit (Ed.), *Eğitimde Temel Kavramlar Açısından Teknoloji ve İletişim* içinde (s. 25). Akademi.
- Özdamar Keskin, N. (2011). *Akademisyenler için bir mobil öğrenme sisteminin geliştirilmesi ve sınanması* (Tez No. 296605) [Doktora Tezi, Anadolu Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Özel, E. (2014). Sosyal bilgiler öğretmenlerinin öğretim teknolojilerine yönelik tutum ve davranışları. *Doğu Coğrafya Dergisi*, 19(31), 129-144. <https://doi.org/10.17295/dcd.53769>
- Özerbaş, M. A. (2020). Öğretim teknolojileri. M. A. Özerbaş (Ed.), *Öğretim teknolojileri temel kavramlar* içinde (s. 9). Pegem Akademi. <https://doi.org/14527/9786257880909>
- Özkul, A. E., ve Girginer, N. (2014). Uzaktan eğitimde teknoloji ve etkinlik. *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* (3). <http://www.tojet.net/articles/v3i3/3319.pdf>
- Öztaşkın B. (2016). Sosyal bilgilerin temelleri. R. Turan ve T. Yıldırım (Ed.), *Sosyal bilimler ve sosyal bilgiler* içinde (s. 4). Anı.

- Öztürk, T. (2006). *Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının eğitimde teknoloji kullanımına yönelik yeterliliklerinin değerlendirilmesi (Balıkesir örneği)* (Tez No. 215394) [Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Pınar, A. (2020). Coğrafya öğretim teknolojileri ve materyal tasarımı. A. Sezer (Ed.), *Coğrafya Öğretiminde CBS Kullanımı* içinde (s. 216). Pegem. <https://doi.org/10.14527/9786052410189>
- Resnick, H. (2002). Eğitimde teknolojiye giriş. *İnsan Hizmetlerinde Teknoloji Dergisi*, 20(3-4), 227-230. https://61eb244b5fbfa7f81c88060fa58de2f811c3b04f.vetisonline.com/doi/epdf/10.1300/J017v20n03_01?needAccess=true
- Sarı, İ., ve Kartal, F. (2018). Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının teknoloji kullanımına yönelik tutumlarının bireysel yenilikçilik düzeyleri ve bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19(2), 1673-1689. <https://doi.org/10.29299/kefad.2018.19.02.017>
- Sever, R. (2015). Sosyal bilgiler öğretimi. R. Sever (Ed.), *Sosyal bilgiler öğretimine giriş* içinde (s.6). Nobel.
- Sever, R. (2017). *Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı*. Anı.
- Shapiro, S. S., & Wilk, M. B. (1965). An analysis of variance test for normality. *Biometrika*, 52(3), 591-611. <https://doi.org/10.2307/2333709>
- Sönmez, V. (1997). *Sosyal Bilgiler Öğretimi ve Öğretmen Kılavuzu*. Anı Yayıncılık.
- Şahin, M. C., ve Arslan Namlı, N. (2019). Öğretmen adaylarının eğitimde teknoloji kullanma tutumlarının incelenmesi. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 23(1), 95-112. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/695306>
- Şeker, G., ve Yeşiltaş, E. (2021). Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının bilgisayar simülasyonlarıyla sınıf yönetimi becerisi kazandırılmasına ilişkin görüşlerinin değerlendirilmesi. *Turkish Studies- Education*, 16(2), 1275 1292. <https://dx.doi.org/10.47423/TurkishStudies.47424>

- Şendağ, S. (2012). Öğretim teknolojileri etkili ve eğlenceli öğrenme deneyimi tasarım rehberi. S. Şendağ (Ed. 17), *Öğretim teknolojilerinde temel kavramlar* içinde (s. 17). Nobel.
- Taşlıçay Arslan, Ş. (2019). *Web 2.0 araçlarının tanıtımının öğretmen adaylarının eğitim teknolojisi standartları öz yeterliliği ve öğretim teknolojilerine yönelik tutumlarına etkisi* (Tez No. 586394) [Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Tatlı, Z., ve Akbulut, H. İ. (2017). Öğretmen adaylarının alanda teknoloji kullanımına yönelik yeterlilikleri. *Ege Eğitim Dergisi*, 18(1), 31-55. <https://doi.org/10.12984/egeefd.328375>
- Tavşancıl, E. (2010). *Tutumların Ölçülmesi ve SPSS ile Veri Analizi*. Nobel.
- Türk Dil Kurumu (TDK). (2024). *Öğretim Tanımı*. <https://sozluk.gov.tr/>
- Türk Dil Kurumu (TDK). (2024). *Sosyal Bilgiler Tanımı*. <https://sozluk.gov.tr/>
- Türk Dil Kurumu (TDK). (2024). *Teknoloji Tanımı*. <https://sozluk.gov.tr/>
- Türk Dil Kurumu (TDK). (2024). *Tutum Tanımı*. Eğitim Terimleri Sözlüğü. <https://sozluk.gov.tr/>
- Ulusal Sosyal Araştırmalar Konseyi (NCSS). (2024, 20 Ocak). *Sosyal Bilgiler 1992 Tanımı*. <https://www.socialstudies.org/media-information/definition-social-studies-nov2023>. NCSS
- Usta, E., ve Korkmaz, Ö. (2010). Öğretmen adaylarının bilgisayar yeterlikleri ve teknoloji kullanımına ilişkin algıları ile öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları, *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 7(1), 1335-1349. <http://www.insanbilimleri.com>
- Uşun, S. (2012). *Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı*. Nobel.
- Uygun, K., ve Kılıçkara, S. (2019). Sosyal bilgiler öğretmenlerinin öğretim teknolojileri ve materyal kullanımına ilişkin görüşleri. *Uşak Üniversitesi Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 5(2), 90-108. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/853322>

- Ünlü İ., ve Koçoğlu E. (2017). Sosyal bilgiler öğretiminde eğitim teknolojileri ve materyal tasarımı. R. Sever ve E. Koçoğlu, *Sosyal bilgiler öğretiminde medya ve iletişime dayalı materyal kullanımı* içinde (s. 208). Pegem. <https://doi.org/10.14527/9786053646051>
- Verim, G. (2013). *Ortaöğretim kurumlarında görev yapan öğretmenlerin öğretim teknolojileri ve materyal tasarımlarına ilişkin görüşleri* (Tez No. 336974) [Yüksek Lisans Tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.
- Yalın, H. İ. (2010). *Öğretim teknolojileri ve Materyal Geliştirme*. Nobel.
- Yaman, H. (2007). Türkçe öğretmeni adaylarının "öğretim teknolojileri ve materyal geliştirme" dersi bağlamında Türkçe öğretiminde teknoloji kullanımına ilişkin yeterlilik ve algıları. *HAYEF Journal of Education*, 4(1), 57-71. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/93078>
- Yanpar Yelken, T. (2019). *Öğretim Teknolojileri*. Anı Yayıncılık.
- Yanpar Yelken, T. (2021). *Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı*. Anı Yayıncılık.
- Yavuz Mumcu, H., ve Dönmez Usta, N. (2015). Öğretmen adaylarının bilgisayar ve internet kullanımına yönelik tutumları. *Journal of Instructional Technologies and Teacher Education*, 3(3), 44-55. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/231326>
- Yavuz, S., ve Coskun A. E. (2008). Sınıf öğretmenliği öğrencilerinin eğitimde teknoloji kullanımına ilişkin tutum ve düşünceleri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 34, 276-286. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/87554>
- Yengin, D., ve Bayrak, T. (2018). *Sanal Gerçeklik*. Der Kitapevi.
- Yeşiltaş, E., ve Kaymakçı, S. (2014). Sosyal bilgiler öğretim programının teknoloji boyutu. *Uluslararası Avrasya Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(16), 314-340. https://www.ijoess.com/Makaleler/1933444506_314340%20selahattin%20kaymak%C3%A7%C4%B1.pdf
- Yıldırım, A., ve Şimşek, H. (2016). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Seçkin.

- Yıldırım, M., ve Şimşek, U. (2023). Sosyal bilgiler öğretmenlerinin derslerinde teknoloji kullanma durumları. *Uluslararası Sosyal Bilgilerde Yeni Yaklaşımlar Dergisi*, 7(1), 64-83. <https://doi.org/10.38015/sbyy.1243244>
- Yılmaz, İ. (2008). Beden eğitimi öğretmen adaylarının çeşitli değişkenler açısından internet kullanımına yönelik tutumlarının incelenmesi. *Atatürk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*. 2008 (3), 31-38. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/297080>
- Yılmaz, İ. (2008). Beden eğitimi ve spor öğretim elemanlarının teknolojiye ilişkin tutumlarının değerlendirilmesi. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*. 12(1), 135-147. <https://openaccess.ahievran.edu.tr/xmlui/bitstream/handle/20.500.12513/228/y%C4%B1lmaz%2C%20idris.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
- Yılmaz, İ., Ulucan, H., ve Pehlivan, S. (2010). Beden Eğitimi Öğretmenliği Programında öğrenim gören öğrencilerin eğitimde teknoloji kullanımına ilişkin tutum ve düşünceleri. *Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(1), 105-118. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1493936>
- Yılmaz, K., ve Ayaydın, Y. (2015). Hizmet öncesi sosyal bilgiler öğretmenlerinin öğretim algıları ve öğretim teknolojilerinin öğretimde kullanılmasına ilişkin görüşleri: nicel çalışma. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15(USBES Özel Sayısı I), 64-86. <https://www.researchgate.net/publication/313361451>
- Yılmaz, K., ve Ayaydın, Y. (2015). Sosyal bilgiler öğretmenlerinin öğretim teknolojileri kullanımına ilişkin alt yapılarının ve yeterlilik algılarının incelenmesi: nitel bir çalışma. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15(USBES Özel Sayısı I), 87-107. <https://doi.org/10.31795/baunsobed.581180>
- Yiğit, E. Ö. (2011). *Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının teknoloji okuryazarlığı düzeylerinin ve teknoloji ile bütünleştirilmiş sosyal bilgiler öğretimine yönelik görüşlerinin belirlenmesi* (Tez No. 298642) [Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi.

- Yücel, A. G., Durmaz, A., ve Çiftçi, B. (2021). Sosyal bilgiler ve sınıf öğretmenlerinin sosyal bilgiler öğretiminde öğretim teknolojilerine bakışlarının karşılaştırılması. *Kapadokya Eğitim Dergisi*, 2(2),1 11. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/2698650>
- Yüksel, Y. (2020). Beden eğitimi ve sporda öğretim teknolojileri. Y. Arslan ve K. Semiz (Ed.), *Beden eğitimi ve spor öğretimi teknolojileri: Yazılım içinde* (s. 48). Pegem. <https://doi.org/10.14527/9786050670010>

EKLER

Ek 1. Kişisel Bilgi Formu

Değerli Sosyal Bilgiler Öğretmen Adayı;

Bu çalışmanın amacı, Teknoloji konularının sosyal bilgiler öğretim programına yansımaları ve öğretmen adaylarının öğretim teknolojilerine yönelik tutumlarının incelenmesidir.

Tutum belirli nesne, durum, kurum, kavram ya da diğer insanlara karşı öğrenilmiş, olumlu ya da olumsuz eylemde bulunma eğilimidir.

İki bölümden oluşan ölçeğin birinci bölümünde kişisel bilgilerinizin belirlenmesi için hazırlanmış 6 madde, ikinci bölümünde 37 maddeden oluşan öğretim teknolojilerine yönelik tutum ölçeği bulunmaktadır.

Vereceğiniz samimi yanıtlar araştırmanın geçerliğini ve güvenilirliğini olumlu yönde etkileyeceğinden son derece önemlidir. Bu çalışmadan elde edilecek veriler kesinlikle gizli tutulacak ve sadece bilimsel çalışmalar için kullanılacaktır. Araştırmaya katıldığınız için teşekkür ederim.

SELEN ÖZDEN

Kişisel Bilgi Formu

1. Cinsiyetiniz:

☐ Kız ☐ Erkek

2. Üniversite :.....

3. Sınıf düzeyiniz:

☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4

4. İnternet erişim olanağınız:

☐ Ev ☐ Okul ☐ Taşınabilir aygıt ☐ Hepsi

5. İnternet kullanım sıklığınız:

☐ Her gün

☐ 2-3 günde bir

☐ Ayda birkaç kez

☐ İhtiyacım olduğunda

6. İnternet kullanım amacınız:

☐ Ders ödev için bilgiye ulaşma

☐ Haberleşme için (e-posta, sohbet)

☐ Oyun

☐ Hepsi

Ek 2. Öğretim Teknolojilerine Yönelik Tutum Ölçeği

	Aşağıdaki her bir ifade için görüşünüzü yandaki uygun kutucuğu işaretleyerek belirtiniz:	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katlıyorum	Kesinlikle Katlıyorum
	Faktör 1: Derslerde öğretim teknolojilerinin kullanımına inanma (DÖTKİ)					
1	Derslerde öğretim teknolojilerinin kullanılması konuların anlaşılabilirliğini artırır.					
2	Derslerde öğretim teknolojileri kullanılması hoşuma gider.					
3	Derslerde öğretim teknolojisi kullanıldığı zaman sıkılırım.					
4	Öğretim teknolojileri kullanılan dersleri iyi öğrenirim.					
5	Öğretim teknolojilerinin derslerde kullanılması beni motive eder.					
6	Öğretim teknolojisi kullanılan derslerle ilgilenmem.					
7	Öğretim teknolojileri kullanılan dersleri zor öğrenirim.					
8	Öğretim teknolojisi kullanılan dersler zevkli geçer.					
9	Derslerde öğretim teknolojileri kullanıldığı zaman konuları hızlı öğrenirim.					
10	Öğretim teknolojisi kullanılan dersleri dikkatli bir şekilde dinlerim.					
	Faktör 2: Derslerde öğretim teknolojilerinin kullanımından zevk alma (DÖTKZ)					
11	Öğretim teknolojisi hakkında konuşulan ortamlar bulunmaktan zevk alırım.					
12	Öğretim teknolojilerini açıklayan kitapları okumak hoşuma gider.					
13	Öğretim teknolojilerinin kullanıldığı derslerde kendimi daha rahat hissediyorum.					
14	Öğretim teknolojilerinin kullanıldığı derslerde aktif olurum.					
15	Yeni öğretim teknolojilerini öğrenmek için çaba gösteririm.					
16	Öğretim teknolojilerinin kullanıldığı derslerdeki bilgilerimi kolaylıkla hatırlarım.					
17	Derslerde öğretim teknolojilerini kullanmak öğrenmeyi arttırır.					
18	Öğretim teknolojilerinin kullanıldığı derslerde öğrendiğim bilgiler daha kalıcı.					
19	Öğretim teknolojilerinin kullanıldığı derslerde yaratıcılığım artar.					
	Faktör 3: Öğretim teknolojilerinin kullanımından zevk almama (ÖTKZ)					
20	Derslerde öğretim teknolojisi kullanıldığı zaman öğretmen pasiftir.					
21	Öğrencilerin başarısı derslerde öğretim teknolojilerinin kullanılmasından etkilenmez.					

22	Öğretim teknolojilerinin kullanılması gereksiz.					
23	Öğretim teknolojilerinin kullanmak zaman kaybıdır.					
24	Derslerimde öğretim teknolojilerini kullanmaktan kaçınırım.					
25	Öğretim teknolojileriyle konu anlatmaktan nefret ederim.					
26	Öğretim teknolojilerindeki gelişmeler hakkında konuşmaktan nefret ederim.					
27	Öğretim teknolojilerinin kullanıldığı derslerde dikkatim dağılıyor.					
28	Öğretim teknolojilerindeki yeni gelişmeleri öğrenmek istemiyorum.					
	Faktör 4: Öğretim teknolojilerini kullanmaya isteksiz olma (ÖTKİ)					
29	Derslerde bilgisayarı nasıl kullanacağımı bilmiyorum.					
30	Sınıfımda bilgisayar ve interneti kullanmak istemiyorum.					
31	Öğretim teknolojilerinin kullanıldığı derslere katılmak istemiyorum.					
32	Derslerim hakkında bilgileri internetten araştırabilirim.					
33	Derslerimde öğretim teknolojilerini kullanmak isterim.					
34	Öğretim teknolojilerinin kullanıldığı derste strese giriyorum.					
35	Öğretim teknolojilerinin kullanıldığı derslerde yavaş öğrenirim.					
	Faktör 5: Öğretim teknolojilerinin faydalarına inanma (ÖTFİ)					
36	Öğretim teknolojilerinin kullanımını öğrenmek bana faydalıdır.					
37	Eğitimde öğretim teknolojilerinin kullanımı daha yaygın hale getirilmeli.					
	Toplam Puan					

Ek 3. Ölçek İzni

TEZ DEĞERLENDİRME FORMU

Öğrencinin Adı Soyadı:		EVET
Kapak		
1	Tez Başlığı tutanaktaki başlıkla aynı mı?	
2	Kapaktaki ay ve yıl savunmaya girilen tarihle tutarlı mı?	
3	Kapak format kılavuzdaki kapak formatına uygun mu?	
4	Kapakta yazılan tüm yazılar doğru olarak verilmiş mi?	
İçindekiler		
5	Savfa numaraları tam verilmiş mi?	
6	Sekil Çizelge vb. listeleri verilmiş mi? Sıralaması doğru mu?	
7	Özet Abstract Giriş Sonuçlar vb. bölümler var mı?	
8	Yazım hataları kontrolü yapıldı mı?	
Giriş		
9	Hazırlanan tezin önemini anlatıyor mu?	
10	İkinci ve Üçüncü dereceden başlık içermemeli kuralına uyuldu mu?	
Özet/Abstract		
11	Kılavuza uygun mu?	
12	Av ve yıl savunmaya girilen tarihle tutarlı mı?	
13	Özet: tek savfa, tek aralık, tek paragraf kuralına uygun olarak yazıldı mı?	
14	Bilim kodu, savfa adedi, anahtar kelimeler ve tez danışmanı yazıldı mı?	
Kaynakça		
15	Kaynakların tamamına metin içinde atıf yapıldı mı?	
16	Kaynak formatı kılavuzdaki kaynak formatına uygun olarak hazırlanmış mı?	
17	Atıf formatı kılavuzdaki atıf formatına uygun mu?	
Atıf Yöntemi APA 7 ☐ CMS ☐ İSNAD ☐		
Genel Değerlendirme		
18	Erik Bevan açıklaması okundu, uyuldu ve imzalandı mı?	
19	Kabul/Onay sayfası kılavuzdaki formata uygun olarak düzenlenmiş mi?	
20	Kabul /Onay sayfasında belirtilen oy birliği/oy çokluğu seçeneklerinden uygun olanı savunmayla tutarlı olacak şekilde belirlenmiş mi?	
21	Savfa kenar boşlukları ve savfa numaraları kılavuzdaki formatına uygun mu?	
22	Paragraf boşlukları ve metin satır aralığı kılavuza uygun olacak şekilde düzenlenmiş mi?	
23	Başlık yazımları kılavuzdaki başlık formatlarına uygun mu?	
24	Yazı tını ve boyutu kılavuzdaki yazı tını ve boyutu formatına uygun mu?	
25	Şekil, Çizelge vb. açıklama ve numaralandırmaları kılavuzdaki formata uygun olarak yazılmış mı?	

Danışman Adı Soyadı

İmza